

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

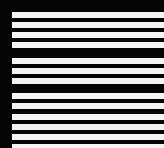
Sripatum Chonburi Academic Journal

2 5 6 7

NO.
03

SPU
SRIPATUM
UNIVERSITY
@Chonburi

00.00

2024

SRIPATUM

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม-มีนาคม 2567

www.chonburi.spu.ac.th/journal/

KNOWLEDGE

ISSN 2985-1513 (Online)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
79 หมู่ 1 ต.คลองตำหรุ อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000
โทรศัพท์ 0 3814 6123
โทรสาร 0 3814 6011

ที่ปรึกษา

รองอธิการบดี

บรรณาธิการบริหาร

ดร. บุษบา ชัยจินดา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ประภัสสร คำสวัสดิ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล บัวบางพลู
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ดร. กิตติศักดิ์ แป้นงาม
กระทรวงศึกษาธิการ
ดร. พรนภัน วงศ์ตระกูล
มูลนิธิเพื่อทักษะแห่งอนาคต
ดร. พิษญา ทองอยู่เย็น
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
อาจารย์ชาติรี วงษ์แก้ว
ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์

ฝ่ายศิลปกรรม

นายธีระ แสงศิริสายันท์กุล

ฝ่ายอำนวยการ

อาจารย์อดิศักดิ์ ภิญญาคง
นายสิทธิพงษ์ พุทธิพงษ์

ฝ่ายตรวจบทความภาษาอังกฤษ

อาจารย์มนตรี พลเยี่ยม

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

นางกุสุมา ถาวรปัญญา

ฝ่ายเลขานุการ

นางสาวรัศมีพร พยุงพงษ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน สาขาวิชาการศึกษา กฎหมาย และการปกครอง บริหารธุรกิจ การบัญชี ศิลปศาสตร์ สื่อสารมวลชน รวมถึง เทคโนโลยีเพื่อสังคมของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ทั้งในและนอกสถาบัน
2. เพื่อเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนผลงานทางวิชาการ ระหว่างคณะ ทั้งในและนอกสถาบัน
3. เพื่อประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยในด้านคุณภาพ ทางวิชาการตามระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา

กำหนดออก

ปีละ 4 ฉบับ (มกราคม-มีนาคม,
เมษายน-มิถุนายน, กรกฎาคม-กันยายน
และ ตุลาคม-ธันวาคม)

สำนักงาน

สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
โทรศัพท์ 0 3814 6123 ต่อ 2507
โทรสาร 0 3814 6011
e-Mail: research@chonburi.spu.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (peer reviewers)

1. ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา	สัจจามันท์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ศาสตราจารย์สุชาติ	เถาทอง	มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ครรชิต	มาลัยวงศ์ ราชบัณฑิต	ราชบัณฑิตยสถาน
4. รองศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ	นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา	ตันศิริ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. รองศาสตราจารย์ ดร. น้ำทิพย์	วิภาวิน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
7. รองศาสตราจารย์ ดร. อนุพงษ์	อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี
8. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีวรรณ	ยอดนิล	มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพจน์	บุญวิเศษ	มหาวิทยาลัยบูรพา
10. รองศาสตราจารย์ ดร. ทนงค์ศักดิ์	โสวจิตต์สกุล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
11. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์มาศ	สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
12. รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสดาว	อินทรทัศน์	นักวิชาการอิสระ
13. รองศาสตราจารย์ ดร. ขาดิชา	อิสรัมย์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
14. รองศาสตราจารย์ ดร. อ้นวิวิ	วิเชียรพันธ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
15. รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวนารถ	พันธุ์เพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
16. รองศาสตราจารย์ ดร. ชลธิศ	ดาราวงษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
17. รองศาสตราจารย์ระเบียบ	สุภาวีรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. รองศาสตราจารย์รัตดา	ศุขปริดี	มหาวิทยาลัยบูรพา
19. รองศาสตราจารย์กาญจนา	มณีแสง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพร	ศรีจำปา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณิ	ยหะกร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชฎาภรณ์	นิมนวล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์	สุขสกุลชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิสา	ทรงศรีวิทยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมพันธ์	จันทร์ดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวี	หัตถกรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไล	เอื้อปิยฉัตร	มหาวิทยาลัยบูรพา
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์	อุสาหะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกวิทย์	มณีธรร	มหาวิทยาลัยบูรพา
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชา	คนกาญจน์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสวัสดิ์	ศิริศาสนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล	บัวบางพลู	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา	มีศิลป์วิทย์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ	อุสาหะ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราพร	ระโหลฐาน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ	คุณปลื้ม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรพงษ์	จันทร์งาม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรวิชัย	เลิศไทยตระกูล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรเพชร	ชลศักดิ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล	อุ้นจิตติ	มหาวิทยาลัยบูรพา
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์	รังสีโยภาส	นักวิชาการอิสระ
42. ดร. พิมพ์นิต	คอนดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
43. ดร. ธนัช	ทัพมงคล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
44. ดร. สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	สถาบันอาศรมศิลป์
45. ดร. กิตติศักดิ์	แป้นงาม	กระทรวงศึกษาธิการ
46. ดร. บวรวิทย์	เป็รื่องวงศ์	ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
47. ดร. สิรินธร	สินจินดาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
48. ดร. ศศิวุฒ์	วงษ์มณฑา	มหาวิทยาลัยบูรพา
49. ดร. นริศ	สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัยที่มีคุณภาพควรมีลักษณะต่อไปนี้ 1) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หมายถึงบทความนั้นจะชัดเจนในการอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและคำถามที่ต้องการตอบ 2) มีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือมีการระบุและสรุปผลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง และการนำเสนอความรู้ที่มีอยู่ในสาขานั้น ๆ อย่างเพียงพอ 3) มีการอธิบายเทคนิคและวิธีการอย่างชัดเจน บทความที่มีคุณภาพจะอธิบายเทคนิคที่ใช้ในการสะสมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างชัดเจน 4) มีการสนับสนุนด้วยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ การใช้ข้อมูลควรเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ และมีการอธิบายถึงวิธีการสะสมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล 5) มีการสรุปผลอย่างสมเหตุสมผล บทความวิจัยที่มีคุณภาพควรมีการสรุปผลที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้และเชื่อถือได้ โดยเน้นการตีความผลลัพธ์และการอธิบายความสำคัญของผลการวิจัย 6) มีการอ้างอิงที่ถูกต้องและสมเหตุสมผล บทความวิจัยที่มีคุณภาพควรมีการอ้างอิงที่ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนดในสาขาวิชานั้น ๆ และการอ้างอิงควรมีความสมเหตุสมผล และที่สำคัญ มีความชัดเจนและเป็นระบบ: บทความควรมีโครงสร้างที่เป็นระบบ และมีลำดับที่ชัดเจน ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและสะดวกต่อการทำความเข้าใจ

อย่างไรก็ดีการเขียนบทความวิจัยที่มีคุณภาพสามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายประการ ซึ่งส่งผลต่อความคมชัดและคุณภาพของผลงาน ดังนี้ **การวางแผนและการออกแบบ** การวางแผนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เขียนมีการมองภาพรวมของงานวิจัยอย่างชัดเจน รวมถึงการออกแบบเส้นทางของการวิจัย เลือกเทคนิคและเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อให้บทความมีความสมบูรณ์และมีความเป็นระบบ **การรวบรวมข้อมูล** การรวบรวมข้อมูลที่เป็นมูลค่าและเชื่อถือได้เป็นสำคัญ เนื่องจากคุณภาพของผลงานวิจัยขึ้นอยู่กับคุณภาพข้อมูลที่นำเสนอ **การวิเคราะห์และการตีความ** การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างถูกต้องและมีเหตุผลมีผลต่อความเชื่อถือของผลการวิจัย และการตีความผลลัพธ์ให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นประโยชน์สำหรับอ่านและเข้าใจ **การเขียนและการสื่อสาร** การใช้ภาษาที่ชัดเจนและถูกต้อง เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการ และผลการวิจัยได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องมีการอ้างอิงที่ถูกต้องและสมเหตุสมผล รวมไปถึง **การพิจารณาและการปรับปรุง** การพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญจะช่วยให้เห็นข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะที่จะทำให้ผลงานดียิ่งขึ้น การนำเสนอบทความวิจัยเพื่อรับการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาเดียวกันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของบทความ การควบคุมปัจจัยเหล่านี้อาจช่วยให้ผู้เขียนสร้างบทความวิจัยที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการต่อไป

รองศาสตราจารย์ประภัศร คำสวัสดิ์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัย

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ยุวมล ประเสริฐสังข์ และนฤมล เทพนวล..... 1-10

การรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

บงกช เดชมิตร, เสรี วงษ์มณฑา และชวลีย์ ณ ถลาง..... 11-19

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าที่นั้ส่วนบุคคลของประชาชน

ในเขตกรุงเทพมหานคร

ซูใจ สุภาภัทรพิศาล และบุญสม รัศมีโชติ..... 20-29

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ชอยอารีย์

เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย

พูนทรัพย์ เศษศรี, สุธิตรา ริมตุลิต, ฉันทัช วรรณถนอม และชลิตา อาริยมย์..... 30-43

การดำรงรักษาพนักงานบริษัท มิเกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด

วัชรินทร์ มินวันเพ็ญ และชินโสณ วิสิฐนิจกิจจา..... 44-57

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

น้ำทิพย์ ขุนศรี, สุธรรม พงศ์สำราญ และอิงอร ต้นพันธ์..... 58-70

สมรรถนะผู้นำของบุคลากร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์: มหาวิทยาลัยแห่งองค์ธุรกิจ

ชุตินเตร บัวเผื่อน และกิตติกร บุญส่ง..... 71-83

สมรรถนะที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย

ในจังหวัดนนทบุรี

ภิญญาพัชญ์ ทองคำ และปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ..... 84-93

การตลาดเชิงกิจกรรม ภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีต่อทัศนคติและการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม

ของผู้บริโภค กรณีศึกษา Kave Condo

ปิยะรัตน์ มหิธานนท์ และสิริชัย ดีเลิศ..... 94-104

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าชาวประมงปูม้าพื้นบ้านในเขตจังหวัดชลบุรี

อมราพร เทียนเงิน, ณกร อินทร์พุง และอารีกรมล ต.ไชยสุวรรณ..... 105-116

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดชลบุรี

รัตนพร อนันต์ประดิษฐ์, สรรเสริญ หุ่นแสน และดาวประกาย ระโส..... 117-128

ศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบ
บูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

วาสนา สุรีย์เดชะกุล, ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, อาริยา ภูระหงษ์ และศศิธร เจตานนท์..... 129-142

พัฒนาการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเพื่อท้องถิ่น

วยากร อุดมโภชน์ และคณะ..... 143-152

บทความวิชาการ

การจัดการด้านการบินที่ส่งผลความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม

จิตลดา ปิยะทัต และโชติกา พันธุ์ผูกบุญ..... 153-161

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

การพัฒนบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงาน ของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

THE DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS WITH GOOGLE CLASSROOM APPLICATION ON COMPUTER SYSTEM OPERATION FOR SECONDARY 2 (GRADE 8) STUDENTS

ยุวมล ประเสริฐสังข์*, นฤมล เทพนวล

Yuwamon Prasetsung*, Naruemon Thepnuan

สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Learning Technology and Innovation, Faculty of Technical Education,

Rajamangala University of Technology Thanyaburi

*Corresponding Author e-Mail: yuwamon_p@mail.rmutt.ac.th

(Received: 2023, September 7; Revised: 2023, November 28; Accepted: 2023, December 2)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงาน
ของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ผ่าน
Google Classroom กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนวิชาวิทยาการ
คำนวณ โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง จำนวน 20 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อและ
ด้านเนื้อหา แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบ
คอมพิวเตอร์ มีคุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 82.00/81.17 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.35 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย
ก่อนเรียนเท่ากับ 17.40 คะแนน และการทดสอบค่าทีระหว่างเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์; Google Classroom; การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop of online lessons with Google Classroom application on computer system operation for secondary 2 (grade 8) students, 2) study pre-test and post-test academic achievement, and 3) study the students' satisfaction towards the online lessons with Google Classroom application on computer system operation for secondary 2 (grade 8) students. The samples selected by purposive sampling were 20th grade students taking Computational Science at Sappasamit Bamrung Municipal School. The research instruments consisted of online lessons with Google Classroom application, quality evaluation guide towards media and contents, achievement tests, and evaluation forms of students' satisfaction. The statistics used to analyze the data were standard deviation, and dependent sample *t* test.

The research results indicated that 1) the online lessons with Google Classroom application on computer system operation had quality of media at very good level with an average of 4.58, quality of contents at very good level with an average of 4.55, and had efficiency criterion of 82/81; 2) the students' average score of the pre-test was 17.40, while that of the post-test was 24.35. The analysis of *t* test during and after learning was different at .05 statistically significant level; and 3) the students' satisfaction towards online lessons with Google Classroom application was at a high level of 4.49.

Keywords: Online Lessons; Google Classroom; Computer System Operation

บทนำ

ด้วยปัจจุบันโลกอยู่ในสภาวะการณ์ที่เรียกว่า VUCA มีเหตุการณ์หลายอย่างเกิดขึ้นในโลกอย่างฉับพลันไม่ทันตั้งตัว มีความผันผวนไม่แน่นอน ยากจะคาดเดาผลลัพธ์ได้ อย่างเช่นการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2562 ทำให้พฤติกรรมและวิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป สถาบันการศึกษาไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนตามปกติได้ แต่ยังคงดำเนินการเรียนการสอนจึงต้องหาวิธีการในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนได้นำแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ใช้ออนไลน์แบบเรียลไทม์มาช่วยเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เช่น Zoom, Google Meet, Microsoft Teams เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนิน

ไปได้ (สุวิมล มธูรส, 2564, หน้า 40) จากการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รายวิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง พบว่า ปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 60.34 (โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง, 2564, หน้า 21) จะเห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ที่ 65.00 (โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง, 2564, หน้า 133) สาเหตุของปัญหาพบว่าจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ตามเวลาในตารางเรียน แต่ด้วยผู้เรียนบางคนมีอุปกรณ์ไม่พร้อมหรือไม่เพียงพอต่อการเข้าเรียนตามตารางสอนที่กำหนดไว้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้สอนไม่สามารถที่จะดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ การเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้ Google Classroom สำหรับการจัดกิจกรรมการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตเข้าไปเรียนใน Google Classroom แบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียนได้ Google Classroom ช่วยให้ผู้สอนสร้างและลดภาระตาในการจัดเก็บรวมทั้งคุณสมบัติที่ช่วยประหยัดเวลา นอกจากนี้ยังสร้างโฟลเดอร์สำหรับแต่ละบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนสามารถติดตามงานได้จากหน้าของห้องเรียน และเริ่มต้นการทำงานด้วยเพียงไม่กี่คลิก ผู้สอนสามารถติดตามการทำงานว่าใครยังไม่เสร็จให้ตรงตามเวลา ยังสามารถแสดงความคิดเห็นแบบเรียลไทม์และผลการเรียนในชั้นเรียน สามารถทำงานได้ทุกที่ ทุกเวลา จากคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ได้ทุกเครื่อง จึงเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ (พิมพ์วิภา มะลิชัย, 2563, หน้า 5)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำบทเรียนออนไลน์ที่ใช้แอปพลิเคชัน Google Classroom มาช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอน เช่น การสร้างเนื้อหา แบบทดสอบ ใบงาน ติดตามกำหนดการส่งงาน แสดงความคิดเห็น ตรวจสอบการส่งงาน การให้คะแนน และการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ของ Google ทำให้สามารถเชื่อมโยงกับผู้เรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ทุกที่ ทุกเวลาทุกอุปกรณ์และสื่อสารได้ตอบกับผู้สอนได้ตลอดเวลา ด้วยลักษณะของบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ที่รวมสื่อต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทำให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ เกิดความกระตือรือร้นความสนใจในการเรียน และสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาได้ด้วยตนเอง เป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดีทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 40 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 20 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชา วิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

1.4 ออกแบบบทเรียนและกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ของเนื้อหาที่จะนำมาสร้างบทเรียนออนไลน์ ดังนี้ เรื่องที่ 1 องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ เรื่องที่ 2 หลักการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ เรื่องที่ 3 ซอฟต์แวร์ประยุกต์

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

1.5 นำแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน และด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน พร้อมทั้งหาค่าดัชนี จากนั้นแก้ไขปรับปรุงแบบประเมินคุณภาพตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน และด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพ แล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 82) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 และคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

คะแนน 4 และคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณภาพดี

คะแนน 3 และคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

คะแนน 2 และคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อย

คะแนน 1 และคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ควรปรับปรุง

1.7 นำบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ที่มีผลการเรียน เก่ง กลาง อ่อน อย่างละ 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้กิจกรรมสื่อการสอนและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและนำข้อบกพร่องที่พบมาแก้ไขปรับปรุง

1.8 นำบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน ที่มีผลการเรียน เก่ง กลาง อ่อน กลุ่มละ 3 คน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.9 นำบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง จำนวน 20 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์ E_1/E_2 ที่กำหนดเกณฑ์ผ่านไว้ที่ 80/80 ผลมีค่าเท่ากับ 82.00/81.17

2. แบบประเมินคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom มีการประเมินสองด้านคือ ด้านสื่อและด้านเนื้อหา นำแบบประเมินที่ผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและด้านเนื้อหาแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน และด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพ ผลคุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและได้เรียนเนื้อหาแล้ว พบว่ามีค่าความยากง่าย เท่ากับ .54 ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ .40 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหา จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านสื่อ จำนวน 15 ข้อ 3) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ข้อ และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 4 ข้อ นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คนแล้วไปสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และแนะนำขั้นตอนการเรียนรู้และบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจก่อนเรียน

2. นำแบบทดสอบก่อนเรียนไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ซึ่งแต่ละเรื่องมีการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการตั้งคำถามชวนคิดเพื่อเป็นการเตรียมตัวผู้เรียน

3.2 ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาหลักในแต่ละเรื่อง โดยนำเสนอเนื้อหาทั้งในรูปแบบเอกสาร รูปภาพ และวิดีโอ ที่น่าสนใจครอบคลุมในเรื่องที่ต้องการสอนให้เข้าใจง่าย มีความกระชับ

3.3 ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนในเรื่องที่ได้เรียนมาให้มีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น

3.4 ผู้เรียนทำกิจกรรมท้ายเพื่อสรุปถึงประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนรู้

4. นำแบบทดสอบหลังเรียนไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากที่ได้ศึกษาครบทั้ง 3 เรื่อง

5. ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง คือ การทดสอบค่าที่ Dependent t test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยกำหนดค่าคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนและมีเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 82) ดังนี้

คะแนน 5 และค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 และค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 และค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

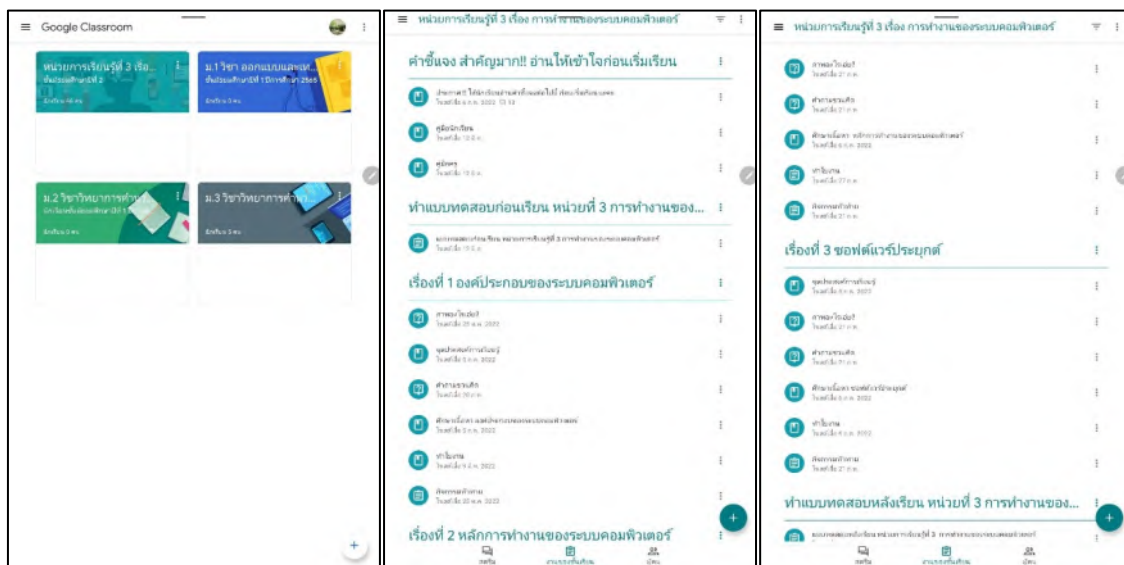
คะแนน 2 และค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 และค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.58 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32

ภาพที่ 1 หน้าจอบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom บนหน้าจอสมาร์ทโฟน

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom มีประสิทธิภาพ 82.00/81.17 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.35 คะแนน มีค่าสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.40 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งนี้ พบว่าการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google

Classroom ทำให้ผู้สอนสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ Google Classroom เป็นแอปพลิเคชันที่เข้าใช้งานได้บนอุปกรณ์ที่หลากหลาย เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน การใช้งาน Google Classroom ไม่ยากจนเกินไปสำหรับวัยของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเข้าใช้งานระยะหนึ่งแล้วก็จะมี ความคุ้นเคย ไม่สับสนในการใช้งานอีก การใช้บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom มาช่วยในการ จัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน เหมือนตอนเรียนในห้องเรียนอย่างเดียว เนื่องจากการเรียนในห้องเรียนปกติมีเวลาที่จำกัด ได้ลงมือปฏิบัติน้อย ทำให้นักเรียนไม่ใส่ใจในการเรียนเท่าที่ควร สังเกตจากการส่งงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนแสดง ผลงานของตนเองต่อเพื่อน ๆ และได้รับคำชื่นชมจากเพื่อนในชั้นเรียนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจ และเชื่อมั่นในตนเอง ผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาและทำแบบฝึกหัดตามความต้องการของผู้เรียนทุกที่และ ทุกเวลาทำให้ลดแรงกดดันและความเครียดในการเรียนลง เมื่อไม่เข้าใจผู้เรียนสามารถสอบถามผู้สอนได้แม้จะ เป็นนอกเวลาเรียน เพราะ Google Classroom สามารถแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันได้ทันที ทำให้ผู้เรียนกับ ผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้ตลอดเวลาเป็นการลดช่องว่างความ แตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ ศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562, หน้า 107) ที่ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google Classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กล่าวว่าการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาอินเทอร์เน็ต ด้วยแอปพลิเคชัน Google Classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีความสนใจและมีความ กระตือรือร้นในบทเรียน เนื่องด้วยมีภาพมีเนื้อหาประกอบ ซึ่งไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย และเข้าใจต่อบทเรียน ง่ายยิ่งขึ้น เมื่อเรียนแต่ละบทแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความกระตือรือร้น มากขึ้น ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียนและการทำแบบทดสอบ เมื่อฝึกทำบ่อย ๆ ก็จะเกิดทักษะเกิด ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นช่วยพัฒนาการเรียนการสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนให้ความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมรวมถึงการส่งงานอย่างสม่ำเสมอ มีเวลาในการทบทวนบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ กระบวนการในการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งอภิปรายผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และมี คุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/81.17 เป็นไป ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและออกแบบบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 เรื่อง ได้แก่ องค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ หลักการทำงานของระบบ คอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ประยุกต์ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 123) บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เหมาะสมในการนำไปใช้ จัดการเรียนการสอน เป็นสื่อการสอนที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา สามารถสื่อสารโต้ตอบได้ทันที การ

นำเสนอเนื้อหาอยู่ในลักษณะมีลัดมีเดีย การเชื่อมโยงเนื้อหาที่มีความยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่ต้องการเรียนซ้ำได้ตามต้องการ ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นสนใจเรียนรู้ด้วยตัวเอง ทำให้บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ภาวะผล (2562, หน้า 92) ที่ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าบทเรียนออนไลน์ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพจากการใช้จริงได้ค่าประสิทธิภาพ 81.08/82.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. จากการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ในการทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.91 หลังจากที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom และทำแบบฝึกกิจกรรมแล้วทำการทดสอบหลังเรียนผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.50 การทดสอบค่าทีระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 13.90 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562, หน้า 104) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการเรียนด้วย บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เรื่องการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ทำงานอย่างเป็นระบบ ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง เนื่องจากบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ทำให้สามารถทบทวนเนื้อหาและฝึกทำใบงานตามความต้องการของผู้เรียนทุกที่ และทุกเวลาเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สะดวกในการส่งงานและสามารถช่วยให้ผู้เรียนทราบผลย้อนกลับได้ทันที สามารถแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันง่ายและรวดเร็ว การใช้งานไม่ยาก มีการออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องชัดเจน มีใบงานและกิจกรรมให้ฝึกทำหลากหลายรูปแบบ การจัดวางเนื้อหา รูปภาพในใบความรู้ประกอบบทเรียนออนไลน์มีความเหมาะสมและสีสันสวยงาม วิดีโอประกอบในแต่ละเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา สอดคล้องกับ ศุภเศรษฐ์ พิงบัว (2562, หน้า 104) พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงเหตุผลในการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ควรอธิบายขั้นตอนวิธีการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ให้

ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนก่อนเริ่มเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติของผู้เรียน เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนควรมีความตั้งใจ ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ

2. เนื่องจากการเข้าใช้งาน บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ต้องเข้าใช้ผ่านอุปกรณ์ที่รองรับการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต ผู้สอนต้องคำนึงถึงการเข้าใช้งานของผู้เรียนว่ามีความสะดวกใช้งานหรือไม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

2. ควรส่งเสริมให้ผู้สอนแต่ละวิชา พัฒนาคอนเทนต์บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3. การพัฒนาคอนเทนต์บทเรียนออนไลน์ผ่าน Google Classroom ควรบูรณาการกับสื่อออนไลน์อื่นนอกแอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาคอนเทนต์บทเรียนออนไลน์ให้มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น และควรปรับปรุงเนื้อหาแบบฝึกหัด แหล่งค้นคว้า ให้เป็นปัจจุบันเสมอ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์วิภา มะลิชัย. (2563). *การพัฒนาคอนเทนต์บทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง ฟินอิน ด้วย Google Classroom สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูวเดช สัมภาวะผล. (2562). *การพัฒนาคอนเทนต์บทเรียนออนไลน์ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง. (2564). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2564*. พระนครศรีอยุธยา: โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง.
- ศุภเศรษฐ์ พิงบัว. (2562). *การพัฒนาคอนเทนต์บทเรียนออนไลน์วิชาอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน Google classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล มธูรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40), หน้า 33-42.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

การรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

MALAYSIAN TOURIST'S PERCEPTION OF THAI FOODS

บงกช เดชมิตร*, เสรี วงษ์มณฑา, ชวลีย์ ณ ถลาง

Bongkot Detmit*, Seri Wongmontha, Chawalee Na Thalang

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Hotel and Tourism Management, College of Management Bangkok,

University of Phayao

*Corresponding Author e-Mail: pookpong_b@hotmail.com

(Received: 2023, November 2; Revised: 2024, January 12; Accepted: 2024, January 17)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยและเคยรับประทานอาหารไทย จำนวน 400 ชุด ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบไคสแควร์ จากการศึกษพบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่มาเที่ยวประเทศไทย และเคยเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยกับใคร มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทย ทั้ง 6 ด้าน จึงยอมรับสมมติฐาน

คำสำคัญ: การรับรู้อาหารไทย; นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

ABSTRACT

This research aimed to study Malaysian tourists' perception of Thai foods. Data were collected by means of purposive sampling from 400 sets of the questionnaire answered by a sample of Malaysian tourists who had traveled to Thailand and had eaten Thai foods. Statistics used in the data analysis included Frequency, Percentage, Mean, Standard deviation, Chi-Square Test. It was found that the demographic characteristics of Malaysian tourists included gender, age, occupation, average monthly income, education level, number of times visiting Thailand and with whom they had traveled to Thailand. There was a relationship with the perception of Thai foods in all 6 areas. Therefore, the hypothesis was accepted.

Keywords: Perception of Thai Food; Malaysian Tourists

บทนำ

“อาหารไทย” ถือเป็นหนึ่งความภาคภูมิใจของคนไทยและประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เมื่อล่าสุด TasteAtlas ได้จัดอันดับ “Best Stir-Fries in the World 2023” “ผัดกระเพรา” ของไทยได้เป็นอาหารจานผัดที่ดีที่สุดในโลก อีกทั้งผัดกระเพรายังเป็นหนึ่งในเมนูอาหารที่ชาวต่างชาติชอบสั่งที่สุดในประเทศไทย ด้วย อันดับที่ 8 ผัดไทย อันดับที่ 19 ผัดซีอิ๊ว อันดับที่ 23 คั่วกลิ้ง และอันดับที่ 44 ไก่ผัดเม็ดมะม่วงหิมพานต์ (ข่าวสด, ออนไลน์, 2566) และยังได้รับรางวัลอาหารที่ดีที่สุดในโลกประจำปี 2564 “The World 50 Best Foods 2021” จาก CNN Travel โดย “แกงมัสมั่น” ของไทยถูกจัดให้เป็นอาหารที่ดีที่สุดในโลกอันดับ 1 และเป็นอาหารที่ดีที่สุดในโลกมาอย่างต่อเนื่องถึง 10 ปี และ “ต้มยำกุ้ง” ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 8 และ “ส้มตำ” ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 46 นอกจากนี้ CNN Travel ยังกล่าวต่อด้วยว่าการที่ “ประเทศไทย” ได้ชื่อว่า เป็น “ดินแดนแห่งรอยยิ้ม” ไม่ได้เป็นเพียงแค่คำกล่าวเชิดชวนทางการตลาดเท่านั้น แต่เป็นผลจากการเป็นดินแดนที่มีอาหารอร่อยที่สุดในโลกจำหน่ายอยู่เกือบทุกมุมถนน (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, ออนไลน์, 2564) ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศไทยในมิติที่โดดเด่นระดับสากลคือการท่องเที่ยวเชิงอาหารของประเทศไทย

ด้วยศักยภาพที่โดดเด่นและได้เปรียบนี้จึงไม่แปลกใจเลยที่จะมีการนำอาหารมาเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวจนกลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism) เพื่อเปิดโอกาสในการสร้างประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านวัฒนธรรมทางอาหารไทยให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้มาสัมผัสโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวบ้านใกล้เรือนเคียงอย่างนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย จากข้อมูลรายงานสรุปสถานการณ์ท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2561 จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวไทยมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ด้วยจำนวน 4.09 ล้านคน ขยายตัว 17.26% ใช้จ่าย 1.14 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 20.42% รองจากนักท่องเที่ยวจีน และในปี พ.ศ.2562 นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียก็ยังคงเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวไทยมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 อีกเช่นกัน ด้วยจำนวน 4.26 ล้านคน ขยายตัว 5.5% ใช้จ่าย 1.11 แสนล้านบาท (TAT Review Magazine, Online, 2017) ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศโดยใช้การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน

ปัจจุบันชาวมาเลเซียมีความคุ้นเคยและมีความนิยมอาหารไทยเป็นทุนเดิมอยู่แล้วเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากที่มีร้านอาหารไทยกว่า 5,000 ร้านทั่วประเทศมาเลเซียและมีร้านอาหารไทยจำนวนมากกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลวงกรุงกัวลาลัมเปอร์ แต่ปัญหาที่พบคือรสชาติอาหารไทยในมาเลเซียส่วนมากจะไม่ใช้รสชาติแบบไทยดั้งเดิม มีการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบใช้เพื่อความสะดวกและประหยัดต้นทุน ทำให้รสชาติและกลิ่นผิดเพี้ยนไป ไม่เข้มข้น จัดจ้านถึงเครื่อง และที่สำคัญขาดความเป็นไทยแท้ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, ออนไลน์, 2561) แต่อย่างไรก็ตามด้วยความเหมือนที่แตกต่างของวัฒนธรรมอาหารนี้เอง การรับประทานอาหารไทย ในประเทศไทยจึงกลายเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียได้เป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ใน

ทุกปี นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนั้นถือเป็นนักท่องเที่ยวที่มีครบทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พร้อมทั้งจะนำเม็ดเงินมหาศาลเข้าสู่ประเทศไทยโดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงอาหารของประเทศไทย ประกอบกับศักยภาพด้านอาหารที่โดดเด่นในระดับสากลของประเทศไทย จากเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

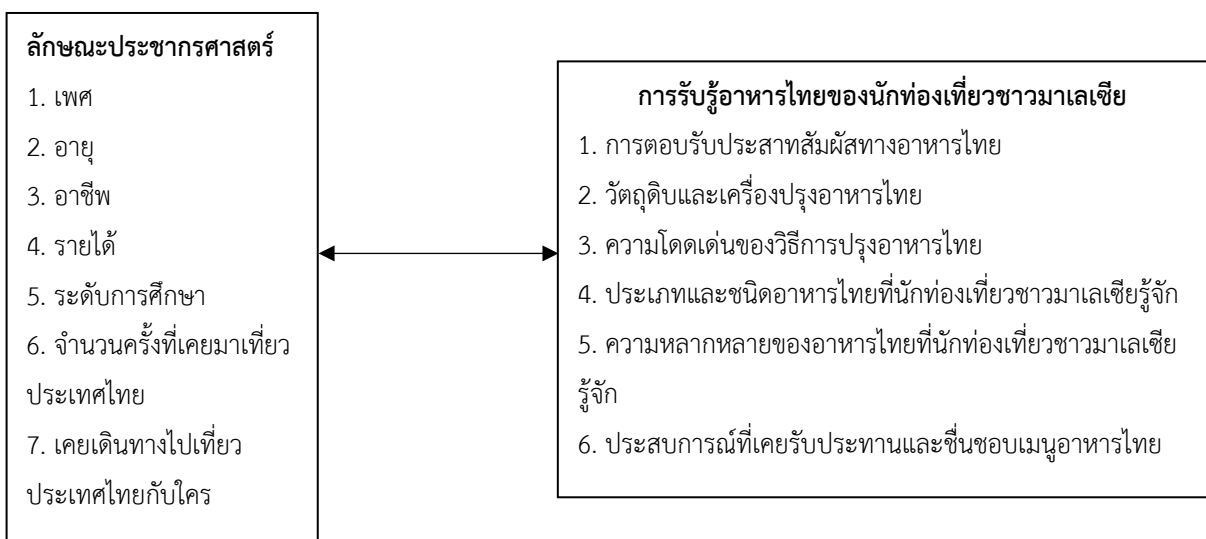
เพื่อศึกษาการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย

สมมติฐานของการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Mak, Lumbers, Eves & Chang (2012, p. 23) ได้ระบุองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอาหารแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว อาทิ อิทธิพลด้านวัฒนธรรมและศาสนา ปัจจัยด้านแรงจูงใจต่ออาหาร คุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีต่ออาหาร ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่ออาหาร ประสบการณ์การบริโภคและการพบเห็นด้านอาหาร 2) ด้านการรับรู้อาหาร อาทิ การตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหาร วัตถุประสงค์และเครื่องปรุงอาหาร ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหาร ประเภทและชนิดของอาหาร ความหลากหลายของอาหาร 3) ด้านภาพลักษณ์ของอาหาร อาทิ ภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของอาหาร ประสบการณ์ของการรับบริการ การสื่อสารภาพลักษณ์ของอาหาร ลักษณะกายภาพโดยรวมของการให้บริการ ฤดูกาลและช่วงเวลารับประทานอาหาร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย มาเลเซียที่เคยไปท่องเที่ยวยังประเทศไทยและเคยรับประทานอาหารไทย การกำหนดขนาดตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบขนาดของประชากรด้วยสูตรคำนวณของ Cochran (1977, p. 97) ผลการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนดคือ ไม่น้อยกว่า 384 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคำถามคัดกรองก่อนเก็บข้อมูลว่าต้องเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยมาเลเซีย ที่เคยไปท่องเที่ยวยังประเทศไทย และต้องเคยรับประทานอาหารไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามมีคำถามเพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ และการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของคำถามในแบบสอบถามที่เป็นภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ซึ่งครอบคลุมในส่วนของเนื้อหา สำนวนภาษา ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า $IOC = .92$ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อหาค่าของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้และเป็นที่ยอมรับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไป จากการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าเท่ากับ .92 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (สุวิมล ติรกันันท์, 2550, หน้า 146) จากการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าเท่ากับ .78 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยมาเลเซีย มาเป็นระยะเวลา 4 ปีจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ด้วยแบบสอบถามแบบกระดาษ ผู้วิจัยทำการคัดกรองกลุ่มตัวอย่างด้วยคำถามเบื้องต้น โดยผู้ตอบคำถามจะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยและเคยรับประทานอาหารไทย หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จนครบ 400 ชุด ระยะเวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่านักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียในกรุงเทพมหานคร ประเทศมาเลเซียที่เคยไปท่องเที่ยวประเทศไทย ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับประทานอาหารไทยด้านการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย กล่าวว่าอาหารไทยมีรสชาติจัดจ้านและเผ็ดกว่าอาหารมาเลเซีย อาหารไทยมีรูปลักษณ์ที่สวยงาม ตกแต่งอย่างประณีต และอาหารไทยมีรสชาติกลมกล่อม ครบรส คิดเป็นร้อยละ 29.60, 20.30 และ 20.01 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อาหารไทยปรุงรสจัดจ้าน เข้มข้น ใช้วัตถุดิบสดใหม่ และมีวัตถุดิบหลักเป็นสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 21.80, 21.51 และ 21.10 ตามลำดับ ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทยจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการปรุงอาหารไทย นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการปรุงอาหารและมีสูตรการปรุงเฉพาะที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น คิดเป็นร้อยละ 32.40, 25.52 และ 24.22 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ประเภทอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก คือประเภททอด เช่น ปอเปี๊ยะทอด ทอดมันกุ้ง กุ้งชุบแป้งทอด, ประเภทต้ม เช่น ต้มยำ ต้มข่าไก่ ต้มแซ่บ, ประเภทผัด เช่น ผัดไท ผัดกระเพรา ข้าวผัดสับปะรด, ประเภทแกง เช่น แกงมัสมั่น แกงเขียวหวาน แกงส้ม, ประเภทตำ เช่น ส้มตำ น้ำพริก และประเภทก๋วยเตี๋ยว เช่น ก๋วยเตี๋ยวเรือ ก๋วยเตี๋ยวต้มยำ คิดเป็นร้อยละ 12.02, 9.05, 12.73 และ 12.60 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จักความหลากหลายอาหารไทย ได้แก่ ผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด มะม่วงน้ำดอกไม้ รองลงมาอาหารว่าง เช่น ปอเปี๊ยะทอด กระทงทอง ไก่/หมูสะเต๊ะ และอาหารหวาน เช่น ข้าวเหนียวมะม่วง ทับทิมกรอบ คิดเป็นร้อยละ 21.72, 21.40 และ 20.42 ตามลำดับ สำหรับเมนูอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียชื่นชอบ ได้แก่ ต้มยำกุ้ง รongลงมาส้มตำ และผัดไทกุ้ง คิดเป็นร้อยละ 11.01, 10.62 และ 10.52 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยที่กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารไทย

เพศมีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุดิบและเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อายุมีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุดิบและเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยว

ชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อาชีพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุประสงค์และเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุประสงค์และเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุประสงค์และเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยวประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุประสงค์และเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เคยเดินทางไปเที่ยวประเทศไทยกับใครมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทางอาหารไทย วัตถุประสงค์และเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิดอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่มาเที่ยวประเทศไทย และเคยเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย

กับใครของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียมีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษาการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย พบประเด็นสำคัญคือ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียชื่นชอบอาหารไทยเป็นอย่างมาก ตัดใจในรสชาติอาหารแบบไทยแท้ สอดคล้องกับ ชาคิริต อ่องทูน และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2559, หน้า 129) ที่ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับ อาหารริมทางบนถนนเยาวราช พบว่าเนื่องจากประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่อง อาหาร อีกทั้งยังมีชื่อเสียงในด้านความอร่อย รสชาติ ความหลากหลายและความลงตัวของอาหาร

นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เคยไปท่องเที่ยวประเทศไทยและรับประทานอาหารไทยมีความรู้สึกรว่า อาหารไทยมีรสชาติจัดจ้านและเผ็ดกว่าอาหารมาเลเซีย อาหารไทยมีรูปปลักษณ์ที่สวยงาม ตกแต่งอย่างประณีต และอาหารไทยมีรสชาติกลมกล่อม ครบรส ส่วนใหญ่อาหารไทยปรุงรสจัดจ้าน เข้มข้น ใช้วัตถุดิบสดใหม่ และมี วัตถุดิบหลักเป็นสมุนไพร ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทยจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการปรุงอาหาร ไทย นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการปรุงอาหาร และมีสูตรการปรุงเฉพาะที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น ส่วนใหญ่ ประเภทของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จักคือ ประเภททอด ได้แก่ ปอเปี๊ยะทอด ทอดมันกุ้ง กุ้ง ชุบแป้งทอด และความหลากหลายของผลไม้ไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ได้แก่ ทุเรียน มังคุด มะม่วง น้ำดอกไม้ รวมถึงเมนูอาหารไทยที่ชื่นชอบที่สุด ได้แก่ ต้มยำกุ้ง ส้มตำ และผัดไทกุ้ง สอดคล้องกับ เณรวิจิตร กิจวิกรานต์ (2557, หน้า 18) ที่ศึกษาภาพลักษณ์อาหารไทย การรับรู้คุณภาพอาหารไทยและแนวโน้ม พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีการรับรู้ เกี่ยวกับภาพลักษณ์อาหารไทยด้านคุณภาพของอาหารไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีการรับรู้ว่าอาหาร ไทยมีรสอร่อย มีสารอาหารพอเพียง อาหารไทยมีส่วนประกอบของสารพิษ และมีความสะอาด นอกจากนี้ อาหารไทยมีรสชาติต่างจากอาหารนานาชาติ และสร้างประสบการณ์ที่แตกต่าง วัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหารไทยก็มี ความเป็นเอกลักษณ์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย อาชีพ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยวประเทศไทย และเดินทางไปเที่ยวประเทศไทยกับใคร มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ในเรื่องการตอบรับประสาทสัมผัสทาง อาหารไทย วัตถุดิบและเครื่องปรุงอาหารไทย ความโดดเด่นของวิธีการปรุงอาหารไทย ประเภทและชนิด อาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก ความหลากหลายของอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จัก และประสบการณ์ที่เคยรับประทานและชื่นชอบเมนูอาหารไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับ กชกร จุลศิลป์ (2561, หน้า 15) ที่ศึกษากลยุทธ์การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของ นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมารับประทานอาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยวเรือ กุ้งเผา ขนมไทย ตามลำดับ และมีความต้องการประสบการณ์ด้านรสชาติอาหาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การรับรู้อาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ดังนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องรักษา พัฒนา ส่งเสริมและต่อยอดให้อาหารของไทยดีครบทั้ง 5 ด้าน และที่สำคัญจะต้องคงความเป็นไทยแท้ดั้งเดิมอย่างมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของอาหารไทย

2. ควรนำเสนอความหลากหลายของอาหารไทย ให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียรู้จักเพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากอาหารที่มีชื่อเสียง ติดอันดับและได้รับรางวัล โดยมุ่งเน้นการนำเสนอเมนูที่เหมาะสมกับบริบทของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เป็นมุสลิม เช่น น้ำพริกกะปิ ผักต้ม, ยำวันเส้น, อาหารทะเล, ห่อหมก เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ทั่วทุกรัฐของประเทศมาเลเซีย เพื่อครอบคลุมเนื้อหาและนำไปพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กชกร จุลศิลป์. (2561). *กลยุทธ์การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ, คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2561). *คู่มือการประกอบธุรกิจร้านอาหารไทยในมาเลเซีย* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.ditp.go.th/contents_attach/328247/328247.pdf [2565, 20 กุมภาพันธ์].
- ข่าวสด. (2566). *อาหารไทยผงาด "ผัดกะเพรา" ครว้าแชมป์อันดับ 1 อาหารจานผัดที่ดีที่สุดในโลก* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_7869632 [2566, 1 ตุลาคม].
- ชาคริต อ่องทุน และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2559). ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารริมทางบนถนนเยาวราช. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก*, 6(1), หน้า 129–137.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ณัฏฐา กิจวิกรานต์. (2557). ภาพลักษณ์อาหารไทย การรับรู้คุณภาพอาหารไทยและแนวโน้มพฤติกรรม
การท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย
นานาชาติ*, 10(1), หน้า 12-28.

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2564). *สรุปสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าภูมิภาค รายสัปดาห์*
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.tpso.moc.go.th/th/node/11052> [2565, 18
มกราคม].

สุวิมล ติรกานนท์. (2550). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed.). New York: John Wiley and Sons.

Mak, A. H., Lumbers, M., Eves, A., & Chang, R. C. (2012). Factors influencing tourist food
consumption. *International Journal of Hospitality Management*, 31(3),
pp. 928-936.

TAT Review Magazine. (2017). *Food Will Keep Us Alive* (Online). Available:
<https://tatreviewmagazine.files.wordpress.com/2017/01/tat12017-rev2.pdf?fbclid=IwAR2DikiZTGrzshe4g1QQZwZ1CL6KkunGQsUZAQN8jYNPplfGi9dPxuUKM3o> [2022,
March 10].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้า
ที่นึ่งส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

FACTORS ASSOCIATED WITH BANGKOK PEOPLE'S DECISION
TO PURCHASE PERSONAL ELECTRIC CARS

ชูใจ สุภภัทรพิศาล*, บุญสม รัศมีโชติ

Chujai Suphaphattharaphisan*, Boonsom Ratsameechot

สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

Marketing Department, Faculty of Business Administration, Thonburi University

*Corresponding Author e-Mail: Chujai.nv@gmail.com

(Received: 2023, November 12; Revised: 2024, January 11; Accepted: 2024, January 17)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการยอมรับนวัตกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าที่นึ่งส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงคือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยด้านขั้นความสนใจในนวัตกรรม ด้านขั้นประเมินค่านวัตกรรม และด้านการรับรู้นวัตกรรม ตามลำดับ ส่วนส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยด้านด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านราคา ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านการยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: การยอมรับนวัตกรรม; ส่วนประสมทางการตลาด; การตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้า

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate 1) factors affecting Bangkok consumers' purchasing decisions on electric vehicles, 2) marketing mix factors affecting Bangkok consumers' purchasing decisions on electric vehicles, and 3) the relationships between variables affecting Bangkok consumers' purchasing decisions on electric vehicles. The sample group consisted of 400 participants selected by simple random sampling. A questionnaire with a reliability coefficient of .82 was employed as the research tool in this study. The data were examined using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

It was found that general acceptance of innovations was high in all criteria, with the highest levels including interest in innovation, innovation evaluation stage, and innovation perception. Every component of the marketing mix—marketing promotion, product, distribution channels, and prices—was at a high level. The findings of hypothesis testing indicated that factors like innovative acceptance influenced Bangkok people's purchasing decisions on electric personal vehicles (EVs). The marketing mix influenced Bangkok people's decision to purchase electric personal vehicles (EVs).

Keywords: Innovative Acceptance; Marketing Mix; Decisions to Purchase Personal Electric Cars

บทนำ

มาตรการผลักดัน "ยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle) " ของรัฐบาล เป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติที่รัฐบาลส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนวัตกรรมยานยนต์ไฟฟ้า เป็น 1 ใน 10 ของอุตสาหกรรมที่มีการส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยมีการวางแผนแบ่งเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 ปี 2559-2560 เป็นระยะด้านกฎหมายการขออนุญาตและการทดลองตลาดของรถยนต์ไฟฟ้านำเข้า ระยะที่ 2 ปี 2561-2563 ระยะของสมรรถนะแบตเตอรี่ มาตรฐานจุดบริการสถานีอัดประจุ ระยะที่ 3 ปี 2564-2578 เป็นระยะที่ส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าส่วนบุคคล ระยะที่ 4 เริ่มตั้งแต่ปี 2567 ยานยนต์ไฟฟ้าจะเข้ามาแทนที่ยานยนต์พลังงานเชื้อเพลิงน้ำมันเต็มรูปแบบ การส่งเสริมตลาดยานยนต์ไฟฟ้าจึงต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับความต้องการของตลาดรถยนต์ไฟฟ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในอนาคต (กระทรวงพลังงาน, ออนไลน์, 2565)

การยอมรับนวัตกรรมรถยนต์ระบบไฟฟ้า (EV) จึงเป็นพลังการขับเคลื่อนความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่สร้างผลประโยชน์ทางการตลาดในประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้ากำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2566 มีรถยนต์ระบบไฟฟ้ามาจดทะเบียนเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 399.05 แสดงให้เห็นถึง

การยอมรับนวัตกรรมของประชาชนในรถยนต์ไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้น (กรมการขนส่งทางบก, ออนไลน์, 2566) รถยนต์ไฟฟ้าสามารถสร้างการรับรู้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ต่อยอดจากการพัฒนารถยนต์แบบผสมผสานมาเป็นนวัตกรรมไฟฟ้าที่สร้างความสนใจในด้านค่าใช้จ่าย ค่าซ่อมบำรุง ช่วยลดมลภาวะ และการประเมินค่าใช้จ่ายของการเดินทาง รถยนต์ที่ถือเป็นปัจจัยหลักในชีวิตประจำวัน (Chen & Chen, 2023, p. 3) การใช้เทคโนโลยีจากการยอมรับนวัตกรรมจึงเกี่ยวข้องกับตลาดรถยนต์ไฟฟ้า ผู้ประกอบการ และบริษัทของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยการยอมรับนวัตกรรมจะเกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีเหตุผลที่แสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมที่นำมาผสมผสานการรับรู้ การเรียนรู้จนเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมยอมรับและการใช้นวัตกรรมของแต่ละบุคคล (Manutworakit & Choocharukul, 2022, p. 3) ความสัมพันธ์ของการยอมรับนวัตกรรมกับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าเป็นบรรทัดฐานส่วนบุคคลที่ตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในทัศนคติและบรรทัดฐานส่วนบุคคลในรูปแบบพฤติกรรม รถยนต์ไฟฟ้าจึงเป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งราคาที่เหมาะสมกับสมรรถนะกับค่าบำรุงรักษา และความน่าเชื่อถือจากศูนย์บริการหรือตัวแทนจำหน่ายที่มีการรับประกันการบริการหลังการขาย (จริยา พิสมัย และชิดโสณ วิสิฐนิจิกิจา, ออนไลน์, 2566) ดังนั้นจากประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและการเติบโตของตลาดรถยนต์ไฟฟ้าที่มีแนวโน้มที่สำคัญและยังสร้างโอกาสทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการยอมรับนวัตกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

การยอมรับนวัตกรรม ส่วนประสมทางการตลาด มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่ตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าที่นั้ส่วนบุคคลเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีคำนวณกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบสัดส่วนของ

ประชากรตามสูตรของคอคแรน (Cochran, 1977, p. 20) ได้ขนาดตัวอย่าง 384 คน โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ตอนที่ 2 การยอมรับนวัตกรรม ตอนที่ 3 ส่วนประสมทางการตลาด และตอนที่ 4 การตัดสินใจซื้อ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1932, p. 28) และผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 2 ขั้นตอนคือ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 มาเป็นข้อคำถาม และการตรวจสอบความเที่ยงเป็นการตรวจสอบเพื่อวัดความสอดคล้องภายในของคุณภาพโดยรวมของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (Cronbach, 1990, p. 202) จำนวน 30 ชุด กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามโดยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง ณ สถานที่ต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล จำนวน 4 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคม-เดือนกันยายน พ.ศ.2566

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 121) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึงระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงระดับน้อย และ 1.00-1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด สถิติเชิงอนุมาน คือการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และทำการทดสอบเพื่อวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติด้วยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient (r) โดยใช้เกณฑ์การแปลผล (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2545, หน้า 131) ดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าระหว่าง .81-1 มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก, .61-.80 มีความสัมพันธ์ระดับสูง, .41-.60 มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง, .21-.40 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ, .00-.20 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 มีสถานภาพโสด จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 มีอายุในช่วง 25-34 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน

จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน/บริษัท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 และส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่วิจัย

1. การยอมรับนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94, SD=0.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการคือ ด้านขั้นความสนใจในนวัตกรรม ($\bar{X}=4.01, SD=0.75$) รองลงมาด้านขั้นประเมินค่านวัตกรรม ($\bar{X}=3.97, SD=0.79$) และด้านการรับรู้นวัตกรรม ($\bar{X}=3.97, SD=0.72$) ตามลำดับ

2. การยอมรับนวัตกรรม ด้านขั้นการรับรู้นวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97, SD=0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการคือ นวัตกรรมของรถยนต์ไฟฟ้าสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ($\bar{X}=4.24, SD=0.75$) รองลงมาเห็นถึงคุณค่าที่เป็นรูปธรรมของนวัตกรรม ($\bar{X}=3.97, SD=0.72$) นวัตกรรมของรถยนต์ไฟฟ้าง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{X}=3.85, SD=0.67$) และรถยนต์ไฟฟ้าเป็นนวัตกรรมสามารถสัมผัสถึงคุณค่านวัตกรรมได้ ($\bar{X}=3.83, SD=0.75$) ตามลำดับ

3. การยอมรับนวัตกรรม ด้านขั้นความสนใจในนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01, SD=0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ มีความสนใจที่จะทดลองขับรถยนต์ไฟฟ้า ($\bar{X}=4.18, SD=0.74$) รองลงมาสนใจในประสิทธิภาพการทำงานของรถยนต์ไฟฟ้า ($\bar{X}=4.09, SD=0.75$) มีความสนใจในระบบความปลอดภัยของรถยนต์ไฟฟ้า ($\bar{X}=3.91, SD=0.76$) และพยายามหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรถยนต์ไฟฟ้าเพื่อให้เข้าใจวิธีการทำงาน ($\bar{X}=3.87, SD=0.77$) ตามลำดับ

4. การยอมรับนวัตกรรม ด้านขั้นประเมินค่าของนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97, SD=0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ รถยนต์ไฟฟ้าสามารถตอบสนองความต้องการใช้ของตนเอง ($\bar{X}=4.14, SD=0.79$) รองลงมารถยนต์ไฟฟ้าสามารถลดมลพิษทางอากาศ ($\bar{X}=3.99, SD=0.83$) รถยนต์ไฟฟ้ามีความคุ้มค่าต่อการใช้งาน ($\bar{X}=3.88, SD=0.78$) และรถยนต์ไฟฟ้ามีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ($\bar{X}=3.87, SD=0.78$) ตามลำดับ

5. ส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94, SD=0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ ด้านด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}=4.02, SD=0.75$) รองลงมาด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.00, SD=0.74$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}=3.88, SD=0.83$) และด้านราคา ($\bar{X}=3.87, SD=0.77$) ตามลำดับ

6. ส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00, SD=0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ รถยนต์ไฟฟ้ามีมาตรฐานรับรองความปลอดภัยครบถ้วน ($\bar{X}=4.23, SD=0.72$) รองลงมารถยนต์ไฟฟ้าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.02, SD=0.80$) รูปลักษณ์ภายนอกของรถยนต์ไฟฟ้าสวยงามและทันสมัย ($\bar{X}=3.97, SD=0.73$) รถยนต์ไฟฟ้ามีระบบที่เข้าใจง่ายในการ

ใช้งาน ($\bar{X}=3.96, SD=0.71$) และรถยนต์ไฟฟ้าขนาดของรถยนต์มีความคล่องตัว ($\bar{X}=3.84, SD=0.75$) ตามลำดับ

7. ส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87, SD=0.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาค่าซ่อมแซมมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.98, SD=0.84$) รองลงมาระยะเวลาผ่อนชำระขึ้นอยู่กับการวางเงินดาวน์ ($\bar{X}=3.92, SD=0.75$) การซื้อรถยนต์ระบบไฟฟ้าได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ($\bar{X}=3.81, SD=0.81$) และรถยนต์ไฟฟ้ามีราคาเหมาะสมกับสมรรถนะ ($\bar{X}=3.80, SD=0.71$) ตามลำดับ

8. ส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88, SD=0.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ สถานที่จัดจำหน่ายและศูนย์บริการมีหลายสาขาเข้าถึงสะดวก ($\bar{X}=4.02, SD=0.86$) รองลงมาตัวแทนจำหน่ายมีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}=3.96, SD=0.76$) สถานที่จัดจำหน่ายมีตัวอย่างรถยนต์รุ่นที่ต้องการ ($\bar{X}=3.84, SD=0.83$) และศูนย์บริการให้บริการหลังการขายที่ได้มาตรฐานและบริการรวดเร็ว ($\bar{X}=3.72, SD=0.87$) ตามลำดับ

9. ส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02, SD=0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ($\bar{X}=4.16, SD=0.75$) รองลงมา มีการจัด Event ต่าง ๆ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ($\bar{X}=4.02, SD=0.74$) มีการรับประกันรถยนต์และการบริการหลังการขาย ($\bar{X}=3.98, SD=0.76$) และพนักงานขายมีความรู้ความชำนาญคอยให้คำแนะนำ ($\bar{X}=3.93, SD=0.75$) ตามลำดับ

10. การตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90, SD=0.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการคือ ตัดสินใจซื้อเพราะรถยนต์ไฟฟ้าเป็นนวัตกรรมใหม่ ($\bar{X}=4.04, SD=0.78$) รองลงมาตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าส่วนบุคคลจากความนิยมและการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ($\bar{X}=3.95, SD=0.76$) ตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าเพราะตราสินค้า (Brand) ($\bar{X}=3.87, SD=0.84$) ตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าส่วนบุคคลจากฟรีเชนเตอร์ ($\bar{X}=3.84, SD=1.06$) และตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าส่วนบุคคลจากข้อเสนอพิเศษในการซื้อรถ อัตราดอกเบี้ยต่ำ ผ่อนในระยะยาว ($\bar{X}=4.04, SD=0.78$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านการยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ปัจจัยด้านการยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

การยอมรับนวัตกรรม	การตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV)		
	<i>r</i>	<i>p</i>	ความสัมพันธ์
ขั้นการรับรู้นวัตกรรม	.41*	.00	สูง
ขั้นความสนใจในนวัตกรรม	.44*	.00	สูง
ขั้นประเมินค่าของนวัตกรรม	.47*	.00	สูง
ภาพรวม	.51*	.00	สูง

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านการยอมรับนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ในทิศทางเดียวกันระดับสูง ประกอบด้วย ขั้นประเมินค่าของนวัตกรรม ($r=0.47^*$, $p=.00$) ขั้นความสนใจในนวัตกรรม ($r=0.44^*$, $p=.00$) และขั้นการรับรู้นวัตกรรม ($r=0.41^*$, $p=.00$) มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนประสมทางการตลาด	การตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV)		
	<i>r</i>	<i>p</i>	ความสัมพันธ์
ด้านผลิตภัณฑ์	.56*	.00	สูง
ด้านราคา	.56*	.00	สูง
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.55*	.00	สูง
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.50*	.00	สูง
ภาพรวม	.61*	.00	สูง

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ในทิศทางเดียวกันระดับสูง ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ($r=0.56^*$, $p=.00$) ด้านราคา ($r=0.56^*$, $p=.00$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($r=0.55$, $p=.00$) และด้านการส่งเสริมการตลาด ($r=0.50^*$, $p=.00$) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ด้านการยอมรับนวัตกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนมีความสนใจที่จะทดลองใช้รถยนต์ไฟฟ้าที่สามารถช่วยลดมลพิษทางอากาศและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ Durmus Senyapar, Akil & Dokur (2023, p. 13) พบว่าความสนใจรถยนต์ไฟฟ้ามาจากการใช้นวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สร้างความยั่งยืนและลดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งแนวโน้มของการประเมินค่าพลังงานของเชื้อเพลิงน้ำมันที่มีผลกระทบต่อการเกิดโลกร้อนที่สูงขึ้นจึงส่งผลต่อการรับรู้ในการยอมรับนวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้าที่ต้องการรักษาสภาพและอนุรักษ์พลังงานโดยที่จะสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนและเพิ่มคุณภาพชีวิต การยอมรับนวัตกรรมเป็นพลังขับเคลื่อนนวัตกรรมยานยนต์ไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยี การผลิต และการตลาด การรับรู้นวัตกรรมที่มากขึ้นจะสามารถส่งผลต่อความต้องการของตลาดและการตัดสินใจซื้อ (Chen & Chen, 2023, p. 2)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการส่งเสริมตลาดสร้างแรงดึงดูดด้วยการสื่อสารจากผู้จัดจำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้า ด้วยการสื่อสารให้ประชาชนได้รับข้อมูลของรถยนต์ไฟฟ้ามีมาตรฐาน มีการรับรองความปลอดภัย รวมทั้งการบริการหลังการขายจากผู้จัดจำหน่าย แต่ประชาชนยังคงมีความกังวลใจในด้านค่าใช้จ่ายในการดูแล การบำรุงรักษารถยนต์พลังงานไฟฟ้า สอดคล้องกับ Manutworakit & Choocharukul (2022, p. 15) พบว่าการใช้รถยนต์ไฟฟ้าในผู้ขับขี่ชาวไทยยังมีความคาดหวังมูลค่ากับราคาในการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้า ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการทางนโยบายสนับสนุนความห่วงใยด้านสิ่งแวดล้อม แต่ผู้ขับขี่ชาวไทยมีความกังวลในส่วนประสิทธิภาพการทำงานของรถไฟฟ้าและอายุการใช้งาน ค่าใช้จ่ายของแบตเตอรี่ อะไหล่ที่ยังอยู่ระดับสูง อีกทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการชาร์จถือเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการใช้รถยนต์ไฟฟ้าที่จะต้องมีการวางแผนเวลาการเดินทางในแต่ละครั้งให้สัมพันธ์กับพลังแบตเตอรี่ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้า (Manjula, Shilpa & Sundares, 2022, p. 1303)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการยอมรับนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง ในทิศทางเดียวกันของภาพรวมและรายด้านของขั้นประเมินค่าของนวัตกรรม ขึ้นความสนใจในนวัตกรรม และขั้นการรับรู้นวัตกรรมตามลำดับ และ ปัจจัย

ด้านส่วนประสมทางการตลาด อยู่ในระดับสูง ทั้งภาพรวมและรายด้าน ของด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมตลาด สอดคล้องกับ ธนดล ชินอรุณมังกร (ออนไลน์, 2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV) พบว่าการยอมรับนวัตกรรมมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลระบบไฟฟ้าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ .01 ยังสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ ยังประดิษฐ์ และสุชัยญา สายชนะ (ออนไลน์, 2566) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมตามแผนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่าการยอมรับเทคโนโลยีจากการรับรู้ประโยชน์จากการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการควรสร้างการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของรถยนต์ไฟฟ้าที่สร้างนวัตกรรม ความปลอดภัย ความคุ้มค่า และคุณภาพชีวิตทางด้านมลภาวะทางอากาศและส่งเสริมทางการตลาดของรถยนต์ไฟฟ้าในด้านการโฆษณา การเพิ่มประสบการณ์ในสัมผัสด้วยการทดลองขับ รวมทั้งเน้นการสื่อสารด้านการส่งเสริมการขายของศูนย์บริการหรือตัวแทนจำหน่าย
2. การยอมรับนวัตกรรมและส่วนประสมทางการตลาดสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนด้วยความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเพิ่มวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อข้อมูลเชิงลึกประเด็นด้วยวิธีการสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่มผู้ใช้รถยนต์ไฟฟ้าจะทำให้ข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น

บรรณานุกรม

กรมการขนส่งทางบก. (2566). *สถิติจำนวนรถจดทะเบียน* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://web.dlt.go.th/statistics/index.php> [2566, 12 พฤศจิกายน].

กระทรวงพลังงาน. (2565). *รายงานแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้าเพื่อรองรับยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศไทย* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.eppo.go.th/index.php/th/component/k2/item/12438-ev-plan> [2566, 12 พฤศจิกายน].

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *หลักสถิติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จรรยา พิสมัย และชินโสณ วิสิฐนิธิจา. (2566). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของประชากรในกรุงเทพมหานคร** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/assr/article/view/266907> [2566, 12 พฤศจิกายน].
- ธนดล ชินอรุณมังกร. (2563). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคลระบบไฟฟ้า (EV)** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1431/1/g611110022.pdf> [2566, 12 พฤศจิกายน].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริลักษณ์ ยังประดิษฐ์ และสุชัยญา สายชนะ. (2566). **การยอมรับเทคโนโลยี และพฤติกรรมตามแผนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในประเทศไทย** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/PMR/article/view/2761/1619> [2566, 12 พฤศจิกายน].
- Chen, S. L., & Chen, K. L. (2023). Exploring the Impact of Technological Innovation on the Development of Electric Vehicles on the Bibliometric Perspective of Innovation Types, *World Electric Vehicle Journal*, 14(7), pp. 1-19.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3d ed.). New York: John Wiley&Sons.
- Cronbach, L. (1990). *How to judge tests: Reliability and other qualities*. Essentials of psychological testing. New York: Collins.
- Durmus Senyapar, H. N., Akil, M., & Dokur, E. (2023). Adoption of Electric Vehicles: Purchase Intentions and Consumer Behaviors Research in Turkey. *SAGE Open*, 13(2), pp. 1-17.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. Archives of Psychology. 22(140), pp. 1-55.
- Manjula. B.C, Shilpa. B. S, & Sundaresh, M. (2022). A Study on Barriers to Adoption of Electric Vehicles. *East Asian Journal of Multidisciplinary (EAJMR)*, 1(7), pp. 1303-1316.
- Manutworakit, P., & Choocharukul, K. (2022). Factors influencing battery electric vehicle adoption in Thailand—Expanding the unified theory of acceptance and use of technology’s variables. *Sustainability*, 14(8482), pp. 2-16.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกใช้บริการนวดสปา
ในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย
RELATIONSHIP BETWEEN MARKETING FACTORS EFFECTING SPA
MASSAGE SERVICE CHOOSING IN SOI ARI AREA, PHAYATHAI DISTRICT,
BANGKOK OF THAI PEOPLE

พูนทรัพย์ เศษศรี*, สุจิตรา ริมดูลิต, ฉันทัช วรรณถนอม, ชลิตา อารีธรรมย์

Poonsup Setsri*, Suchitra Rimdusit, Chantouch Wannathanom, Chalita Areerom

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม

Tourism Industry and Hospitality Management, College of Hospitality Industry Management,

Suan Sunandha Rajabhat University, Nakhonpathom Campus

*Corresponding Author e-Mail: poonsup.sa@ssru.ac.th

(Received: 2023, November 13; Revised: 2024, January 11; Accepted: 2024, January 17)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนคนไทย จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ .86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนคนไทยที่เข้ามาใช้บริการนวดสปาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้จากการศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทยคือ ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการของร้านสปา ($\bar{X}=4.48$, $SD=0.50$) รองลงมาปัจจัยด้านบุคคลกรของร้านสปา ($\bar{X}=4.48$, $SD=0.51$) และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ของประชาชนคนไทย พบว่าปัจจัยทางการตลาดทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านบุคคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาของประชาชนคนไทยอยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการตลาด; การบริการนวดสปา; ประชาชนคนไทย

ABSTRACT

The purposes of this quantitative research were to study the relationship between marketing factors affecting spa massage service choosing in Soi Ari, Phaya Thai District, Bangkok of Thai people and the relationship between market factors and the choice of spa massages in Soi Ari. The sample groups were 400 Thai people. The researcher collected data by using the questionnaire having a confidence level of .86. The analysis method employed descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation and pearson correlations moment correlation coefficient with a significance of .05.

It was found that most Thai people using spa massage services were female between 20-30 years of age who were employed by private companies and held bachelor's degrees. Regarding the study of market factors affecting Thai people's choice of spa massage services in Soi Ari area, Phaya Thai District, Bangkok, the service process factor of spa shops had the highest level ($\bar{X}=4.48$, $SD= 0.50$), followed by the personnel factor of the spa shop ($\bar{X}=4.48$, $SD=0.51$).

Regarding the hypothesis test, the relationship between marketing factors and Thai people's choice of spa massage services in Soi Ari area, it was found that the seven marketing factors including product, price, location, promotion, personnel, service process and physical components had relationship with Thai people's choice of spa massage services at the highest level with .05 statistical significance level.

Keywords: Marketing Factor; Spa Massage Service; Thai people

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยและสังคมโลกให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้นจากการเกิดโรคระบาดในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงกับสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ยังส่งกับธุรกิจสปาซึ่งก่อนการเกิดโรคระบาด ธุรกิจสปาทั่วโลกมีการเติบโตกว่า 8.7% ทุก ๆ ปี มีรายได้ถึง 111 พันล้านดอลลาร์ เมื่อเจอวิกฤติโควิด-19

ส่งผลให้รายรับลดลง -39% ภายหลังสถานการณ์โรคระบาดดีขึ้นทำให้ธุรกิจสปาทั่วโลกมีการเติบโตสูงขึ้นถึง 17% ในทุก ๆ ปี ทั้งนี้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและสมาคมสปาไทย มีการคาดการณ์การเติบโตของธุรกิจสปาในปีพ.ศ.2568 จะทำก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 150.50 พันล้านดอลลาร์ (กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์, 2565)

จากสถานการณ์ของธุรกิจสปาที่ได้กล่าวมาข้างต้นและพฤติกรรมของคนไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมีการให้ความสำคัญกับกิจกรรมการดูแลสุขภาพและความงามของตัวเองมากขึ้นโดยการเลือกวิธีบำบัดสุขภาพโดยใช้วิธีธรรมชาติแทนการบำบัดด้วยยา ทั้งนี้จากผลการสำรวจความคิดเห็นของคนไทยของสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ออนไลน์, 2563) พบว่าคนไทยให้ความสนใจในการดูแลตนเองเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องการมีสุขภาพดีไม่เป็นภาระต่อผู้อื่น ภายใต้สถานการณ์บ้านเมืองที่เคร่งเครียด เศรษฐกิจไม่ดี รวมถึงการเกิดโรคระบาดโควิด-19 และฝุ่นพิษ PM 2.5 ที่หนาแน่น ซึ่งถือว่ามีผลต่อสุขภาพอนามัยของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้อนาคตประชากรโลกรวมถึงคนไทยจะเป็นไปสู่สังคมผู้สูงวัยมากขึ้นถึงร้อยละ 20 ของประชากรโลกที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จึงทำให้คนไทยสนใจดูแลสุขภาพเป็นพิเศษ เกิดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นมิติที่ดีที่คนไทยหันมาใส่ใจสุขภาพ เน้นการส่งเสริมสุขภาพร่างกายทั้งเรื่องของการรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นการใช้อาหารให้เป็นยา รวมถึงเพิ่มกิจกรรมการออกกำลังกายในวิถีชีวิตสอดคล้องกับนโยบายของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขที่ใส่ใจสุขภาพคนไทยใน 5 มิติ (5 อ.) ได้แก่ อาหาร อากาศ ออกกำลังกาย อารมณ์ และอุจจาระ ทั้งนี้หากเพิ่ม 0.6 เรื่องของ “ออมทรัพย์” คงทำให้การมีอายุยืนขึ้นของคนไทย เกิดความสมดุล เกิดความสุขในครอบครัว สังคม และชุมชน (ดวงเนตร ธรรมกุล, ออนไลน์, 2563) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านสปา พบว่าสิ่งที่เป็ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจใช้บริการร้านสปา มาจากปัจจัยทางการตลาดประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านกายภาพ และปัจจัยด้านกระบวนการ (สุพรรณิ ผุดผ่องอนันต์, 2556, หน้า 5; รักดี กลั่นรักดี, 2560, หน้า 3; จิตพิสุทธิ์ หงษ์ขจร, 2560, หน้า 15; สุจิตรา रिมาดุสิต และพูนทรัพย์ เศษศรี, 2564, หน้า 130-132) ซึ่งเป็นการศึกษาก่อนสถานการณ์การเกิดโรคระบาด ทั้งนี้ช่วงระหว่างการเกิดโรคระบาดธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยได้รับผลกระทบทำให้ปิดให้บริการและเป็นธุรกิจสุดท้ายที่ได้รับการอนุญาตให้เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวภายหลังจากสถานการณ์โรคระบาดเข้าสู่สภาวะคลี่คลายทำให้ประชาชนคนไทยสามารถเข้าใช้บริการได้ปกติ

ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยเป็นธุรกิจที่ให้บริการเกี่ยวกับการนวด ซึ่งการนวดเป็นศาสตร์การดูแลร่างกายที่ได้รับความนิยมไปทั่วทุกมุมโลกทั้งฝั่งเอเชียและประเทศตะวันตก การนวดแต่ละชนิดจะมีเทคนิคอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อสร้างความผ่อนคลายในรูปแบบที่แตกต่างกัน ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาการนวดรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถมอบความผ่อนคลายหรือช่วยลดอาการปวดเมื่อยร่างกายต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลได้มากขึ้น โดยการนวดที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันได้แก่ นวดกดจุด นวดประคบสมุนไพร นวดศีรษะ นวดหลัง นวดไหล่ นวดคอ นวดบ่า นวดไหล่ นวดมือ นวดเท้า นวดน้ำมัน นวดตัว (มะปราง,

ออนไลน์, 2566) ทั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย เนื่องจากในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสปาในหลายเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของคนไทย อีกทั้งยังใช้เปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการศึกษาที่นักวิชาการได้ศึกษามาก่อนหน้านี้ว่าปัจจัยทางการตลาดยังมีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปาของคนไทยเหมือนหรือแตกต่างไปจากเดิมที่เคยมีการศึกษามาก่อนหน้านี้ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาการให้บริการของธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

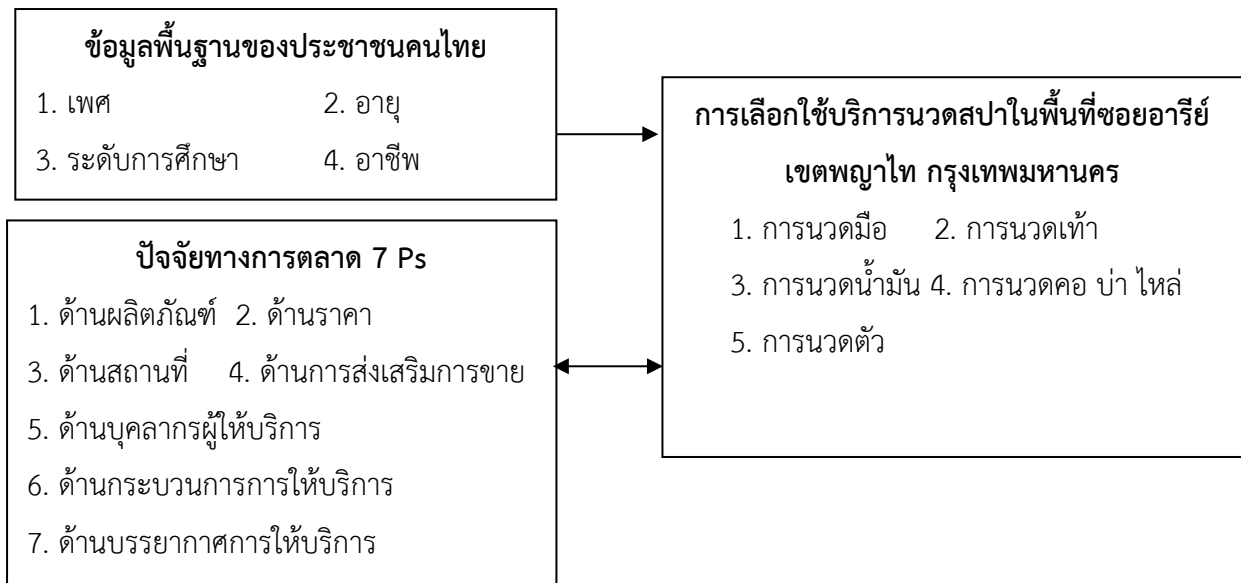
1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยทางการตลาดกับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดมาประกอบการศึกษาวิจัยคือ ทฤษฎีประชากรศาสตร์ (ปัทมาว่าพัฒนางศ์, 2562, หน้า 37-49) แนวคิดและทฤษฎีทางการตลาดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541, หน้า 35-36) และแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจการเลือกใช้บริการของ อัมมฉัตรภา ธนาชัยกุลวัฒน์ และศรีธัญญา กันตะบุตร (2563, หน้า 118-127) และแนวคิดเกี่ยวกับการนวดสปาของ มะปราง (ออนไลน์, 2566) ทำให้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนคนไทยที่มาใช้บริการและเคยมาใช้บริการนวดสปาในเขตพื้นที่อารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือได้ว่าเป็นประชากรขนาดใหญ่ แต่เนื่องจากไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ W.G. Cochran (Cochran, Mosteller & Tukey, 1953, p. 678) คำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (โดยทั่วไปนิยมใช้สัดส่วน 30% หรือ 0.30)

Z คือ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เท่ากับ 1.96 (ความเชื่อมั่น 95%) $Z = 1.96$

d คือ ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05

ผู้วิจัยได้แทนค่าในสูตรจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลคือ 385 คน เพื่อความน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูล จำนวน 400 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งการสร้างเครื่องมือสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว ใช้มาตราวัดนามบัญญัติ ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการตลาด 7Ps ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปา ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียวใช้มาตราวัดอันตรภาคชั้น และส่วนที่ 3 การเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย ข้อคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียวใช้มาตราวัดอันตรภาคชั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเที่ยงตรงของโครงสร้าง ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพและเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงข้อคำถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ (สุวิมล ติรภานันท์, 2548, หน้า 319) และความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient: α) แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น=.86 (Cronbach, 1951, p. 299)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary) มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนมีนาคม-ตุลาคม 2566 โดยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎี หนังสือ บทความ แนวความคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสืบค้นจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ซึ่งนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยจะวางแผนการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาตามความสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเป็นประชาชนคนไทยที่ใช้บริการนวดสปาในเขตพื้นที่ซอยอารีย์ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ตามสูตรที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือที่ออกแบบไว้ และได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ 95% เรียบร้อยและสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ข้อมูลที่ใช้มาตราวัดเป็นนามบัญญัติแสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และข้อมูลที่มาตราวัดเป็นอันตรภาคชั้นแสดงค่าเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของประชากร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, หน้า 10) ดังนี้ ช่วงคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด ช่วงคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 อยู่ในระดับมาก ช่วงคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 อยู่ในระดับปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 อยู่ในระดับน้อย และช่วงคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานของการวิจัยด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlations Moment Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง $-1 < r < 1$ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 314-316) เกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .91-1 มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .71-.90 มีความสัมพันธ์ระดับสูง ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .31-.70 ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปานกลาง ระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01-.30 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของคนไทย พบว่าคนไทยที่มาใช้บริการสปาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีการใช้บริการนวดสปาอยู่ระหว่างเดือนละ 1-2 ครั้ง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการตลาดในการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของคนไทย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทางการตลาดในการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของคนไทย

ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปา	ระดับความสำคัญ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.37	0.51	มาก
2. ด้านราคา	4.41	0.55	มาก
3. ด้านสถานที่	4.23	0.58	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการขาย	4.27	0.63	มาก
5. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.48	0.51	มาก
6. ด้านกระบวนการการให้บริการ	4.48	0.50	มาก
7. ด้านบรรยากาศการให้บริการ	4.33	0.64	มาก
โดยรวม	4.37	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าภาพรวมปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการนวดสปาของประชาชนคนไทยโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความสำคัญมาก ประกอบด้วย ด้านกระบวนการการให้บริการ ด้าน

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

บุคลากรผู้ให้บริการ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการขาย และด้านสถานที่ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย

การนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท	ระดับเลือกใช้บริการ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การเลือกใช้บริการนวดมือ	4.39	0.70	มาก
2. การเลือกใช้บริการนวดเท้า	4.32	0.73	มาก
3. การเลือกใช้บริการนวดน้ำมัน	4.24	0.88	มาก
4. การเลือกใช้บริการนวดคอและบ่าไหล่	4.48	0.71	มาก
5. การเลือกใช้บริการนวดตัว	4.58	0.64	มากที่สุด
โดยรวม	4.40	0.58	มาก

ตารางที่ 2 พบว่าภาพรวมของการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการเลือกใช้บริการมาก ประกอบด้วย การเลือกใช้บริการนวดตัว การเลือกใช้บริการนวดคอและบ่าไหล่ การเลือกใช้บริการนวดมือ การเลือกใช้บริการนวดเท้า และการเลือกใช้บริการนวดน้ำมันอยู่ในระดับการเลือกใช้บริการมาก ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน “ปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของคนไทย” ผลการทดสอบดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยทางการตลาด		การเลือกใช้บริการนวดสปา				
		1. การนวด สปามือ	2. การ นวด สปาเท้า	3. การ นวดสปา น้ำมัน	4. การนวด สปาคอ ป่า ไหล่	5. การ นวดสปา ตัว
1. ด้านผลิตภัณฑ์	Pearson Correlation (r)	.40*	.34*	.29*	.27*	.32*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
2. ด้านราคา	Pearson Correlation (r)	.38*	.40*	.42*	.39*	.40*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
3. ด้านสถานที่	Pearson Correlation (r)	.40*	.44*	.44*	.35*	.37*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
4. ด้านการส่งเสริม การขาย	Pearson Correlation (r)	.47*	.46*	.49*	.41*	.45*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
5. ด้านบุคลากรผู้ ให้บริการ	Pearson Correlation (r)	.41*	.43*	.39*	.46*	.51*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
6. ด้านกระบวนการ การให้บริการ	Pearson Correlation (r)	.41*	.42*	.39*	.52*	.51*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7. ด้านบรรยากาศการ ให้บริการ	Pearson Correlation (r)	.43*	.46*	.46*	.51*	.51*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
โดยรวม	Pearson Correlation (r)	.51*	.53*	.50*	.51*	.54*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ความสัมพันธ์		ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวด สปาในพื้นที่
ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทยภาพอยู่ในระดับความสัมพันธ์ปานกลางโดยมีค่า
 $p = .00$ ซึ่งน้อยกว่า $.05$ นั่นคือปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง ความหมายความว่า

1. ปัจจัยทางการตลาดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปามือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r=.51$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง
2. ปัจจัยทางการตลาดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาเท้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r=.53$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง
3. ปัจจัยทางการตลาดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาน้ำร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r=.50$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง
4. ปัจจัยทางการตลาดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาคอและบ่าไหล่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r=.51$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง
5. ปัจจัยทางการตลาดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวดสปาตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r=.54$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดในการเลือกใช้บริการนวดสปาของประชาชนคนไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบรรยากาศการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการขาย และด้านสถานที่ สอดคล้องกับ ญัฐฐา สุขภักตร์ (2554, หน้า 1) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการเลือกใช้บริการสปาของผู้บริโภคในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสปาของผู้บริโภคในเขตบางนา โดยให้ความสำคัญคือ ปัจจัยด้านบุคคลผู้ให้บริการ รองลงมาเป็นด้านทำเลที่ตั้งและด้านสุดท้ายคือด้านส่งเสริมการตลาด

การเลือกใช้บริการนวดสปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการเลือกใช้บริการมาก ประกอบด้วย การเลือกใช้บริการนวดตัว การเลือกใช้บริการ

นวดคอและบ่าไหล่ การเลือกใช้บริการนวดมือ การเลือกใช้บริการนวดเท้า และการเลือกใช้บริการนวดน้ำมัน สอดคล้องกับ เบญจมาศ ศิริกมลเสถียร และอัจฉรา สกุนตนิยม (2561, หน้า 99-100) ที่ศึกษาผลของการนวด ด้วยตนเองต่อความปวดของผู้สูงอายุ ในชุมชนริมคลองหลอแหล เขตคันนายาว พบว่าผู้สูงอายุเลือกรูปแบบ การนวดช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อโดยเลือกรูปแบบการนวดคอ บ่า ไหล่ การกดบีบแนวบ่า กดดันศีรษะบริเวณ ท้ายทอยและบริเวณใต้โหมม จะช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย คอ และศีรษะ

ปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการนวด สปาในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานครของประชาชนคนไทย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้าน บุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านองค์ประกอบทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ บริการนวดสปาของนักท่องเที่ยวชาวไทยอยู่ในระดับปานกลางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สอดคล้องกับ ภักคนภัสส์ ภาเรือง, อนันต์ สุนทราเมธากุล และกิตติมา จิงสุวดี (2566, หน้า127-129) ที่ศึกษาปัจจัยทางการ ตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการนวดแผนไทย โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการนวดแผนไทยโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ ได้แก่ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากร และด้านการส่งเสริม การตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแนวคิดของ ธนวรรณ แสงสุวรรณ (2547, หน้า 22-23) ที่ กล่าวไว้ว่าปัจจัยทางการตลาด ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยราคา ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้าน การส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ปัจจัยบุคลากรให้บริการ ปัจจัยลักษณะทาง กายภาพ มีความเกี่ยวพันกันกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในเลือกซื้อหรือเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีการ จัดการระบบกระบวนการให้บริการที่อำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าอย่างเป็นระบบและมีความทันสมัยเช่น มีระบบการจองผ่าน Application ต่างในสังคมออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการเข้าใช้บริการตามวันและเวลา ที่ลูกค้าสามารถกำหนดเองได้
2. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีการ จัดหาบุคลากรผู้ให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการนวดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสามารถให้บริการได้ ตรงตามความต้องการของลูกค้า และควรมีการอบรมพัฒนาทักษะการนวดอยู่เสมอ
3. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีการ กำหนดราคาที่อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าครองชีพที่ผู้เข้าใช้บริการได้รับอยู่ในปัจจุบัน หรืออาจมีการกำหนด ราคาพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการเป็นประจำเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้มาใช้บริการ

4. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการนวดที่ครอบคลุมความต้องการของลูกค้า เนื่องจากร้านนวดสปาหรือนวดแผนไทยบางร้านยังมีการนวดที่ไม่ครอบคลุมความต้องการของลูกค้า

5. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีการสร้างบรรยากาศการให้บริการที่เป็นกันเองกับลูกค้า

6. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีวิธีการส่งเสริมการขายที่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ทุกกลุ่มที่มีความต้องการในการใช้บริการนวด เช่น การเพิ่มช่องทางการติดต่อกับร้านนวดสปา หรือร้านนวดแผนไทย

7. ธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยในพื้นที่ซอยอารีย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ควรมีด้านสถานที่ที่มีความสะอาดและถูกสุขอนามัยในการให้บริการ และสถานที่ควรหาเจอได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาระดับนวดสปาของไทยให้เป็นอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามแบบวิถีไทย โดยการทำวิจัยที่เป็นทั้งวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณเพื่อนำผลที่ได้มาประกอบการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจนวดสปาและร้านนวดแผนไทยให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). **ธุรกิจ "สปา" แนวโน้มเติบโต 17% ต่อปี หลังวิกฤติโควิด-19** (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/social/983284> [2565, 13 พฤศจิกายน].

จิตพิสุทธิ์ หงษ์ขจร. (2560). **ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ**
บ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

วิทยาศาสตร์การกีฬา, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

ณัฐฐา สุขภักดิ์. (2558). **ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการเลือกใช้บริการสปาของผู้บริโภค**

ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด,

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก.

ดวงเนตร ธรรมกุล. (2563). **ดุสิตโพลระบุ'โควิด-19' ทำให้คนไทยหันมาดูแลตัวเองเพิ่มขึ้น** (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaipost.net/main/detail/87384> [2565, 13 พฤศจิกายน].

ธนวรรณ แสงสุวรรณ. (2547). **การจัดการการตลาด** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- เบญจมาศ ศิริกมลเสถียร และอัจฉรา สกุนตนิยม. (2561). ผลของการนวดด้วยตนเองต่อความปวดของผู้สูงอายุ ในชุมชนริมคลองหล่อแหล่ เขตคันนายาว. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 38(3), หน้า 92-101.
- ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์. (2562). การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือนไทย พ.ศ.2539-2560: การจำแนกรูปแบบด้วยกลุ่มวัย. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ประชากรและสังคม”* (หน้า 37-49). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภักดี กลั่นภักดี. (2560). *ปัจจัยด้านมาตรฐานของสถานประกอบกิจการสปาเพื่อสุขภาพระดับสากลที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว, คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภคณภัสส์ ภาเรือง, อนันต์ สุนทราเมธากุล และกิตติมา จิงสุวดี. (2566). ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการนวดแผนไทย โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 10(1), หน้า 117-130.
- มะปราง. (2566). *การนวดยอนนิยม 10 ประเภท และประโยชน์เพื่อสุขภาพ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://rlax.me/th/blog/massage-types/> [2566, 14 ธันวาคม].
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *สถิติที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2563). *การดูแลสุขภาพของคนไทยในปี 2020* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://dusitpoll.dusit.ac.th/UPLOAD_FILES/POLL/2563/PS-2563-1608422294.pdf [2565, 13 พฤศจิกายน].
- สุจิตรา ริมดุสิต และพูนทรัพย์ เศษศรี. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 18(2), หน้า 127-140.
- สุพรรณิ ผดผ่องอนันต์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสปาของผู้ใช้บริการในตำบลราชาทะเลจังหวัดสมุทรปราการ*. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สุวิมล ตีรภานันท์. (2548). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

อรรถจักรา ธารชัยกุลวัฒน์ และศรีัญญา กันตะบุตร. (2563). กระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติในการเลือกท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว. ใน **การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและการบัญชี** (หน้า 118-127). เชียงใหม่:

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report. *Journal of the American Statistical Association*, 48(264), pp. 673-716.

Cronbach, L.J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), pp. 297-334.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

การอํารงรักษานักงานบริษัท มิชิ ไชมิช อินเตอร์เนชั่นแนล จํากัด

RETENTION OF EMPLOYEES OF MIKI SIAMESE INTERNATIONAL CO., LTD.

วัชรินทร์ มินวันเพ็ญ *, ชินโสณ วิสิษฐนิธิกิจจา

Watcharin Minwonpen *, Chinnaso Visitnitikitja

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Master of Business Administration, Kasem Bundit University

*Corresponding Author e-Mail: Watcharinpoy1234@gmail.com

(Received: 2023, December 8; Revised: 2024, February 5; Accepted: 2024, February 14)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยการอํารงรักษานักงาน 2) การคงอยู่ของพนักงาน 3) เปรียบเทียบการคงอยู่พนักงานจําแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 4) ปัจจัยการอํารงรักษาที่มีผลต่อการคงอยู่ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัท มิชิ ไชมิช อินเตอร์เนชั่นแนล จํากัด ด้วยวิธีการสุ่ม อย่างง่าย แบบจับสลาก โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 250 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test), การ ทดสอบค่าเอฟ (F test) แบบ One-Way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษา ม.6/ปวช. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 20,001 บาท อายุงาน 1-5 ปี เป็นพนักงานฝ่ายผลิต ปัจจัยการอํารงรักษานักงาน การคงอยู่ของพนักงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานของ บริษัท มิชิ ไชมิช อินเตอร์เนชั่นแนล จํากัด ไม่แตกต่างกัน การเรียนรู้และพัฒนา บทบาทของหัวหน้างาน โอกาส ความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิชิ ไชมิช อินเตอร์เนชั่นแนล จํากัด อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอํารงรักษา; การคงอยู่; มิชิ ไชมิช อินเตอร์เนชั่นแนล

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) determine the factors of employee retention, 2) determine employee retention, 3) compare employee retention by personal data, and 4) determine the factors of retaining employees. It is a quantitative study using 250 questionnaires. The sample group gained by means of simple probability sampling method's draw lots type consisted of employees of Miki Siamese International Company Limited. The statistic used in the study included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, *t* test, *F* test (one-way ANOVA), and Multiple Regression Analysis.

It was found that most respondents were female operational employees aged 31-40, with a single marriage status, high school and vocational education, an average monthly income of less than 20,001 baht, and 1-5 years of work experience. The average of the factors of employee retention was high. The personal difference did not affect employee retention at Miki Siamese International Co., Ltd. The employees' learning and development, role of supervisors, career path opportunities, and use of employees' potential had an effect on the employee retention at the company with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Retention; Persistence; Miki Siamese International

บทนำ

องค์การส่วนใหญ่จะมีมุมมองในจุดมุ่งหมายขององค์การที่เน้นระยะสั้น มุ่งเน้นทำมั่งคั่งให้กับผู้ถือหุ้นเป็นหลัก แต่จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของ Covid-19 จะพบว่าองค์การเหล่านี้จะอยู่รอดยาก เพราะฉะนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่องค์การจะต้องมาทบทวนและปรับความสำคัญของการมีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ขององค์การเสียใหม่ ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ มิได้มีเพียงแค่ผู้ถือหุ้นเท่านั้น แต่เป็นความสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันระหว่างองค์การกับระบบนิเวศต่าง ๆ เช่น ลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ชุมชน สิ่งแวดล้อม และสังคม (ESG : Environment, Social, Governance) เป็นต้น การที่องค์การจะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้นั้น ระยะเวลาขององค์การจะต้องสร้างความสัมพันธ์ ความสมดุล ในการอยู่ร่วมกันให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมกับทุกภาคส่วน (ชัยทวี เสนะวงศ์, ออนไลน์, 2564)

ปัจจุบันการรักษาพนักงาน (Employee Retention) กลายเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก โดย 87% ของผู้บริหารฝ่ายบุคคลให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ จากปรากฏการณ์การลาออกครั้งใหญ่ (The Great Resignation) อัตราการลาออกของพนักงาน (Turnover Rate) ก็พุ่งสูงขึ้น รายงานของ Teamstage

พบว่าพนักงาน 31% ลาออกภายใน 6 เดือนแรกและพนักงานเกินกว่าครึ่งไม่รู้สึกผูกพันและมีส่วนร่วมกับการงาน (Disengage at Work) เป็นผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องทบทวนและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การรักษาพนักงานไว้ เพื่อแข่งขันกับบริษัทอื่นในอุตสาหกรรม เพื่อลดค่าใช้จ่าย และเหนือสิ่งอื่นใดเพื่อการเติบโตของบริษัทเอง (รชพล ศักดิ์จิรพงษ์, ออนไลน์, 2565)

ปัจจุบันนี้มีหลายบริษัทที่ต้องเผชิญกับปัญหาพนักงานที่มีความสามารถลาออกหรือไม่ก็โดนบริษัทคู่แข่งซื้อตัวไป แน่นอนว่าเงินก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำงานในบริษัทของทุกคน แต่จริง ๆ แล้วเงินก็ไม่ใช่ปัจจัยหลักเพียงอย่างเดียวสำหรับพวกเขา เพราะยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น อิมแพคที่ได้จากการทำงาน, สวัสดิการ, Work-Life Balance, การสนับสนุนทางด้าน Career Path และปัจจัยอื่น ๆ ที่พนักงานคนนั้นใช้เป็นตัวตัดสินว่าจะทำงานที่นั่นหรือไม่ (คาร์ทูน ธนพร, ออนไลน์, 2565)

เหตุผลที่คนทำงานลาออกหลัก ๆ แล้วมีเพียงสองข้อคือ ปัจจัยภายนอก (Pull Factor) เช่น โดนซื้อตัวเพื่อนมาชวนไปทำงาน ต้องไปรับช่วงต่อกิจการของครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้อาจจะเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยากกว่าปัจจัยอีกประเภทหนึ่งนั่นคือ ปัจจัยภายใน (Push Factor) ซึ่งหมายถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในตัวองค์กรเอง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ละที่ สิ่งที่เรควรให้ความสำคัญคือ ปัจจัยภายในที่เป็นสิ่งที่เรควบคุมได้มากกว่า อย่างไรก็ตามในหลายกรณี เมื่อเราสามารถสร้างบรรยากาศที่ดีภายในองค์กรได้แล้ว่อมสามารถทำให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในองค์กร และช่วยลดความเสี่ยงของปัจจัยภายนอกลงได้บ้างอีกด้วย (Sharon, Online, 2022)

บริษัท มิกิ ไชมิช อินเตอร์เนชันแนล จำกัด ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2537 เป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกเครื่องประดับอัญมณี ตั้งอยู่ใน นิคมอุตสาหกรรมอัญมณี (เจมโมโพลิส) ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ซึ่งมีการรับรองมาตรฐาน RJC, SMETA, Green Industry และ ISO 9001:2015 ด้วยการลงทุนด้านการผลิตเทคโนโลยีเครื่องจักร การพัฒนาทักษะบุคลากร ซึ่งรับประกันได้ว่าสามารถผลิตเครื่องประดับอัญมณีให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลายอย่างมีคุณภาพออกสู่ตลาดโลก และยังคงมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยคำนึงถึงความพอใจของลูกค้าเป็นหลัก

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจในศึกษาการธำรงรักษาพนักงาน บริษัท มิกิ ไชมิช อินเตอร์เนชันแนล จำกัด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงแนวทางปรับปรุงเรื่องรูปแบบความเป็นอยู่ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทน การสร้างความผูกพัน การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับพนักงาน เพื่อการธำรงรักษาพนักงานให้คงอยู่กับบริษัทฯ ต่อไป เพราะทำให้การขับเคลื่อนด้านบุคลากรเป็นไปได้โดยราบรื่น ตัวแปรต่าง ๆ ในการทำวิจัยโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีการธำรงรักษาของ (Eric, 2003, p. 48) ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน รางวัลผลตอบแทน การเรียนรู้และการพัฒนา บทบาทของหัวหน้างาน โอกาสก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพ และแนวคิดทฤษฎีการคงอยู่ของพนักงานของ Taunton, Krampitz & Woods (1989,

p. 14-19) ประกอบด้วย 4 ปัจจัยคือ คุณลักษณะของบุคคล คุณลักษณะของงาน คุณลักษณะขององค์การ คุณลักษณะของผู้บังคับบัญชา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

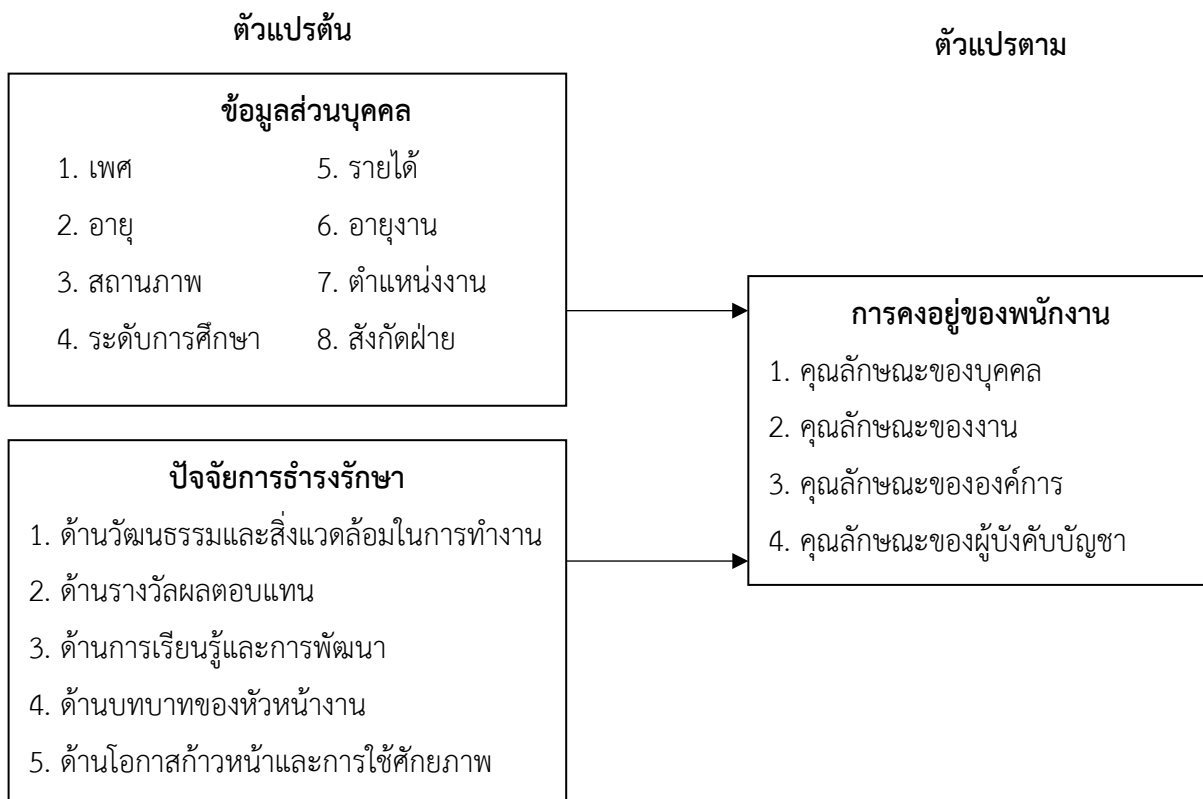
1. เพื่อศึกษาปัจจัยการดำรงรักษาพนักงานของ บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด
2. เพื่อศึกษาการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด
3. เพื่อเปรียบเทียบการคงอยู่พนักงานของ บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด จำแนกตาม

ข้อมูลส่วนบุคคล

4. เพื่อศึกษาปัจจัยการดำรงรักษาที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าข้างต้น ผู้ศึกษาได้อาศัยทฤษฎีการดำรงรักษาของ Eric (2003, p. 48) และการคงอยู่ของพนักงานของ Taunton, Krampitz & Woods (1989, pp. 14-19) สรุปและประสานเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยการดำรงรักษาพนักงาน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นพนักงาน บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด จำนวนพนักงานทั้งหมด 500 คน การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ใช้การคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ตามแนวคิดของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967, p. 272) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 คน แต่ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยได้เลือกใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 250 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบบจับสลาก

ตารางที่ 1 ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามฝ่าย

สังกัดฝ่าย	จำนวนพนักงาน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ขายและการตลาด	30	8
สำนักงาน	50	17
ผลิต	420	225
รวม	500	250

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุงาน ตำแหน่งงาน สังกัดฝ่าย ส่วนที่ 2 การดำรงรักษาพนักงาน บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบ ลิเคอร์ต (Likert) แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ดังนี้ ระดับ 5 หมายถึงสำคัญมากที่สุด, ระดับ 4 หมายถึงสำคัญมาก, ระดับ 3 หมายถึงสำคัญปานกลาง, ระดับ 2 หมายถึงสำคัญน้อย, ระดับ 1 หมายถึงสำคัญน้อยที่สุด ส่วนที่ 3 การคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ต (Likert) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ วิธีแปลผลใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ดังนี้ ระดับ 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด, ระดับ 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก, ระดับ 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง, ระดับ 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย, ระดับ 1 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึงมาก, ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึงปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึงน้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50

หมายถึงน้อยที่สุด และผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้ การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ผลการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1 (Rovinelli & Hambleton, 1997, pp. 49-60) ซึ่งมีความเที่ยงตรงใช้ได้โดยมีค่า IOC เท่ากับ .80 จากนั้นดำเนินการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า .70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ ผลการทดสอบได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2565 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test), การทดสอบค่าเอฟ (F test) แบบ One-Way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	28	11.20
	หญิง	222	88.80
	รวม	250	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 21 ปี	12	4.80
	21-30 ปี	92	36.80
	31-40 ปี	111	44.40
	41-50 ปี	26	10.40
	51 ปี ขึ้นไป	9	3.60
	รวม	250	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ	โสด	176	70.40
	หม้าย	6	2.40
	สมรส	68	27.20
	รวม	250	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ม.6	48	19.20
	ม.6/ปวช.	149	59.60
	ปวส.	30	12.00
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	23	9.20
	รวม	250	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 20,001 บาท	207	82.80
	20,001-30,000 บาท	40	16.00
	30,001-40,000 บาท	1	0.40
	มากกว่า 50,000 บาท	2	0.80
	รวม	250	100.00
อายุงาน	ต่ำกว่า 1 ปี	50	20.00
	1-5 ปี	80	32.00
	6-10 ปี	42	16.80
	11-15 ปี	27	10.80
	16-20 ปี	31	12.40
	21-25 ปี	17	6.80
	26-30 ปี	2	0.80
	31 ปี ขึ้นไป	1	0.40
	รวม	250	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งงาน	พนักงาน	230	92.00
	หัวหน้า	18	7.20
	ผู้บริหาร	2	0.80
	รวม	250	100.00
สังกัดฝ่าย	ผลิต	225	90.00
	สำนักงาน	17	6.80
	ขายและการตลาด	8	3.20
	รวม	250	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 222 คน ร้อยละ 88.80 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 111 คน ร้อยละ 44.40 สถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 176 คน ร้อยละ 70.40 มีระดับการศึกษาม.6/ปวช. มากที่สุด จำนวน 149 คน ร้อยละ 59.60 เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง ต่ำกว่า 20,001 บาท มากที่สุด จำนวน 207 คน ร้อยละ 82.80 อายุงาน 1-5 ปี มากที่สุด จำนวน 80 คน ร้อยละ 32.00 ตำแหน่งงานระดับพนักงาน จำนวน 230 คน ร้อยละ 92.00 สังกัดฝ่ายผลิตมากที่สุด จำนวน 225 คน ร้อยละ 90.00

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการธำรงรักษา

ปัจจัยการธำรงรักษา	$\bar{X}$	SD	ระดับความสำคัญ
วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน	4.26	0.48	มาก
รางวัลผลตอบแทน	3.94	0.28	มาก
การเรียนรู้และการพัฒนา	4.13	0.34	มาก
บทบาทของหัวหน้างาน	3.96	0.40	มาก
โอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพ	3.89	0.36	มาก
รวม	4.04	0.30	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าภาพรวมปัจจัยการดำรงรักษาโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความสำคัญมาก ประกอบด้วย วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ข้อคำถามคือ เป็นองค์กรที่ทำงานแล้วสบายใจ สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเป็นมิตร มีความผูกพันกับผู้บริหาร มีความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน มีความเชื่อมั่นในวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ($\bar{X}=4.26$, $SD=0.48$) รองลงมาด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ข้อคำถามคือ การส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถ มีแผนสืบทอดตำแหน่งที่ชัดเจน แผนการอบรมที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน มีระบบการหมุนเวียนงาน มีการพัฒนาการเรียนรู้ข้ามสายงาน ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.34$) ด้านบทบาทของหัวหน้างาน ข้อคำถามคือ ช่วยเหลือให้การแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างแรงจูงใจ ให้ความปลอดภัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รูปแบบและระบบการสอนงานมีความเหมาะสม มีการส่งเสริมทักษะผู้ใต้บังคับบัญชาที่เก่งให้มีโอกาสก้าวหน้า ความสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี ($\bar{X}=3.96$, $SD=0.40$) ด้านรางวัลผลตอบแทน ($\bar{X}=3.94$, $SD=0.28$) ด้านโอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพ ($\bar{X}=3.89$, $SD=0.36$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการคงอยู่ของพนักงาน

การคงอยู่ของพนักงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับความสำคัญ
คุณลักษณะของบุคคล	3.92	0.37	มาก
คุณลักษณะของงาน	4.04	0.23	มาก
คุณลักษณะขององค์กร	4.09	0.26	มาก
คุณลักษณะของผู้บังคับบัญชา	3.90	0.39	มาก
รวม	3.99	0.26	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าภาพรวมการคงอยู่ของพนักงาน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความสำคัญมาก ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะขององค์กร ข้อคำถามคือ องค์กรมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานที่ชัดเจน มีกระบวนการวิธีปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา องค์กรมีลักษณะเป็นระบบ เป็นองค์กรที่มีความยุติธรรม ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.26$) ด้านคุณลักษณะของงาน ($\bar{X}=4.04$, $SD=0.23$) ด้านคุณลักษณะของบุคคล ($\bar{X}=3.92$, $SD=0.37$) ด้านคุณลักษณะของผู้บังคับบัญชา ($\bar{X}=3.90$, $SD=0.39$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

การเปรียบเทียบการคงอยู่พนักงานของ บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
 ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการคงอยู่พนักงาน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	การคงอยู่ของพนักงาน		p	ผลการทดสอบ
	t	F		
เพศ	-.183		.88	ไม่แตกต่าง
อายุ		1.433	.22	ไม่แตกต่าง
สถานภาพ		0.400	.67	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา		1.107	.34	ไม่แตกต่าง
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		1.098	.35	ไม่แตกต่าง
อายุงาน		1.316	.24	ไม่แตกต่าง
ตำแหน่งงาน		0.725	.48	ไม่แตกต่าง
สังกัดฝ่าย		0.302	.74	ไม่แตกต่าง

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่าเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุงาน ตำแหน่งงาน สังกัดฝ่ายที่ต่างกัน มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานของ บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ปัจจัยการดำรงรักษามีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด

ตารางที่ 6 ปัจจัยการดำรงรักษามีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ ไซมิช อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด

ปัจจัยการดำรงรักษาพนักงาน	B	Std. Error	Beta	t	p	ผลการทดสอบ
(ค่าคงที่)	1.093	.156		7.009	.00	
วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน	.016	.029	.030	0.556	.57	ไม่มี
รางวัลผลตอบแทน	.006	.054	.006	0.113	.91	ไม่มี
การเรียนรู้และการพัฒนา	.519	.050	.660	10.302*	.00	มี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ปัจจัยการดำรงรักษาพนักงาน	B	Std. Error	Beta	t	p	ผลการทดสอบ
บทบาทของหัวหน้างาน	.324	.076	.487	4.281*	.00	มี
โอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพ	.498	.082	.682	6.096*	.00	มี

R=.819, R-Square=.671, Adjust R Square=.664

* $p < .05$

จากตารางที่ 6 พบว่าปัจจัยการดำรงรักษาพนักงานด้านโอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพ (Beta=.682) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Beta=.660) และด้านบทบาทของหัวหน้างาน (Beta=.487) มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านโอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพมีระดับสำคัญมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการเรียนรู้และการพัฒนา และด้านบทบาทของหัวหน้างาน ตามลำดับ

อภิปรายผล

ปัจจัยการดำรงรักษาพนักงาน บริษัท มิชิ ไชมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด พบว่าด้านรางวัลผลตอบแทนภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศรารัตน์ ทับสุข และสุพาตา สิริกุดตา (ออนไลน์, 2562) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน กรณีศึกษา : บริษัท ผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง จำกัด ในกรุงเทพมหานครภาค 2 พบว่าพนักงานมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน ด้านผลตอบแทน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นองค์กรควรให้ความสำคัญกับการกำหนดผลตอบแทนและสวัสดิการให้กับพนักงานอย่างเหมาะสม และเท่าเทียมกันตามลักษณะของงาน เพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งในองค์กรเพื่อเป็นการจูงใจและรักษาการคงอยู่ของพนักงานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การคงอยู่ของพนักงานบริษัท มิชิ ไชมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการคงอยู่ของพนักงานภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศรารัตน์ ทับสุข และสุพาตา สิริกุดตา (ออนไลน์, 2562) พบว่าพนักงานมีความเห็นเกี่ยวกับการคงอยู่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สิทธิศักดิ์ ฉันทวโร (ออนไลน์, 2561) ที่ศึกษาปัจจัยการคงอยู่ในงานต่อความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษา : อุทยานเรือพระจุลจอมเกล้าที่พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการคงอยู่ในงานอยู่ในระดับมาก ดังนั้นองค์กรควรให้ความสำคัญกับปัจจัยการคงอยู่ในทุกด้านเพื่อให้พนักงานมีความพอใจและผูกพันกับองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ปัจจัยการธำรงรักษา ด้านบทบาทของหัวหน้างานมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ศรารัตน์ ทับสุข และสุพาดา สิริกุดตา (ออนไลน์, 2562) พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหารหรือหัวหน้างานมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัท ผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง จำกัด ในกรุงเทพมหานครภาค 2 สอดคล้องกับ วันเพ็ญ เพ็ชรรัตน์, พรรัตน์ แสดงหาญ และอริพล เครือปอง (ออนไลน์, 2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการธำรงรักษาและการคงอยู่ของ คนเก่งในนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งจังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยบทบาทของหัวหน้างานมีผลต่อการธำรงรักษา คนเก่ง ดังนั้นองค์การควรส่งเสริมด้านบทบาทของหัวหน้างานให้เกิดผลดีต่อการธำรงรักษาพนักงานโดยฝ่าย ทรัพยากรมนุษย์ควรมีการจัดฝึกอบรมหลักการบริหารจัดการให้กับพนักงานเพื่อให้หัวหน้างานได้ทำความเข้าใจและสามารถนำมาบริหารผู้ใต้บังคับบัญชาของตนให้ดียิ่งขึ้นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ปัจจัยการธำรงรักษา ด้านการเรียนรู้และพัฒนา มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วันเพ็ญ เพ็ชรรัตน์, พรรัตน์ แสดงหาญ, อริพล เครือปอง (ออนไลน์, 2556) พบว่าผู้บริหารและพนักงานมีความคิดเห็นว่าปัจจัยการเรียนรู้และการ พัฒนา มีผลต่อการธำรงรักษาคนเก่ง สอดคล้องกับ พรรัตน์ แสดงหาญ (2556) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้และพัฒนาเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อการธำรงรักษาคนเก่ง และสอดคล้องกับ ธัญยธรรม ธานินิธิพัฒน์, ชินโสณ วิสิฐนิกิจา (ออนไลน์, 2562) ที่ศึกษาการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ของ บริษัท โกลเด้น ฟู้ดส์ สยาม จำกัด พบว่าปัจจัยด้านการธำรง รักษาที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของพนักงานคือ ด้านการฝึกอบรม และพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ดังนั้นองค์การ ควรส่งเสริมให้พนักงานได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถ เรียนรู้ข้ามสายงาน เพื่อให้เกิด Muti-Skill ที่มี ประโยชน์ต่อแผนงานขององค์กรในอนาคตที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ปัจจัยการธำรงรักษา ด้านโอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน บริษัท มิกิ โซมิซ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วันเพ็ญ เพ็ชรรัตน์, พรรัตน์ แสดงหาญ, อริพล เครือปอง (ออนไลน์, 2556) พบว่าผู้บริหารและพนักงานมีความคิดเห็นว่าปัจจัยโอกาส ความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพมีผลต่อการธำรงรักษาคนเก่ง และสอดคล้องกับ พรรัตน์ แสดงหาญ (2556) กล่าวไว้ว่าโอกาสความก้าวหน้าและศักยภาพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการธำรงรักษาคนเก่ง ดังนั้นองค์การควรกำหนด เส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้พนักงาน ได้เห็นถึงความมั่นคงในการทำงานและเกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ผู้บริหารควรมีแผนสืบทอดตำแหน่งที่ชัดเจน การส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถ มีการพัฒนาการเรียนรู้ข้ามสายงาน เนื่องจากเป็นงานฝีมือและมีความเฉพาะในทักษะของแต่ละงานที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งทักษะในงานที่เป็น Hard Skills จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาและประสบการณ์ การฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดความชำนาญ หากมีผู้ที่มีความสามารถที่หลากหลาย มีการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อทดแทนในตำแหน่งที่สำคัญ

2. ด้านบทบาทของหัวหน้างาน ผู้บริหารควรมีรูปแบบและระบบการสอนงานที่มีความเหมาะสมหลากหลายตามลักษณะของแต่ละงานที่มีความเฉพาะทาง ช่วยเหลือให้การแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาแก้ไขปัญหาเป็นที่พึงพาได้

3. ด้านโอกาสความก้าวหน้าและการใช้ศักยภาพ ผู้บริหารควรมีระบบความก้าวหน้าในสายอาชีพมีเส้นทางที่ชัดเจนเพื่อให้พนักงานรู้สึกมั่นใจต่อความเจริญเติบโตในหน้าที่ของตนเอง มอบหมายงานที่ท้าทายให้กับพนักงานที่ผลงานโดดเด่น เพราะจะทำให้ผู้ที่มีความโดดเด่นนั้นได้แสดงศักยภาพของตัวเองออกมา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของพนักงานบริษัท มิเกล ไซมิช อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

บรรณานุกรม

- คาร์ทูน, ธนพร. (2565). *7 วิธีรักษพนักงานคนที่มีความสามารถไว้กับคุณนาน ๆ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thegrowthmaster.com/growth-mindset/employee-retention> [2565, 5 กรกฎาคม].
- ชัยทวี เสนะวงศ์. (2564). *การฟื้นฟูองค์กรยุค Post Covid-19 (ตอนที่ 2)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.ftpi.or.th/2021/51578> [2565, 26 กันยายน].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ธัญยธรณ์ ธาณินิพัฒน์ และชินโสณ วิสิฐนิจิกิจา. (2562). *การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ของ บริษัท โกลเด้น ฟู้ดส์ สยาม จำกัด* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/article/view/208317/144446> [2566, 3 ตุลาคม].
- พรรัตน์ แสดงหาญ. (2556). *การธำรงรักษาคนเก่งในองค์กร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วันเพ็ญ เพ็ชรรัตน์, พรรรัตน์ แสงดงหาญ และอธิพล เครือปอง. (2556). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำรงรักษา และการคงอยู่ของคนเก่งในนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง จังหวัดชลบุรี** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/wms/article/download/52882/43925/122579> [2566, 3 ตุลาคม].
- ศรารัตน์ ทับสุข และสุพาดา สิริกุตตา. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท ผลิตภัณฑ์และวัสดุก่อสร้าง จำกัด ในกรุงเทพมหานครภาค2** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://ir.swu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/19439/1/Bas-Con-Sararat-T.pdf> [2566, 3 ตุลาคม].
- สิทธิศักดิ์ ฉันทวโร. (2561). **ปัจจัยการคงอยู่ในงานต่อความผูกพันต่อองค์กร การศึกษา : อุทหาเรื่อ พระจุลจอมเกล้า** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://repository.nida.ac.th/server/api/core/bitstreams/c340fa69-acd4-4b9e-ad73-62453e4668f7/content> [2566, 3 ตุลาคม].
- รชพล ศักดิ์จิรพงษ์. (2565). **5 กลยุทธ์ในการรักษาพนักงานที่ได้ผลที่สุดในปี 2022** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://blog.happily.ai/th/5-most-effective-employee-retention-strategies-for-2022-th/> [2565, 19 สิงหาคม].
- Eric, A. (2003). Retaining the best of the best. *AFP Exchange*, 23(6), p. 48.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*, 2, pp. 49-60.
- Sharon, Taylor. (2022). Power Up Your Employee Retention Strategies (Online). Available: <https://emergenetics.com/blog/power-up-your-employee-retention-strategies> [2022, April 4].
- Taunton, R. L., Krampitz, S. D., & Woods, C. Q. (1989). Manager impact on retention of hospital staff: Part 1. *The Journal of nursing administration*, 19(3), pp. 14-19.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

RELATIONSHIP BETWEEN COMPETENCY AND WORK EFFECTIVENESS
OF THE COURT OFFICERS IN RAYONG PROVINCE

น้ำทิพย์ ขุนศรี*, สุธรรม พงศ์สำราญ, อิงอร ต้นพันธ์

Namthip Khunsri*, Suthum Phongsamran, Ingorn Tanphan

สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Management Field, Faculty of Graduate Studies, Kasem Bundit University

*Corresponding Author e-Mail: aekhunsri@gmail.com

(Received: 2024, January 5; Revised: 2024, February 28; Accepted: 2024, March 2)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง 2) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง 3) เปรียบเทียบประสิทธิผลในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง และ 5) สมรรถนะในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง จำนวน 50 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามหน่วยงาน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบค่าที (t test) การทดสอบค่าเอฟ (F test) แบบ One-way ANOVA, การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพสมรส อายุ 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดกลุ่มงานส่วนช่วยพิจารณาคดี อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป และระดับตำแหน่งชำนาญงาน สมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เพศของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน สมรรถนะในงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทิศทางเดียวกัน และสมรรถนะในงาน ด้านความถูกต้องของงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

คำสำคัญ: สมรรถนะ; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; เจ้าหน้าที่ศาล

ABSTRACT

The purposes of this research were study: 1) competency of the court officers in Rayong Province, 2) work effectiveness of the court officers in Rayong Province, 3) work effectiveness of the court officers in Rayong Province by personal information, 4) relationship between competency and work effectiveness of the court officers in Rayong Province, and 5) competency affecting work effectiveness of the court officers in Rayong Province. The sample groups selected by stratified random sampling classified by department were 50 court officers in Rayong Province. 50 sets of questionnaires were used as a tool for data collection. Data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t* test, *F* test (One-way ANOVA), Pearson Product Moment Correlation, and Multiple Regression Analysis.

The results of the study revealed that competency of the court officers in Rayong Province was overall at most level, their work effectiveness was overall at high level, court officers of different genders affected work effectiveness differently, relationship of their competency and work effectiveness was overall at average level and in the same direction, and competency in terms of accuracy of work affected their work effectiveness.

Keywords: Competency; Work Effectiveness; Court Officers

บทนำ

ในยุคปัจจุบันองค์การภาครัฐหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กร ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่ได้วัดจากผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละคนเพียงเท่านั้น แต่ยังต้องวัดที่ความพึงพอใจและความสุขด้วย ดังนั้นจึงควรหาวิธีที่จะเพิ่มความสุขให้กับเจ้าหน้าที่ คำนึงถึงคุณภาพชีวิตในการทำงานให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความผูกพันกันในองค์กรและหาสิ่งจูงใจ เช่น รางวัลหรือสิ่งตอบแทนต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด สมรรถนะเกิดขึ้นครั้งแรกในปีค.ศ.1973 โดย McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการและใช้ต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้โดยบทความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการที่บุคคลจะทำงานได้ดีและประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดได้แต่สมรรถนะกลับเป็นสิ่งที่สามารถเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของงานได้ดีกว่า โดยทั่วไปสมรรถนะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ สมรรถนะหลัก ถือเป็นสมรรถนะ

พื้นฐานที่ทุกคนในองค์กรจำเป็นต้องมีและสมรรถนะประจำกลุ่มงาน (Functional Competency) ซึ่งเป็นสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละกลุ่มงาน (McClelland, 1973, p. 115)

ศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 2 รวมทั้งสิ้น 21 ศาล เป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัดหรือในบางอำเภอมิเขตอำนาจศาลตามที่พระราชบัญญัติกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรเอาไว้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวงที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น และศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองมีทั้งหมด 5 ศาล มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการงานธุรการคดีและกิจการของศาลยุติธรรมดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านนิติการ เพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม นาระบบการระงับข้อพิพาททางเลือกมาใช้นอกเหนือจากการพิจารณาพิพากษาคดี พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการงานธุรการคดี ให้คำปรึกษาแนะนำและบริการประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณ การเงิน การบัญชี การพัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะ ตลอดจนบริหารงานทั่วไปของสำนักอำนวยการประจำศาลจังหวัดระยอง จะเห็นได้ว่าบุคลากรเป็นพลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของศาลจังหวัดระยองทั้งสิ้นมีหน้าที่ในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้งานพิจารณาคดีของศาลเกิดประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามนอกจากหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติดังที่กล่าวมาแล้ว หน้าที่หลักของข้าราชการที่สำคัญคือ การให้บริการประชาชนที่มาติดต่อราชการให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทั่วถึง ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้หลักการดังกล่าวบรรลุผลบุคลากรภายในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติรวมทั้งต้องมีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี ด้วยเหตุนี้ระบบการบริหารงานบุคคลในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นการนำหลักสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงาน ดังปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน มาตรา 48 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง โดยจำแนกตำแหน่งเป็นประเภทและสายงานตามลักษณะงาน และการจัดตำแหน่งประเภทเดียวกันและสายงานเดียวกันที่มีคุณภาพของงานเท่ากันโดยประมาณเป็นระดับเดียวกัน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงาน หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก และคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งไว้ด้วย ซึ่งคาดหวังว่าระบบใหม่จะเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงคุณภาพ ส่งเสริม และพัฒนาข้าราชการให้ใช้ความสามารถในการทำงานอย่างสัมฤทธิ์ผล ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นชอบการนำสมรรถนะไปใช้กับข้าราชการศาลยุติธรรมทุกสายงานทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2563, หน้า 24)

สำหรับสมรรถนะในงานของข้าราชการศาลยุติธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจผู้อื่น ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ และความถูกต้องของงาน ซึ่งตรงกับคุณลักษณะที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการที่บรรจุเข้ามาใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามที่กำหนดในด้านปริมาณงาน คุณภาพงาน และความทันเวลา ทั้งยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ.2543-2556 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเพิ่มศักยภาพระบบการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ศาลยุติธรรมมีบุคลากรที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น อาทิ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ

ผู้รับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและข้าราชการศาลยุติธรรมเข้าใจในกรอบแนวคิดที่เน้นคุณภาพคุณธรรม และคุณภาพชีวิต (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2563, หน้า 8)

สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดสมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมไว้ 3 ด้าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่จากการประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในแต่ละรอบ (เดือนเมษายนและเดือนตุลาคม) พบว่าเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมส่วนใหญ่ไม่ได้นำสมรรถนะไปใช้ในการปฏิบัติงานเท่าที่ควรจะปฏิบัติงานตามคำสั่งหรือปฏิบัติงานเฉพาะที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ซึ่งสาเหตุมาจาก 1) เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมมีสมรรถนะด้านความเข้าใจผู้อื่นน้อย ขาดทักษะในการสื่อสารที่ดีไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ขาดการเรียนรู้ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องปริมาณงานที่สำเร็จมีไม่เพียงพอ ใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากเกินไป และงานที่ได้ปฏิบัติไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร 2) เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมทั้งที่บรรจุใหม่และที่รับราชการในตำแหน่งนี้มานาน ขาดสมรรถนะด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการไม่เปิดใจรับข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอก ไม่ศึกษาข้อมูลโครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กร สายการบังคับบัญชา กฎระเบียบ ตลอดจนระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นระบบ ไม่มีแบบแผน สับสน เข้ากับเพื่อนร่วมงานไม่ได้ส่งผลทำให้ไม่ได้ทั้งปริมาณงาน คุณภาพงาน และความทันเวลา 3) ความถูกต้องของงานเป็นผลมาจากการขาดการเรียนรู้จาก 2 ด้านที่กล่าวมาแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ไม่ตั้งใจทำงาน ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน เกิดข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง ไม่สามารถบริหารจัดการในงานที่ปฏิบัติได้งานขาดความต่อเนื่อง ไม่คุ้มค่า ไม่มีคุณภาพ และเสียเวลา ส่งผลให้องค์กรได้รับความเสียหาย (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2563, หน้า 11) ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษานำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง
5. เพื่อศึกษาสมรรถนะในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

2. สมรรถนะในงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

3. สมรรถนะในงานมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมระดับปฏิบัติงาน จำนวน 23 คน และเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมระดับชำนาญงาน จำนวน 27 คน (ศาลจังหวัดระยอง, 2566, หน้า 11) จากศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง ศาลจังหวัดระยอง ศาลแขวงระยอง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 2 และศาลอุทธรณ์ภาค 2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง จำนวน 50 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 727) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามหน่วยงาน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองตำแหน่งเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม จำแนกตามหน่วยงาน

ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง	ระดับปฏิบัติงาน		ระดับชำนาญงาน		รวม	
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง	-	-	6	6	6	6
ศาลจังหวัดระยอง	13	13	7	7	20	20
ศาลแขวงระยอง	1	1	5	5	6	6
ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 2	3	3	1	1	4	4
ศาลอุทธรณ์ภาค 2	6	6	8	8	14	14
รวม	23	23	27	27	50	50

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ปลายปิดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการอ้างอิงกรอบแนวคิด ซึ่งได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา กลุ่มงาน อายุราชการ และระดับตำแหน่ง มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 สมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ได้แก่ 1) ด้านความเข้าใจผู้อื่น 2) ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ 3) ด้านความถูกต้องของงาน แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ของงาน 2) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1 ซึ่งมีค่า IOC = .84 2) ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) หาความเชื่อมั่นรวมด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984, p. 161 อ้างอิงถึงใน กัลยา วาณิชขันธ์บัญชา, 2548, หน้า 92) ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและวิจัย 2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะของการสแกน QR Code ข้อมูลของผู้ตอบจะปรากฏใน Google Form โดยส่งให้ผู้ตอบใน Line กลุ่ม 3) ผู้วิจัยรับข้อมูลได้ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจนครบ จำนวน 50 คน และ 4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม 2566 มีระยะเวลาในการดำเนินการ จำนวน 15 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (กัลยา วาณิชขันธ์บัญชา, 2548, หน้า 107) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่ามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่ามีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่ามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่ามีความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่ามีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test) การทดสอบค่าเอฟ (F test) แบบ One-way ANOVA, การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยทำการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลก่อนที่จะใช้สถิติทดสอบต่าง ๆ ผลการทดสอบว่าประชากรมีการแจกแจงแบบปกติ ตัวแปรเป็นอิสระต่อกัน และเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ซูศรี วงศ์รัตน์, 2544, หน้า 316) ดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .80-1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .60-.79 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .40-.59 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .20-.39 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับน้อย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .01-.19

แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับน้อยมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .00 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรง กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.00 สถานภาพสมรส ร้อยละ 38.00 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 36.00 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 88.00 สังกัดกลุ่มงานส่วนช่วยพิจารณาคดี ร้อยละ 42.00 อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 60.00 และระดับตำแหน่งชำนาญงาน ร้อยละ 54.00

2. สมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง พบว่าสมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.59, $SD=0.65$) ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องของงาน (ค่าเฉลี่ย=4.67, $SD=0.63$) ด้านความเข้าใจผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย=4.62, $SD=0.67$) และด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ (ค่าเฉลี่ย=4.49, $SD=0.68$) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านความเข้าใจผู้อื่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย มีความเข้าใจความหมายที่ผู้อื่นสื่อสารด้วยภาษาโดยสื่อต่าง ๆ สามารถจับใจความ สรุปเนื้อหา ถูกต้องครบถ้วน เข้าใจความหมาย และอารมณ์ จากสีหน้า ท่าทางหรือน้ำเสียง ของผู้ที่ติดต่อสามารถตีความหมายเบื้องต้นที่ไม่ได้แสดงออกจากคำพูดหรือน้ำเสียง เข้าใจความคิดหรือความรู้สึกของผู้อื่น และให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถระบุลักษณะนิสัยหรือจุดเด่นของผู้ที่ติดต่อได้ ตามลำดับ ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย มีความเข้าใจโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา กฎ ระเบียบ นโยบาย หลักการบริหาร ศาลยุติธรรม และขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจถึงข้อจำกัดขององค์กรศาลยุติธรรมตามลำดับ ด้านความถูกต้องของงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย มีความตั้งใจทำงานให้ถูกต้อง สะอาด เรียบร้อย สามารถดูแลสภาพแวดล้อมการทำงานให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามหลัก 5 ส. มีการตรวจทานความถูกต้องของงาน อย่างละเอียดรอบคอบ ทราบมาตรฐาน กระบวนการ ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง พบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.42, $SD=0.67$) ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (การทำงานเป็นทีม) (ค่าเฉลี่ย=4.49, $SD=0.70$) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (จริยธรรม) (ค่าเฉลี่ย=4.48, $SD=0.69$) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (มุ่งผลสัมฤทธิ์) (ค่าเฉลี่ย=4.41, $SD=0.71$) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (การบริการที่ดี) (ค่าเฉลี่ย=4.41, $SD=0.73$) ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (ความเชี่ยวชาญในอาชีพ) (ค่าเฉลี่ย=4.37, $SD=0.70$) และด้านผลสัมฤทธิ์ของงาน (ค่าเฉลี่ย=4.36, $SD=0.66$) ด้านผลสัมฤทธิ์ของงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย รู้และเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับงานธุรการคดี รู้และเข้าใจระบบการจัดเก็บสำนวน เอกสาร และวัตถุพยาน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศาลยุติธรรมทุกครั้ง สามารถปฏิบัติงานตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตามลำดับ ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (มุ่งผลสัมฤทธิ์) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย

เป็นผู้มีการทดลองหรือนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานอยู่เสมอ ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายทุกครั้ง และเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้นจะเป็นผู้คอยประเมินผลงานของตนเอง ตามลำดับ ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติราชการ (การบริการที่ดี) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้มาติดต่อ ประสานที่มาให้บริการหรือขอทราบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เมื่อผู้รับบริการหรือผู้มาประสานงาน มีข้อขัดข้องมีความพยายามหรือกระตือรือร้นในการให้ความช่วยเหลือ ตามลำดับ ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติราชการ (ความเชี่ยวชาญในอาชีพ) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย แสดงถึงความกระตือรือร้น ขวนขวายเรียนรู้เพื่อแสดงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในการพัฒนาตนเอง และงานที่รับผิดชอบ เป็นผู้รู้สาเหตุของปัญหาและสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในงานของตนเองได้ ตามลำดับ ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติราชการ (จริยธรรม) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย รับผิดชอบต่อความผิดพลาดของงานที่อยู่ในหน่วยงานและร่วมหาแนวทางแก้ไข มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และคำนึงถึงความถูกต้อง และทำงานโดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก ตามลำดับ ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติราชการ (การทำงานเป็นทีม) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย มีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของทีมงานและหน่วยงานเป็นอย่างดี ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางการทำงาน และยินดีให้ความร่วมมือและปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ตามลำดับ

4. เปรียบเทียบประสิทธิผลในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศ

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน	N	ค่าเฉลี่ย	SD	t	p	ผลการทดสอบ
ชาย	13	4.97	0.05	2.32*	.00	แตกต่างกัน
หญิง	37	4.37	0.44			

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าเพศที่ต่างกันมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา กลุ่มงาน อายุราชการ และระดับตำแหน่งที่ต่างกันมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

สมรรถนะในงาน	ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานในภาพรวม			
	<i>r</i>	<i>p</i>	ระดับความสัมพันธ์	ลำดับ
ด้านความเข้าใจผู้อื่น	.37*	.00	น้อยทิศทางเดียวกัน	3
ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ	.47*	.00	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	2
ด้านความถูกต้องของงาน	.59*	.00	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	1
ภาพรวมเฉลี่ย	.56*	.00	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าสมรรถนะในงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้านจากสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (*r*) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านความถูกต้องของงาน ($r=.59$) ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ ($r=.47$) มีระดับความสัมพันธ์ปานกลางทิศทางเดียวกัน และด้านความเข้าใจผู้อื่น ($r=.37$) ระดับความสัมพันธ์น้อยทิศทางเดียวกัน

6. สมรรถนะในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

ตารางที่ 4 สมรรถนะในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

สมรรถนะในงาน	B	Std. Error	Beta	<i>t</i>	<i>p</i>	ผลการทดสอบ
(ค่าคงที่)	1.23	.65		1.90	.06	
ด้านความเข้าใจผู้อื่น	0.08	.15	.09	0.59	.55	ไม่มี
ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ	0.07	.17	.08	0.42	.67	ไม่มี
ด้านความถูกต้องของงาน	0.51	.16	.49	3.08*	.00	มี

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่าด้านความถูกต้องของงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความเข้าใจผู้อื่น ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง

อภิปรายผล

1. สมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง พบว่าสมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม เป็นสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับสายงานในแต่ละด้าน เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการศาลยุติธรรมแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมให้ข้าราชการศาลยุติธรรมปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นสมรรถนะในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมจึงอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ญัตติฐานรินทร์ สุขลิ้ม (2562, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดตรัง พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะข้าราชการ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึงความสามารถของการได้มา และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีคุณค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ประยุทธ์ ศิริลั่น (2561, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสมรรถนะในงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ศึกษากรณี: สำนักอำนวยการการประจำศาลอาญา พบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอยู่ในระดับมาก

3. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการ (การทำงานเป็นทีม จริยธรรม มุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี ความเชี่ยวชาญในอาชีพ) และด้านผลสัมฤทธิ์ของงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการศาลยุติธรรม ได้แก่ สมรรถนะหลัก เป็นคุณลักษณะร่วมของข้าราชการศาลยุติธรรมทั้งระบบเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ดังนั้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ประยุทธ์ ศิริลั่น (2561, บทคัดย่อ) พบว่าประสิทธิภาพในด้านผลสัมฤทธิ์ของงานและด้านพฤติกรรมการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับมาก

4. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าเพศของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นเพศชายจะมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานมากกว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นเพศหญิง ดังนั้นเพศของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อ

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ญัตตินรินทร์ สุขลิ้ม (2562, บทคัดย่อ) พบว่าเพศของข้าราชการในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดตรังมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะในงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง พบว่าภาพรวมเฉลี่ยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับสายงานในแต่ละด้าน เป็นการสนับสนุนให้ข้าราชการศาลยุติธรรมแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมให้ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นสมรรถนะในงานจึงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ประยุทธ์ ศิริลั่น (2561, บทคัดย่อ) พบว่าสมรรถนะในงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม สำนักอำนวยการการประจำศาลอาญาในระดับปานกลาง

6. สมรรถนะในงานด้านความถูกต้องของงานส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าความถูกต้องของงาน เป็นการมีความตั้งใจทำงานให้ถูกต้อง ปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ดังนั้นความถูกต้องของงานจึงส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ จุฑามาศ เจริญสุข และกฤษฎา มุฮัมหมัด (2564, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร : กรณีศึกษา กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพบกไทย พบว่าปัจจัยสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ด้านความถูกต้องของงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. สมรรถนะในงานด้านความเข้าใจผู้อื่น ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบราชการไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยอง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ เป็นการมีความเข้าใจโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา กฎ ระเบียบ นโยบาย ซึ่งไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานโดยตรง ดังนั้นความเข้าใจองค์กรและระบบราชการจึงไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ จุฑามาศ เจริญสุข และกฤษฎา มุฮัมหมัด (2564, บทคัดย่อ) พบว่าปัจจัยสมรรถนะด้านความเข้าใจผู้อื่น ด้านความเข้าใจองค์กร ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร: กรณีศึกษา กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพบกไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สมรรถนะในงาน ด้านความเข้าใจผู้อื่น หน่วยงานควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมจังหวัดระยองให้มีความสามารถในการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ตีความหมายการสื่อสารทั้งวัจนสารคือ การสื่อสารด้วยวาจา และอวัจนสารคือการสื่อสารที่ไม่ใช้วาจาให้มีความเข้าใจความคิด ความรู้สึก ความหมายที่ผู้อื่นสื่อสาร

2. สมรรถนะในงาน ด้านความเข้าใจองค์การและระบบราชการ หน่วยงานควรสื่อสารทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ขององค์กรให้ชัดเจน โน้มน้าวให้เจ้าหน้าที่เกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ หัวหน้างานให้คำปรึกษาแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชา

3. สมรรถนะในงาน ด้านความถูกต้องของงาน หน่วยงานควรสร้างความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการทำงาน พัฒนาระบบการตรวจสอบเพื่อความถูกต้องของกระบวนการทำงาน ปลูกฝังนิสัยการติดตาม ตรวจสอบงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองโดยใช้งานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองกับเขตพื้นที่อื่นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้น

3. ควรศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมในจังหวัดระยองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

กัลยา วาณิชยปัญญา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑามาศ เจริญสุข และกฤษฎา มุขัมหมัด. (2564). *สมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ*

ในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร : กรณีศึกษา กองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

ณัฏฐ์นรินทร์ สุขลิ้ม. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ*

ข้าราชการในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดตรัง. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ประยุทธ์ ศิริลั่น. (2561). *สมรรถนะในงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม*

ศึกษากรณี: สำนักอำนวยการการประจำศาลอาญา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

ศาลจังหวัดระยอง. (2566). *สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2566*. ระยอง: ศาลจังหวัดระยอง.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2563). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน : คู่มือ*

สมรรถนะหลัก. นนทบุรี: ประชุมช่าง.

สำนักงานศาลยุติธรรม. (2563). *รายงานประจำปี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. *American Psychologist*, 28(1), pp. 1-14.

Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

สมรรถนะผู้นำของบุคลากร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์:

มหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจ

**LEADERSHIP COMPETENCIES OF PERSONNEL AT PANYAPIWAT
INSTITUTE OF MANAGEMENT: CORPORATE UNIVERSITY**

ชุตินทร บัวเฟื่อน^{1*}, กิรติกร บุญสง²

Chutinate Buaphuan^{1*}, Keeratikorn Boonsong²

¹สาขาวิชาการบริหารคนและกลยุทธ์องค์กร คณะวิทยาการจัดการ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

¹People Management and Organization Strategy, Faculty of Management Science,
Panyapiwat Institute of Management

²สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการจัดการองค์กร คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

²Human Resource and Organization Management, Faculty of Management Science,
Panyapiwat Institute of Management

*Corresponding Author e-Mail: chutinatebua@pim.ac.th

(Received: 2024, January 6; Revised: 2024, February 21; Accepted: 2024, February 23)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้นำของบุคลากร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์: มหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่มี การเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารของหน่วยงาน จำนวน 41 คน กำหนดการสนทนากลุ่มเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้นำของบุคลากร และระยะที่ 2 เพื่อยืนยันสมรรถนะผู้นำของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะผู้นำของบุคลากร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ (Envision) 2) การเป็นเจ้าของงานและผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) 3) การ สร้างคน (Unleash Talent) 4) การนำการเปลี่ยนแปลง (Transformation) และ 5) การสร้างความเชื่อมั่น และแรงบันดาลใจ (Inspire Trust) จากนั้นกำหนดค่าจำกัดความสมรรถนะและพฤติกรรมที่แสดงออกตาม ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Level) ของบทบาทในงาน

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้นำ; ผู้นำ; มหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจ

ABSTRACT

The purpose of this qualitative research was to study the leadership competencies of personnel at Panyapiwat Institute of Management: Corporate University. Data were collected using focus group discussions with purposively selected key informants, including 41 executives of the agency. The group discussion was scheduled into 2 phases: Phase 1 to determine the leadership competencies of the personnel and Phase 2 to confirm the leadership competencies of the personnel. It was found that leadership competencies of the personnel at Panyapiwat Institute of Management consisted of 5 competencies: 1) Envision, 2) Entrepreneurship, 3) Unleash Talent, 4) Transformation, and 5) Inspire Trust. Competency and behaviors expressed according to the proficiency level of the job role were defined.

Keywords: Leadership Competencies; Leadership; Corporate University

บทนำ

ผลกระทบจากพลวัตของกระบวนการโลกาภิวัตน์ การย้ายอำนาจทางเศรษฐกิจ และภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ ตลอดจนผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่คาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (Disruption) จากการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, ออนไลน์, 2565) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจและสังคมในภาคส่วนต่างๆ ดังนั้นการอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบโจทย์ความท้าทายดังกล่าว ในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและทักษะที่เหมาะสมในทุกช่วงวัยผ่านการ Upskill Reskill และ New Skill อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ทั้งนี้การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลกนั้น นอกเหนือจากปัจจัยด้านบทบาทของรัฐในการพัฒนาศักยภาพแล้ว ยังมีปัจจัยด้านกลยุทธ์ระดับสถาบันของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยคุณลักษณะสำคัญของมหาวิทยาลัยคือ การมีบุคลากรศักยภาพสูงและการสร้างความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัย การมีทรัพยากรที่สมบูรณ์รวมถึงงบประมาณของสถาบัน และการมีธรรมาภิบาลที่ดี

การขับเคลื่อนสถาบันการศึกษา ผู้นำของแต่ละหน่วยงานจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกลยุทธ์และบริหารจัดการภารกิจให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร และกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา รวมถึงตอบโจทย์ความท้าทายต่าง ๆ ผู้บริหารที่มีทั้งความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความก้าวหน้าขององค์กร สามารถนำพาองค์กรก้าวข้ามกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงภายใต้แรงกดดันจากสถานการณ์ ข้อจำกัดของระยะเวลาได้อย่างรวดเร็วและทันต่อการเปลี่ยนแปลง (พลวัติ ศรีสูงเนิน และจักรกฤษณ์ โปตาพล, 2565, หน้า 46) ซึ่งผู้นำทางการศึกษามี

หน้าที่และบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการอะไร อย่างไร กับการเปลี่ยนแปลงทุกชนิดในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความล้มเหลวหรือความสำเร็จของการพัฒนาทางการศึกษา ผู้นำหรือผู้บริหารทางการศึกษาจึงเป็นทั้งจุดตั้งต้น เป็นตัวนำและเป็นผู้ผลักดันการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาที่แท้จริง (ไพฑูรย์สินลาภรณ์ และคณะ, 2561, หน้า 1) โดยที่ Morgan (2020, p. 24) ได้ให้นิยามว่า ผู้นำ (Leader) คือคนที่มีความสามารถที่จะเห็นว่าบางสิ่งสามารถดีกว่าที่เป็นอยู่ในตอนนี้ สามารถระดมผู้คนให้ก้าวไปสู่วิสัยทัศน์ที่ดีขึ้นสามารถวางแผนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์นั้น และสามารถทำงานได้เพื่อทำให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริงโดยให้ความสำคัญกับคนเป็นอันดับแรก

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ เป็นสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีความมุ่งมั่นสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจ (Corporate University) ที่มีระบบบริหารจัดการแบบเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หรือ Work-based Education สร้างความเชื่อมโยงกับธุรกิจหลายด้าน ด้านหนึ่งคือ การใช้องค์ความรู้ที่สะสมมาจากภาคธุรกิจถ่ายทอดมาสู่บุคลากรและสามารถผลิตบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนมากขึ้น และยังมีภาคธุรกิจสนับสนุนพัฒนาทางการศึกษาเพื่อยกระดับทรัพยากรมนุษย์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ซึ่งสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ในสถานะ CP ALL Corporate University มีบทบาทที่สำคัญ 4 ประการคือ บทบาทต่อเป้าหมายทางธุรกิจ (Advancing Corporate Objective) บทบาทต่อเป้าหมายทางด้านทรัพยากรมนุษย์ (Advancing Human Resource Objective) บทบาทต่อเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรรายบุคคล (Advancing Individual Development) และบทบาทต่อเป้าหมายของพันธมิตรธุรกิจ (Advancing Partnership Relation) (เลิศชัย สุธรรมานนท์, มัลลิกา บุญญาศรีรัตน์ และดารา วัฒนเวทย์, 2561, หน้า 44-45) และเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) ประกอบกับยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาในประเด็นการพัฒนาศักยภาพคน (Capacity Building) ที่มีแนวทางการสร้างเสริมบุคลากรคุณภาพสูง และพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, ออนไลน์, 2565) ดังนั้นการศึกษาสมรรถนะผู้นำ (Leadership Competency) หมายถึงชุดความรู้ ทักษะเฉพาะ (ด้านเทคนิคและด้านอารมณ์) และคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล (AIHR, Online, 2023) รวมถึง Harvard Business Review Press (2017, p. 21) ได้ระบุว่าความเป็นผู้นำ เป็นชุดทักษะที่สามารถเรียนรู้ได้และไม่ได้มีเพียงรูปแบบเดียวแม้ว่าจะมีทักษะทั่วไปที่สามารถเรียนรู้ได้ก็ตาม แต่การพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำอาจเป็นการเดินทางตลอดชีวิต และสามารถแสดงความเป็นผู้นำได้ทุกเมื่อในชีวิตการทำงาน ดังนั้นสมรรถนะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถาบัน เพื่อสร้างและส่งเสริมบุคลากรในระดับบังคับบัญชา รวมถึงพนักงานทุกระดับให้มีสมรรถนะผู้นำได้เติบโต และด้านการบริหารจัดการองค์การให้ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสมรรถนะผู้นำของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการองค์การให้บรรลุได้ตามกลยุทธ์และนโยบายของสถาบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้นำ (Leadership Competency) ของบุคลากรสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้บริหารและบุคลากรของสถาบัน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารของหน่วยงาน รวม 41 คน ดังนี้ 1) บุคลากรระดับผู้บริหารคณะ ได้แก่ คณบดีและรองคณบดี จำนวน 14 คน และ 2) บุคลากรระดับผู้บริหารสำนัก ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย คำถามนำ คำถามหลัก และคำถามเพื่อสรุป โดยพิจารณาจากการทบทวนแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้นำ วิสัยทัศน์สถาบันและสมรรถนะผู้นำของเครือ (CPG Leadership Competency) จากนั้นตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือในการวิจัย โดยหาค่าความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินและการวิจัย ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์และสมรรถนะ และด้านการศึกษา จำนวน 3 คน ค่า IOC ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มีค่าเท่ากับ .97 และ 1 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้นำของบุคลากรในองค์กร โดยทำหนังสือเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จากนั้นชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มและให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบสมรรถนะ แล้วจึงดำเนินการสนทนากลุ่มย่อยตามประเด็นข้อคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขออนุญาตบันทึกเสียงและจัดบันทึกการสนทนา เพื่อกำหนดสมรรถนะผู้นำ ความหมาย และพฤติกรรมที่แสดงออกของสมรรถนะผู้นำถึงระดับความเชี่ยวชาญของระดับตำแหน่งงาน

ระยะที่ 2 เพื่อยืนยันสมรรถนะผู้นำของบุคลากรในองค์กร โดยทำหนังสือเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกครั้ง และนำเสนอรายการสมรรถนะผู้นำที่รวบรวมและวิเคราะห์จากระยะที่ 1 เพื่อให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบสมรรถนะผู้นำ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะ คำจำกัดความ และพฤติกรรมที่แสดงออก มีรายละเอียดดังนี้ 1) ชื่อสมรรถนะ (Competency Name) 2) คำจำกัดความ (Competency Definition) และ 3) ระดับความเชี่ยวชาญของแต่ละสมรรถนะผู้นำ (Proficiency levels for Leadership Competency) ของบทบาทในองค์กร แบ่งเป็นระดับความเชี่ยวชาญ 4 ระดับ ได้แก่ 1) ปฏิบัติการ (Operational/Professional) 2) หัวหน้างาน (Specialist & Supervisory) 3) ผู้บริหารหน่วยงาน (Expertise & Top Functional) และ 4) ผู้บริหารระดับสูง (Strategist)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำบทสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลมาประมวล รวบรวม จัดหมวดหมู่แต่ละด้านประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึง วิสัยทัศน์ การกิจ และกลยุทธ์สถาบัน เพื่อกำหนดสมรรถนะผู้นำ คำจำกัดความ และพฤติกรรมที่แสดงออก

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสมรรถนะผู้นำของบุคลากร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ในระยะที่ 1 สรุปประเด็นสำคัญของสมรรถนะผู้นำ ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นสำคัญของการศึกษาสมรรถนะผู้นำจากการสนทนากลุ่ม

กรอบสมรรถนะ	สมรรถนะผู้นำ	ประเด็นสำคัญ
ด้านกลยุทธ์/ธุรกิจ (Leading Business/Strategy)	การมีวิสัยทัศน์	- เรียนรู้ เข้าใจเป้าหมาย ทิศทาง และกลยุทธ์องค์กร - มีวิสัยทัศน์ (มองไกล) และทันต่อเหตุการณ์ - เข้าใจกลยุทธ์ นโยบาย ทิศทางองค์กร นำไปปฏิบัติได้ ยั่งยืน - กำหนดนโยบายที่ชัดเจน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีในการนำไปปฏิบัติต่อ
ด้านงาน (Leading Performance)	การเป็น เจ้าของงาน และ ผู้ประกอบการ	- เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สร้างคุณค่าเพิ่ม - มองหาโอกาสและใช้โอกาสในการสร้างเครือข่าย - บริหารและจัดการความเสี่ยงอย่างมีกลยุทธ์ มีแนวคิดอย่าง - ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการ - สร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่าย
ด้านผู้อื่น (Leading Team/Network/Community)	การสร้างคน การนำการ เปลี่ยนแปลง	- การทำงานเป็นทีม ยอมรับและรับฟังผู้อื่น เข้าใจความแตกต่าง - พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ - สร้าง พัฒนาคนให้ศักยภาพ - พัฒนาสิ่งใหม่ๆ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง - สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ทุกคนมีส่วนร่วมได้ดี - เป็นผู้นำเรื่องการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสถาบัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กรอบสมรรถนะ	สมรรถนะผู้นำ	ประเด็นสำคัญ
ด้านตนเอง (Leading Yourself)	การสร้างความสำเร็จ เชื่อมั่นและแรงบันดาลใจ	- สร้างแรงจูงใจตัวเองและผู้อื่น - สื่อสารและกระตุ้นให้มีเป้าหมายเดียวกัน - สร้างความศรัทธาและเป็นต้นแบบเพื่อให้บุคลากรเกิดแรงบันดาลใจ - มีทักษะในการเชื่อมโยงงานที่ทำอยู่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

จากตารางที่ 1 พบว่าสมรรถนะผู้นำ 5 รายการ จำแนกออกเป็นการมุ่งเน้น 4 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะที่มุ่งเน้นกลยุทธ์/ธุรกิจ (Leading Business/Strategy) ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ (Envision) คือการมีความคิดเชิงกลยุทธ์โดยวิเคราะห์ข้อมูลรอบด้าน มองเห็นเรื่องในมิติต่าง ๆ ที่นำมาสร้างประโยชน์ในงาน สามารถวางแผนกลยุทธ์คือทำด้วยทรัพยากรน้อยให้ได้ผลมากและยั่งยืน และสามารถบริหารแผนงานเชิงกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ

2. สมรรถนะที่มุ่งเน้นงาน (Leading Performance) ได้แก่ การเป็นเจ้าของงานและผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) คือสร้างคุณค่าเพิ่มในงานของตนเองด้วยตัวเอง (Self-Management) มองหาโอกาสเพิ่มขีดความสามารถเพื่อเพิ่มมูลค่าในงานและสร้างผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ อย่างผู้ประกอบการ และบริหารงานแบบผู้ประกอบการ คือพิจารณาโอกาส ต้นทุน ความเสี่ยง ผลตอบแทนที่เป็นเงิน-ไม่เป็นเงิน และผลกระทบ

3. สมรรถนะที่มุ่งเน้นผู้อื่น (Leading Team/Network/Community) ได้แก่

3.1 การสร้างคน (Unleash Talent) คือเข้าใจความแตกต่างของทีมงาน สามารถใช้จุดแข็งให้เกิดประโยชน์ (People Manager) และพัฒนาทีมงาน สร้างผู้นำรุ่นใหม่ (Building Future Leaders)

3.2 การนำการเปลี่ยนแปลง (Transformation) คือมองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของสถาบันเตรียมความพร้อมเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงตนเองและนำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น

4. สมรรถนะที่มุ่งเน้นตนเอง (Leading Yourself) ได้แก่ การสร้างความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจ (Inspire Trust) คือการสร้างการเรียนรู้ ความเชื่อมั่น ของบุคลากรต่อการเป็น PIM: Work-Based Education Way (PIM WBE WAY) สร้างประสบการณ์ที่ดีเพื่อเกิดแรงบันดาลใจให้บุคลากรให้ศักยภาพสูงสุดในการทำงานแบบ PIM WBE Way และสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ของสถาบันต่อภายนอก ต่อ PIM WBE Way

ผลการศึกษาได้กำหนดพฤติกรรมการทำงานที่คาดหวังในแต่ละระดับความเชี่ยวชาญ โดยกำหนดตามระดับตำแหน่งบทบาทในงาน เป็น 4 ระดับคือ 1) ปฏิบัติการ (Operational /Professional) ได้แก่ ระดับเจ้าหน้าที่-เจ้าหน้าที่อาวุโส/อาจารย์ 2) หัวหน้างาน (Specialist & Supervisory) ได้แก่ ระดับผู้จัดการ-ผู้ช่วย

ผู้อำนวยการ/หัวหน้าสาขา-ผู้ช่วยคณบดี/อาจารย์ในระดับ ผศ.-รศ. 3) ผู้บริหารหน่วยงาน (Expertise & Top Functional) ได้แก่ รองผู้อำนวยการ-ผู้อำนวยการ/รองคณบดี-คณบดี/ศาสตราจารย์ และ 4) ผู้บริหารระดับสูง (Strategist) ได้แก่ ผู้ช่วยอธิการบดี-รองอธิการบดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สมรรถนะผู้นำ คำจำกัดความ และระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Level) ตามบทบาทในงาน

สมรรถนะผู้นำ	ปฏิบัติการ	หัวหน้างาน	ผู้บริหารหน่วยงาน	ผู้บริหารระดับสูง
การมีวิสัยทัศน์ (Envision)	1. เข้าใจเป้าหมาย ทิศทางของสถาบัน ทีมงานโดยจัดการ ทำงานให้ สอดคล้องใน แนวทางเดียวกัน 2. ดำเนินการตาม แผนงานได้บรรลุ เป้าหมาย	1. จัดทำแผนงาน และเสนอ แผนปฏิบัติการที่ สอดคล้องกับ ทิศทางของสถาบัน 2. สามารถสื่อสาร แผนงาน จูงใจและ บริหารแผนงาน ร่วมกับทีมงานได้ บรรลุเป้าหมาย	1. สามารถแปลง แผนกลยุทธ์สถาบันสู่ การปฏิบัติและเสนอ กลยุทธ์หน่วยงานได้ สอดคล้องกับทิศทาง สถาบัน 2. สร้างความเชื่อมั่น ทำให้แผนกลยุทธ์ ของหน่วย งานบรรลุ เป้าหมาย	1. มองเห็นภาพ อนาคต ความ ท้าทายเรื่องของ การศึกษานำมา เสนอเป็นกลยุทธ์ สถาบัน 2. บริหารแผนกล ยุทธ์บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานและ สถาบัน
การเป็นเจ้าของ งานและ ผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)	1. มีความเป็น เจ้าของงาน บริหารจัดการและ เพิ่มมูลค่าในงาน ด้วยตัวเอง (Self- Management) 2. รู้จักใช้ ทรัพยากรที่มีผล ตอบ แทนที่คุ้มค่า	1. สร้างความเป็น เจ้าของงานกับทีม ยกระดับผลงานขึ้น ได้ตลอดเวลา 2. พัฒนาความ สามารถทีมงานและ การทำงานระหว่าง ทีม เพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์บริการ ใหม่ ๆ อย่าง ผู้ประกอบการ	1. ผลักพลังระหว่าง ทีมเครือข่ายเพื่อหา โอกาสเพิ่มมูลค่างาน สร้างผลิตภัณฑ์และ บริการใหม่ ๆ 2. พัฒนาขีด ความสามารถ หน่วยงานให้สามารถ พัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการใหม่ ๆ อย่าง ผู้ประกอบการ	1. วิเคราะห์โอกาส สร้างความสามารถ การแข่งขันเพื่อ ผลักดันผลิต ภัณฑ์ และบริการใหม่ ๆ 2. สร้างขีด ความสามารถ หน่วยงานให้พัฒนา ผลิตภัณฑ์และ บริการใหม่ ๆ อย่าง ผู้ประกอบการ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สมรรถนะผู้นำ	ปฏิบัติการ	หัวหน้างาน	ผู้บริหารหน่วยงาน	ผู้บริหารระดับสูง
การสร้างคน (Unleash Talent)	1. เข้าใจจุดอ่อน จุดแข็งตนเองและ ใช้ได้ตรงกับความ คาดหวังทีมงาน และสถาบัน 2. พัฒนาจุดแข็ง ลดช่องว่างจุดอ่อน เพื่อรองรับภารกิจ ปัจจุบันและ อนาคต	1. เข้าใจจุดอ่อน จุดแข็งทีมงาน และจัดการทำงาน ได้เหมาะสม 2. ให้คำปรึกษา สอนแนะนำให้ ทีมงานมีการ พัฒนาจุดแข็ง ลด จุดอ่อนเพื่อการ ปฏิบัติงานใน ปัจจุบันและ อนาคตได้ดี	1. วิเคราะห์คน วิเคราะห์งาน จัด วางกำลังคน เกิด ความสมดุล ระหว่างผลงานกับ การพัฒนาบุคคล 2. วางระบบพัฒนา บุคลากรที่มี ความสามารถเพื่อ รองรับการทำงาน ในอนาคต	1. วางเป้าหมายใน การสร้างและ พัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นผู้นำใน อนาคต 2. พัฒนาผู้บริหาร หน่วยงานและ หัวหน้าทีมให้เป็น People Manager/Leader
การนำการ เปลี่ยนแปลง (Transformation)	1. มีเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลง ตนเองให้สอดคล้อง กับงาน ทีมงานและ สถาบัน 2. เปลี่ยนแปลง ตนเองตาม เป้าหมายที่กำหนด	1. กำหนด เป้าหมายการ เปลี่ยนแปลงของ ทีมงานให้ สอดคล้องกับงาน และสถาบัน 2. บริหารการ เปลี่ยนแปลงของ ทีมงานตาม เป้าหมาย	1. กำหนดเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงของ หน่วยงานให้ สอดคล้องกับสถาบัน 2. เตรียมความพร้อม ของหน่วยงาน และ การบริหารการ เปลี่ยนแปลงให้บรรลุ เป้าหมาย	1. นำเสนอ เป้าหมายของการ เปลี่ยนแปลงใน อนาคตของสถาบัน 2. นำการเปลี่ยน แปลงของหน่วยงาน ให้บรรลุเป้าหมาย อย่างราบรื่น
การสร้างความ เชื่อมั่นและแรง บันดาลใจ (Inspire Trust)	1. ศึกษาทำความเข้าใจ ต่อความเป็น PIM: WBE Way 2. ปฏิบัติงาน แสดงตนสนับสนุน ต่อความเป็น PIM	1. เข้าใจและสื่อสาร PIM อย่างลึกซึ้ง กินใจให้กับทีมงาน และบุคคลภายนอก	1. สร้างการยอมรับ เชื่อมั่นใน PIM ใน หน่วยงาน/เครือข่าย ภายนอกโดยนำมา ใช้กับงานที่ รับผิดชอบ	1. สามารถสื่อสาร ภาพลักษณ์ PIM ให้เป็นที่ยอมรับ ภายนอก แสวงหา โอกาสทางธุรกิจ

สมรรถนะผู้นำ	ปฏิบัติการ	หัวหน้างาน	ผู้บริหารหน่วยงาน	ผู้บริหารระดับสูง
		2. จัดการทำงาน ของทีมงาน สอดคล้องกับ PIM	2. สร้าง ประสบการณ์ที่ดี ๆ ต่อ PIM ให้กับ ทีมงาน	2. วางแนวทาง สนับสนุนการสร้าง ประสบการณ์ที่ดี เกี่ยวกับ PIM ให้ทีมงาน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสมรรถนะผู้นำของบุคลากร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ พบว่าสมรรถนะผู้นำประกอบด้วย 5 สมรรถนะ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การมีวิสัยทัศน์ (Envision) เป็นสมรรถนะที่มุ่งเน้นกลยุทธ์/ธุรกิจ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งนี้ มุ่งมั่นการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจ (Corporate University) โดยสร้างความเชื่อมโยงกับธุรกิจหลายด้าน ทั้งการใช้องค์ความรู้ที่สะสมมาจากภาคธุรกิจถ่ายทอดมาสู่บุคลากรและสามารถผลิตบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนมากขึ้น (เลิศชัย สุธรรมานนท์, มัลลิกา บุญญาศรีรัตน์ และดารารัตน์, 2561, หน้า 33) ผู้นำจึงควรมีความคิดเชิงกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลรอบด้าน มองเห็นเรื่องในมิติต่างๆ ที่นำมาสร้างประโยชน์ในงาน วางแผนและบริหารแผนงานเชิงกลยุทธ์สู่ความสำเร็จได้ เช่นเดียวกับ McKinsey & Company (Online, 2022) ที่ได้กล่าวว่าแนวทางใหม่ในการเป็นผู้นำที่แสดงออกเกินกว่าระดับผู้บริหารไปจนถึงผู้มีวิสัยทัศน์ กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนที่สะท้อนและสร้างผลกระทบแบบองค์รวมต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย รวมถึง Wahyudi (Online, 2022) ได้กล่าวว่าการนำแนวทางของ Corporate University ไปใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลนั้นเป็นดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร ไม่ใช่ยึดเพียงเพื่อประโยชน์ของแต่ละบุคคล โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อคิดเห็นว่าคนที่เป็นผู้นำควรมีความเข้าใจกลยุทธ์ นโยบาย ทิศทางขององค์กร และนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับ สนุก สิงห์มาตร, พิกุล มีมานะ และดุขวิวัฒน์ แก้วอินทร์ (2560, หน้า 491) ที่พบว่าผู้นำที่จะสามารถพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งผู้นำสมัยใหม่นั้นต้องมองการณ์ไกลบนฐาน ความคิดที่นอกกรอบแต่อยู่บนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ ไม่จำเจกับแนวคิดแบบเดิม ๆ มองให้ไกลแล้วเดินไปให้ถึงบนหลักคิด เทคนิค วิธีการที่ทันสมัย พร้อมทั้งหาเทคนิคใหม่ ๆ เข้ามาปรับใช้ในองค์กร

การเป็นเจ้าของงานและผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นสมรรถนะที่มุ่งเน้นงาน โดยการสร้างคุณค่าเพิ่มในงานของตนเอง มองหาโอกาสเพิ่มขีดความสามารถ มูลค่าในงานและบริหารงานแบบผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของสถาบันในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และ

ส่งเสริมนวัตกรรม ประกอบกับการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งองค์กรธุรกิจที่มีสมรรถนะผู้นำของบริษัทในเครือที่มุ่งเน้นความเป็นเจ้าของธุรกิจ เพื่อให้มองเห็นคุณค่าในงาน สร้างโอกาสและรายได้เปรียบทางธุรกิจ สร้างพันธมิตรกับลูกค้า และผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรเสมือนเป็นเจ้าของธุรกิจ ในขณะที่ AIHR (Online, 2023) เสนอว่าการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นสมรรถนะผู้นำที่มุ่งเน้นองค์กร ซึ่งกล่าวว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะมีกรอบความคิดแบบผู้ประกอบการและมองหาโอกาสใหม่ ๆ วิธีที่จะทำให้กระบวนการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการให้กับลูกค้าอยู่เสมอ

การสร้างคน (Unleash Talent) และการนำการเปลี่ยนแปลง (Transformation) เป็นสมรรถนะที่มุ่งเน้นผู้อื่น โดยสมรรถนะการสร้างคนนั้น จากการเป็นสถาบันการศึกษา ซึ่งมีการกิจหนึ่งของสถาบันในสร้างคนที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ สังคม และประชาคมโลก โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Work-Based Education) จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำที่จะต้องเริ่มจากการสร้างบุคลากรภายในของสถาบันก่อน โดยเข้าใจความแตกต่างของทีมงาน พัฒนาทีมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ เพื่อที่จะให้บุคลากรของสถาบันมีศักยภาพในการปฏิบัติการกิจได้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่ง Morgan (2020, p. 64) กล่าวว่าว่าภูมิทัศน์ของคนที่มีความสามารถ (New Talent Landscape) เป็นหนึ่งในหกแนวโน้มที่จะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดผู้นำในอนาคต (6 trends shaping the future of leadership) ซึ่ง New Talent Landscape เป็นมากกว่าการเปลี่ยนแปลงข้อมูลประชากรในองค์กร แต่เป็นแนวทางใหม่ในการดึงดูดและรักษาผู้มีความสามารถหรือคนเก่ง ในขณะเดียวกันการฝึกอบรมและยกระดับทักษะของพนักงานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต ผู้นำแห่งอนาคตควรมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทีมที่หลากหลาย สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและไม่แบ่งแยก เพราะผู้ที่ประสบความสำเร็จจะประสบความสำเร็จเพราะพวกเขามีคนที่มีศักยภาพที่ดีที่สุดและมีคนที่ดีที่สุด เช่นเดียวกับผลการวิจัยโมเดลความสามารถในการเป็นผู้นำของ Deloitte (Online, 2020) (Deloitte Leadership Capability Model) ได้ระบุองค์ประกอบที่เป็นความสามารถที่พัฒนาได้ (Developable Capabilities) ซึ่งสะท้อนถึงสิ่งที่ผู้นำสามารถทำได้ คือการสร้างคนเก่ง (Building Talent) เพื่อสร้างขีดความสามารถให้ได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร

ส่วนสมรรถนะการนำการเปลี่ยนแปลง เนื่องด้วยค่านิยมหลักประการหนึ่งของบริษัทในเครือเน้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับการกิจของสถาบันฯ ในการพัฒนาองค์กรที่พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำในองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการนำการเปลี่ยนแปลง มองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของสถาบัน เตรียมความพร้อมเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับสมรรถนะความเป็นผู้นำและการนำทาง (Leadership and Navigation) ของ The SHRM Competency Model (SHRM, Online, 2016) ที่มีสมรรถนะย่อยเรื่องความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการทำงาน นอกจากนี้ พัฒนศักดิ์ อภัยสม, ณัฐธิดา คณารักษ์, ดนุตา ณ กาฬสินธุ์, อติพันธ์ แก้วนิล, ชวนคิด มะเสนะ และนิรमित ขาวระนอง (2565, หน้า 6-7) ได้สรุปว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นหนึ่งในภาวะผู้นำทางการศึกษายุคใหม่สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งการปฏิรูปตนเอง และทำการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ อีกทั้ง Morgan (2020, p. 46) ยังได้ระบุว่าก้าวแห่งการเปลี่ยนแปลง

(Pace of Change) เป็นแนวโน้มสำคัญของผู้นำในอนาคต ที่ผู้นำต้องเข้าใจและยอมรับว่านี่คือโลกใหม่ที่พวกเขาจะต้องเป็นผู้นำ วิธีเดียวที่จะประสบความสำเร็จในโลกนี้คือการท้าทายสภาพที่เป็นอยู่

การสร้างเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจ (Inspire Trust) เป็นสมรรถนะที่มุ่งเน้นตนเอง โดยการสร้างการเรียนรู้ ความเชื่อมั่นของบุคลากรต่อการเป็น PIM สร้างประสบการณ์ที่ดีเพื่อเกิดแรงบันดาลใจให้บุคลากรให้ใช้ศักยภาพสูงสุดในการทำงานและสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาของสถาบันต่อภายนอก เช่นเดียวกับผลการวิจัยโมเดลความสามารถในการเป็นผู้นำของ Deloitte (Online, 2020) ได้ระบุอีกหนึ่งองค์ประกอบที่เป็นความสามารถที่พัฒนาได้ของผู้นำ คือ ความเป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Leadership) ที่สามารถทำให้ผู้อื่นติดตามได้ สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนจากหน้าที่และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ Employers Network for Equality & Inclusion (enei) (Online, 2016) ได้ศึกษาผู้นำแบบครอบคลุม (Inclusive Leaders) ขับเคลื่อนประสิทธิภาพผ่านความหลากหลาย ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า Inclusive Leaders มีสมรรถนะหลักในการสร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นให้ผู้อื่นพัฒนาความคิดและท้าทาย มีอิทธิพลในอุดมคติ (Idealized Influence) คือมอบวิสัยทัศน์ที่น่าดึงดูดและแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น

สมรรถนะผู้นำประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำ สมรรถนะผู้นำขึ้นอยู่กับงานและวัตถุประสงค์ตามบทบาทในงานโดยเฉพาะ ซึ่งได้กำหนดเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกตามระดับความเชี่ยวชาญของบทบาทในองค์กร สมรรถนะผู้นำได้รับการระบุว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีส่วนพิจารณาวางแผนและพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ สืบทอดตำแหน่ง และพัฒนาผู้นำรายบุคคลเพื่อให้มั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำสมรรถนะผู้นำของบุคลากรที่ศึกษาใช้ในการบริหารจัดการบุคลากร ทางหน่วยงานทรัพยากรมนุษย์ และผู้บริหารหน่วยงานควรมีการสื่อสารสมรรถนะผู้นำ พฤติกรรมความคาดหวังในแต่ละบทบาทงานให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันส่งเสริมสมรรถนะผู้นำในแต่ละบทบาทงาน เพื่อเติมเต็มศักยภาพบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาสมรรถนะผู้นำของบุคลากรแล้ว ควรมีการออกแบบประเมินสมรรถนะเพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานในดำเนินการขององค์กร และศึกษาแนวทางการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Development) สมรรถนะผู้นำของบุคลากร

บรรณานุกรม

- พลนวัติ ศรีสูงเนิน และจักรกฤษณ์ โปตาพล. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 2(7), หน้า 37-51.
- พัฒนศักดิ์ อภัยสม, ณัฐธิดา คณารักษ์, ดนุตา ณ กาฬสินธุ์, อติพันธ์ แก้วนิล, ชวนคิด มะเสนา และนิรมิต ชวาระนong. (2565). แบบภาวะผู้นำทางการศึกษายุคใหม่. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(2). หน้า 1-12.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์ และคณะ. (2561). *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลิศชัย สุธรรมานนท์, มัลลิกา บุญญาศรีรัตน์ และดารา วัฒนเวทย์. (2561). *การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงทางเลือกใหม่ของอุดมศึกษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ.2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566-2570* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announcement/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html> [2566, [2566, 10 ตุลาคม].
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). *รายงานการศึกษาระบบอุดมศึกษาไทยในบริบทของประเทศพัฒนาแล้ว ฉบับที่ 1: การผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.nxpo.or.th/th/report/10563/> [2566, 10 ตุลาคม].
- สนุก สิงห์มาตร, พิกุล มีมานะ และดุขวิวัฒน์ แก้วอินทร์. (2560). คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรในศตวรรษที่ 21. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม* (หน้า 487-493). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- AIHR. (2023). *18 Key Leadership Competencies for 2024 Success* (Online). Available: <https://www.aihr.com/blog/leadership-competencies/> [2023, August 21].
- Deloitte. (2020). *The 'DNA' of leadership potential* (Online). Available: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/about-deloitte/deloitte-uk-the-dna-of-leadership-potential-updated.pdf> [2023, December 13].

Employers Network for Equality & Inclusion. (2016). *Inclusive Leadership...driving*

performance through diversity (Online). Available:

https://www.cipd.org/globalassets/media/knowledge/knowledge-hub/reports/inclusive-leadership_2016-driving-performance-through-diversity_tcm18-8811.pdf [2023, November 11].

Harvard Business Review Press. (2017). *Harvard Business Review Manager's Handbook: The 17 Skills Leaders Need To Stand Out*. Massachusetts, MA: Harvard Business School Publishing Corporation.

McKinsey & Company. (2022). *What is leadership?* (Online). Available:

<https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/featured%20insights/mckinsey%20explainers/what%20is%20leadership/what-is-leadership-final.pdf> [2023, August 21].

Morgan, Jacob. (2020). *The future leader : 9 skills and mindsets to succeed in the next decade*. New Jersey, NJ: John Wiley & Sons.

SHRM. (2016). *The SHRM Competency Model* (Online). Available:

<https://www.scribd.com/document/443831716/SHRM-Competency-Model-Detailed-Report-Final-SECURED-pdf> [2023, October 25].

Wahyudi, Hary. (2022). *Corporate University New Practices of Apparatus Competency Development in Indonesia* (Online). Available:

<https://www.mijrd.com/papers/v1/i3/MIJRDV1I30001.pdf> [2023, November 8].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

สมรรถนะที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย ในจังหวัดนนทบุรี

COMPETENCIES THAT AFFECT THE PERFORMANCE OF SECURITY PERSONNEL IN NONGTHABURI PROVINCE

ภิญญาพัชญ์ ทองคำ*, ปญญวัฒน์ จุฑามาศ

Pinyaput Thongkham*, Panyawat Chutamas

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Master of Business Administration Program, Management, Business Administration

at North Bangkok University

*Corresponding Author e-Mail: pinyaput.tong@northbkk.ac.th

(Received: 2024, January 8; Revised: 2024, February 28; Accepted: 2024, March 2)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์และเพื่อศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีและสมรรถนะการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

คำสำคัญ: สมรรถนะ; ประสิทธิภาพ; รักษาความปลอดภัย

ABSTRACT

This study aimed to explore the effectiveness of the performance of security personnel in Nonthaburi province, classified by demographic characteristics, and to examine the performance capabilities affecting the performance effectiveness of those security personnel. The research samples selected by convenience sampling method were 400 security personnel in Nonthaburi province. The statistics used to analyze the data included frequency values, percentage values, mean values, *t* test, and *F* test and Multiple Regression Analysis.

The research findings showed that the majority of respondents had a high level of agreement in all aspects. Hypothesis testing revealed that different demographic characteristics significantly affected the performance effectiveness of security personnel in Nonthaburi province, and different performance capabilities significantly affected the performance effectiveness of security personnel in Nonthaburi province at the statistical significance levels of .05 and .01, respectively.

Keywords: Competencies; Job Performance; Security

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางค่อนข้างเป็นที่น่ากังวล ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ทางการเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกของแนวความคิดที่แตกต่าง ส่งผลให้เกิดการคุกคามจากการก่อการร้ายหรือแม้กระทั่งด้านสังคมที่มีสถิติอาชญากรรมสูงขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของประชาชนในสังคมไทยอีกทั้งการ รวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่มีการถ่ายโอนแรงงาน นำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นปัญหากระทบต่อความมั่นคงของประเทศทำให้ประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ หวั่นวิตกว่าจะกลายเป็นเป้าโจมตีประชาชน จึงหาวิธีการป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากความความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ตามทฤษฎีของเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Maslow (ธัญพร สุทธิคันสนีย์, ออนไลน์, มปท.) McClelland 1973, p. 232 and Millet 1954, p. 397 วิธีการหนึ่งที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันก็คือ การจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัย (รปภ.) จากอุตสาหกรรมบริการรักษาความปลอดภัยอย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีพนักงานรักษาความปลอดภัยมาปฏิบัติหน้าที่ แต่ผู้ว่าจ้างก็ไม่ได้มีความเชื่อมั่นในพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจเกิดจากการที่อุตสาหกรรมบริการรักษาความปลอดภัยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านความปลอดภัยเท่าที่ควรจึงทำให้ถูกมองว่าไม่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ (พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์ และคณะ, 2552,

หน้า 122) ที่กล่าวว่าปัญหาเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยเช่นความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ การฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อ บังคับในการปฏิบัติงาน และปัญหาด้านสุขภาพของพนักงานส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการรักษาความปลอดภัย ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังมากที่สุดจากผู้ว่าจ้าง ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการอุตสาหกรรมบริการรักษาความปลอดภัยก็ได้พยายามที่จะพัฒนาพนักงานรักษาความปลอดภัยให้มีมาตรฐานทางวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในส่วนของการรายได้และสวัสดิการของพนักงาน การฝึกอบรมที่ได้มาตรฐาน การสร้างแรงจูงใจและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยมีพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 เพื่อยกระดับวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับของสังคมรวมถึงการสร้างเชื่อมั่นต่อผู้ว่าจ้างรวมทั้งตัวพนักงานรักษาความปลอดภัยเองที่ต้องการให้มีการส่งเสริมด้านความมั่นคงในอาชีพสวัสดิการ ค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในสายอาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่าหน้าที่พนักงานรักษาความปลอดภัยจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านองค์การปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา (พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์, 2552, หน้า 5) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่สำคัญในการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่มาขอรับบริการประกอบกับการให้ความสำคัญจากการออกแบบหลักสูตรทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นต่ออุตสาหกรรมรักษาความปลอดภัยของกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริกา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี เพื่อคงไว้และรักษามาตรฐานการรักษาความปลอดภัย สมรรถนะของพนักงานรักษาความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะของพนักงานรักษาความปลอดภัยและการวางแผนพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยหวังว่าผลในการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัท ในการพัฒนาพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ให้บริการในพื้นที่หรือการคัดเลือกพนักงานรักษาความปลอดภัยต่อไปในอนาคตข้างหน้าเพื่อประโยชน์สูงสุดสำหรับชีวิตและทรัพย์สินของบริษัท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

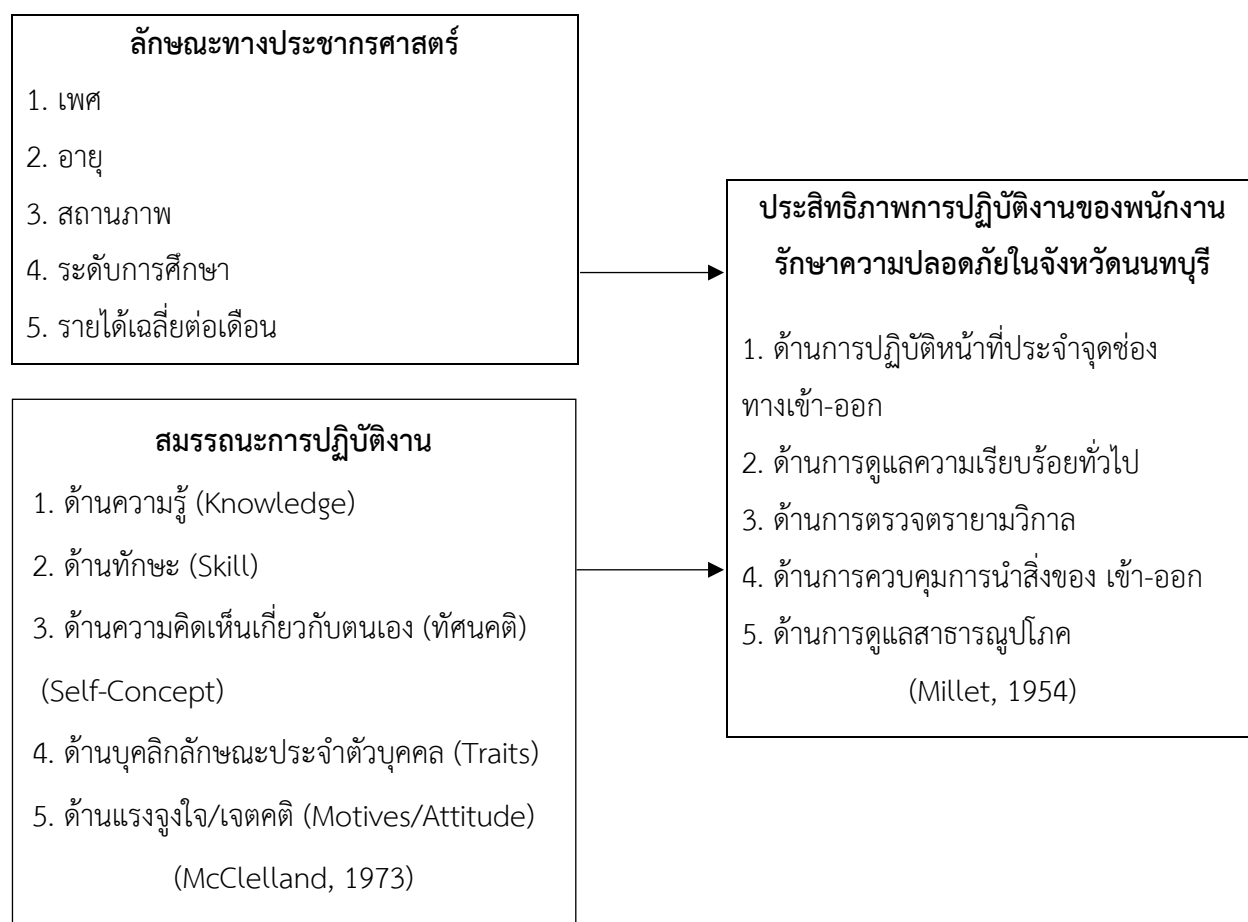
1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี
2. สมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 22,556 คน (สำนักงานรักษาความปลอดภัย, 2562) ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามการแบ่งพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี (สำนักงานแรงงานจังหวัดนนทบุรี, ออนไลน์, 2566) แบ่งพื้นที่เป็น 6 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเมืองนนทบุรี จำนวน 62 คน 2) อำเภอไทรน้อย จำนวน 60 คน 3) อำเภอบางกรวย จำนวน 62 คน 4) อำเภอบางบัวทอง จำนวน 70 คน 5) อำเภอปากเกร็ด 76 คน 6) อำเภอบางใหญ่ จำนวน 70 คน อัตราการตอบกลับเท่ากับ 100% ด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบคำตอบหลายตัวเลือก (Multiple Choice Question) ส่วนที่ 2 สมรรถนะปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในเขตจังหวัดนนทบุรี มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในเขตจังหวัดนนทบุรี ลักษณะของแบบสอบถามแบบลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหา (Content Validity) แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา มีค่า IOC=1 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มนำร่อง (Pilot Test) เป็นส่วนหนึ่งของประชากรแต่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูล จำนวน 30 ชุด แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น=.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับสายตรวจฝ่ายปฏิบัติการในแต่ละพื้นที่จังหวัดนนทบุรีได้ไปกระจายแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บแบบสอบถามกลับมาส่งผู้วิจัย รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ.2566

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การแปลผลค่าเฉลี่ย (Likert Scale 1967, p. 323) ดังนี้ 4.50-5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด 3.50-4.49 หมายถึงระดับมาก 2.50-3.49 หมายถึงระดับปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึงระดับน้อย 1.00-1.49 หมายถึงระดับน้อยที่สุด และสถิติอนุมาน ได้แก่ t test, F test การ

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ผลการวิจัย

ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 3.73 มีสถานภาพสมรส 187 คน คิดเป็นร้อยละ 4.68 มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช.หรือต่ำกว่า 185 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40

สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีในระดับภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$, $SD=0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และมีความคิดเห็นระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดคือด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ($\bar{X}=4.27$, $SD=0.63$) ด้านความรู้ ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.76$) ด้านแรงจูงใจ/เจตคติ ($\bar{X}=3.91$, $SD=0.80$) ด้านทักษะ ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.79$) และด้านบุคลิกลักษณะประจำตัวบุคคล ($\bar{X}=3.41$, $SD=0.95$) คือน้อยที่สุด มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดช่องทางเข้า-ออก	4.47	0.62	มาก
2. ด้านการดูแลความเรียบร้อย	4.08	0.77	มาก
3. ด้านการตรวจตรายามวิกาล	4.41	0.68	มาก
4. ด้านการควบคุมการนำสิ่งของเข้า-ออก	4.44	0.68	มาก
5. ด้านการดูแลสาธารณูปโภค	4.38	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, $SD=0.68$) เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากใน 5 ด้าน

โดยด้านที่มีระดับมากที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดช่องทางเข้า-ออก ($\bar{X}=4.47$, $SD=0.62$) รองลงมา ด้านการควบคุมการนำสิ่งของเข้า-ออก ($\bar{X}=4.44$, $SD=0.68$) และด้านการตรวจตรายามวิกาล ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.68$) ด้านการดูแลสาธารณูปโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.38$, $SD=0.66$) และด้านการดูแลความเรียบร้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.08$, $SD=0.62$) คือน้อยที่สุด

การเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างพบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี ด้านด้านการปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดช่องทางเข้า-ออก การดูแลความเรียบร้อย การตรวจตรายามวิกาล การควบคุมการนำสิ่งของเข้า-ออก การดูแลสาธารณูปโภค แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ตารางที่ 2 สมรรถนะการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี

สมรรถนะการปฏิบัติงาน	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน				
	B	SE(b)	Beta	<i>t</i>	<i>p</i>
(ค่าคงที่)	1.64	0.18		8.84	.00
1. ด้านความรู้ (Knowledge)	0.02	0.04	0.03	0.55	.58
2. ด้านทักษะ (Skill)	0.02	0.04	0.02	0.44	.65
3. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept)	0.30	0.04	0.32	6.25**	.00
4. ด้านบุคลิกลักษณะประจำตัวบุคคล (Traits)	0.01	0.04	0.01	0.35	.72
5. ด้านแรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude)	0.30	0.03	0.41	9.05**	.00
<i>r</i>	<i>R</i> ²	Adjusted <i>R</i> ²	S.E(est.)	<i>F</i>	<i>p</i>
.693	.481	.474	0.42917	72.88**	.00

p*<.05, *p*<.01

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมได้ร้อยละ 47.40 ($\text{Adjusted } R^2 = .474$) ในขณะที่สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรี ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) และด้านแรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) ของพนักงานรักษาความปลอดภัยในจังหวัดนนทบุรีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านด้านแรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) มีน้ำหนักมากที่สุด ($\text{beta} = 0.41$)

อภิปรายผล

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าเพศชายมีประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่เข้า-ออก และด้านการดูแลความเรียบร้อยทั่วไปต่างกันในส่วนของพนักงานที่มีสถานภาพและรายได้ต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านตรวจตราয়امวิกาลต่างกัน และพนักงานที่มีการศึกษาต่างกันมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการดูแลสาธารณูปโภคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับสมรรถนะการปฏิบัติงานในส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าพนักงานเพศชายกับเพศหญิงมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านทักษะ และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่างกันในส่วนของพนักงานที่มีสถานภาพและรายได้ต่างกัน มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านแรงจูงใจต่างกัน และพนักงานที่มีการศึกษาต่างกันมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่างกัน ทั้งนี้พบว่าพนักงานที่มีอายุและด้านบุคลิกลักษณะประจำตัวบุคคลต่างกันมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องและมีทิศทางตรงกันข้ามกับ ฉันทยพันธ์ ทองปานคุณานนท์ (2557, หน้า 94) ที่ศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษาบริษัทโพสโค (ไทยแลนด์) จำกัด พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความสามารถและทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งประสิทธิภาพการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรหรือการพัฒนาสังคม นอกจากนั้นการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. บริษัทควรมีการปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานรักษาความปลอดภัย เน้นการควบคุมอารมณ์และการใช้ศิลปะในการสื่อสาร
2. บริษัทควรมีการให้รางวัล หรือแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น
2. ผู้ที่สนใจสามารถนำไปศึกษาต่อเรื่องสมรรถนะที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยในด้านอื่นๆ เช่น พนักงานป้องกันอัคคีภัย เจ้าหน้าที่อารักขา เป็นต้น

บรรณานุกรม

ธัญพร สุทธิตันสนีย์. (มปท.). *ทฤษฎีมาสโลว์ ลำดับขั้นความต้องการ Maslow's hierarchy of needs*

ลูกค้าต้องการอะไร (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://thewisdom.co/content/maslows-hierarchy-of-needs/\[2566, 15 ตุลาคม\]](https://thewisdom.co/content/maslows-hierarchy-of-needs/[2566, 15 ตุลาคม]).

ธัญนันท์ ทองปานคุณานนท์. (2563). *สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษาบริษัท โพลโค (ไทยแลนด์) จำกัด*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การ, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2552). *เอกสารคำสอนวิชาอาชีววิทยาขั้นสูงกรณีศึกษาปัญหาเกี่ยวกับพนักงานรักษาความปลอดภัยเช่นความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน*. ปทุมธานี: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานแรงงานจังหวัดนนทบุรี. (2566). *แผนที่จังหวัดนนทบุรี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://nonthaburi.mol.go.th/ข้อมูลภาพรวมจังหวัด/แผนที่จังหวัด> [2566, 15 ตุลาคม].

สำนักงานรักษาความปลอดภัย. (2562). *รายงานการบริหารสัญญาจ้าง ณ 1 ตุลาคม พ.ศ.2562*. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

Likert, R. (1967). *The Method of Constructing an Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence." *American Psychologist*, 28(1), pp. 1-14.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

Millet, John D. (1954). *Management in the Public Sector: The Quest for Effective Performance*. New York: McGraw-Hill.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

การตลาดเชิงกิจกรรม ภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีต่อทัศนคติและ
การตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมของผู้บริโภค กรณีศึกษา Kave Condo
EVENT MARKETING AND THE IMAGE OF THE ORGANIZATION TOWARDS
THE ATTITUDE AND CONSUMERS PURCHASE DECISION ON
CONDOMINIUMS: A CASE STUDY OF KAVE CONDO

ปิยะรัตน์ มหิตธานนท์*, สิริชัย ดีเลิศ

Piyarat Mahitthanonth*, Sirichai Deelters

สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมทางธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Business Innovation Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University

*Corresponding Author e-Mail: mynamepm@gmail.com

(Received: 2024, January 19; Revised: 2024, March 12; Accepted: 2024, March 15)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการตลาดเชิงกิจกรรมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการตลาดเชิงกิจกรรมที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค 3) เพื่อศึกษาปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กรที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้บริโภคประเภท Campus Condo ของ Kave Condo จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ Google Form ส่งผ่านทางข้อความบนแพลตฟอร์ม Line ของกลุ่มผู้บริโภคในแต่ละโครงการ และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และโมเดลเชิงโครงสร้างผ่านโปรแกรม SmartPLS ผลการวิจัยพบว่า 1) การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค 2) การตลาดเชิงกิจกรรมไม่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร 3) ภาพลักษณ์ขององค์กรส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค และ 4) ทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การตลาดเชิงกิจกรรม; ภาพลักษณ์ขององค์กร; การตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the factors of event marketing that affected the image of the organization, 2) the factors of event marketing that affected consumers' attitudes, 3) the factors of the image of the organization factors that affected consumers' attitudes, and the attitude factors that influenced consumers' purchasing decisions. The samples of the research selected by Convenience Sampling Method were 400 Campus Condo consumers at Kave Condo, who answered an online Google Form questionnaire sent through the Line platform. The data were analyzed by the Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Stuctural Model on SmartPLS program. The research findings were as follows: 1) Event marketing affected consumers' attitudes, 2) Event marketing did not affect the image of the organization, 3) The image of the organization affected consumers' attitudes, and 4) Attitudes influenced consumers' purchasing decisions at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Event Marketing; Image of the Organization; Purchase Decision on Condominiums

บทนำ

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์แนวสูง หรือคอนโดมิเนียมในปี 2565 มีแนวโน้มที่ดีขึ้น สอดคล้องกับเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นฟูอีกครั้ง ตลาดคอนโดมิเนียมมีการขยายฐานกลุ่มเป้าหมายโดยมุ่งเน้นไปยังกลุ่มที่มีรายได้ระดับปานกลาง-ระดับล่าง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความต้องการในการซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อยู่อาศัยจริง ในราคาไม่เกิน 3 ล้านบาท รวมถึงคอนโดมิเนียมมือสองมีแนวโน้มได้รับความนิยมต่อเนื่อง จากจุดเด่นด้านทำเลที่ตั้งที่ใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก โดยการทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ในกลุ่มของคอนโดมิเนียมใกล้สถานศึกษาขนาดใหญ่ (Campus Condo) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้ประกอบการสามารถเห็นถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและทำเลที่ตั้งที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาโครงการคอนโดมิเนียมที่ราคาขายต่อห้องไม่สูงมาก ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนนักศึกษา รวมไปถึงบุคลากรในมหาวิทยาลัย การพัฒนาโครงการคอนโดมิเนียมในรูปแบบ Campus Condo จึงได้รับผลตอบรับที่ดี เนื่องจากตลาดมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในทุกปี (ชยางกูร กิตติธีรธำรง, ออนไลน์, 2566)

การพัฒนาคอนโดมิเนียมให้ตอบโจทย์ต่อผู้บริโภค ถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินธุรกิจ บริษัท แอสเซทไวส์ จำกัด (มหาชน) ค่ายอสังหาริมทรัพย์ที่พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยกล่าวถึงเทรนด์การลงทุนคอนโดมิเนียมที่ให้ผลตอบแทนที่ดี โดยเฉพาะการปล่อยเช่าคอนโดมิเนียมใกล้บริเวณสถานศึกษา (Campus Condo) มีความต้องการสูงและเติบโตอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถสร้างรายได้มั่นคงและเป็นการกระจายความเสี่ยงจากการลงทุนใน

รูปแบบอื่น ๆ (มติชนออนไลน์, ออนไลน์, 2566) นอกจากนั้นโครงการคอนโดมิเนียมใกล้สถานศึกษาภายใต้แบรนด์ Kave มีกลยุทธ์การขายที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยเน้นจุดเด่นที่ตอบโจทย์ต่อไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่ ซึ่งการพัฒนาคอนโดมิเนียมในปัจจุบันมีคุณภาพอย่างเดียวไม่เพียงพอ แต่ต้องมอบคุณค่าที่จะได้รับทำให้ผู้ประกอบการต้องวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่สร้างประสบการณ์ที่ตรงกับผู้อยู่อาศัย การตลาดเชิงกิจกรรมจึงถือเป็นกลยุทธ์ที่ Kave Condo เลือกใช้ในการสื่อสารกับผู้บริโภค

การตลาดเชิงกิจกรรม เพื่อส่งเสริมบทบาทให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีทั้งตัวสินค้าหรือบริการ โดยภาพลักษณ์ขององค์กรเปรียบเสมือนตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน หากภาพลักษณ์องค์กรมีแนวโน้มที่ดีจะส่งเสริมให้เกิดทัศนคติเชิงบวก ในทางกลับกันหากภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นเชิงลบจะทำให้เกิดภาพจำในด้านลบและถูกมองว่าองค์กรไม่ดีตามไปด้วย ล้วนเป็นสิ่งที่มาจากความรู้สึกนึกคิดและส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งทางตรงและทางอ้อม (เสรี วงษ์มณฑา, 2542, หน้า 83) ดังนั้นการสร้างทัศนคติเชิงบวกจึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม Kave Condo

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นการตลาดเชิงกิจกรรม ภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีต่อทัศนคติและการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมของผู้บริโภค กรณีศึกษา Kave Condo โดยผู้วิจัยมีความคาดหวังอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อสนับสนุนการเลือกซื้อคอนโดมิเนียม Kave Condo อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

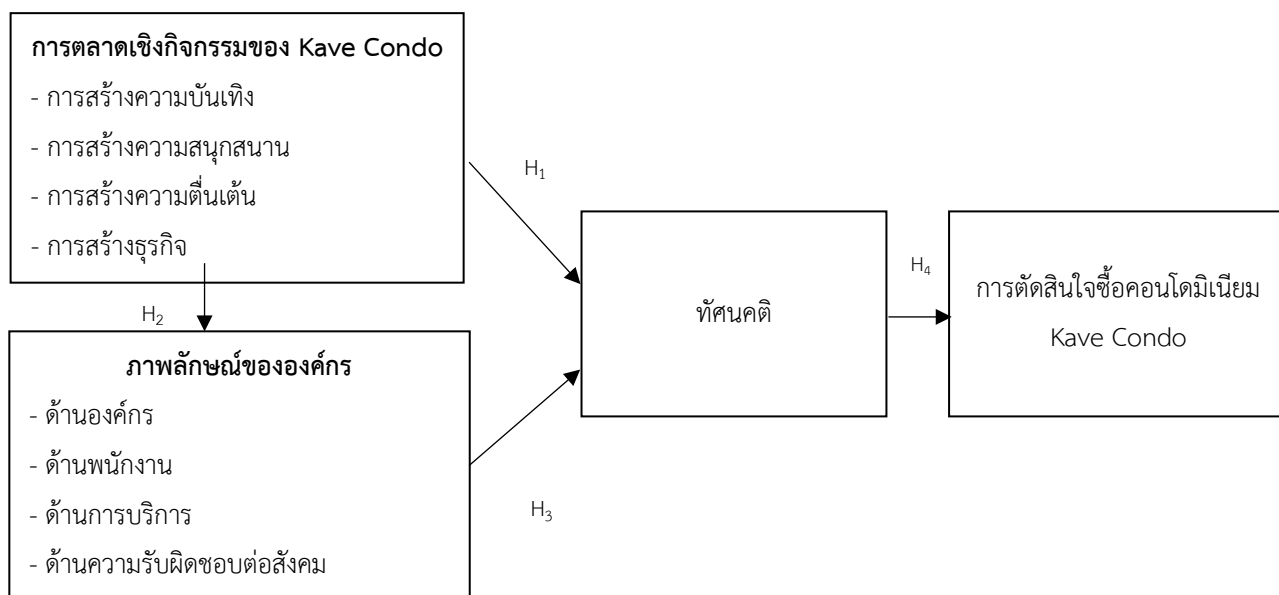
1. เพื่อศึกษาปัจจัยการตลาดเชิงกิจกรรมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการตลาดเชิงกิจกรรมที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษาปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กรที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค
4. เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

สมมติฐานของการวิจัย

1. การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค
2. การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร
3. ภาพลักษณ์ขององค์กรส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค
4. ทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มผู้บริโภคประเภท Campus Condo ของ Kave Condo เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของ W.G. Cochran (Cochran, 1953, p. 178) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ที่ ความคลาดเคลื่อนร้อยละ ± 5 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = p \frac{(1-p)z^2}{d^2} \quad \text{แทนค่า } n = \frac{0.5(1-0.5)1.96^2}{0.05^2} = 384.16 \sim n = 385 \text{ คน}$$

ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลคือ 385 คน แต่การศึกษาค้นครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการสำรวจ จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพสมรส มีลักษณะคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Question) จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเลือกซื้อคอนโดมิเนียม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประเภทของที่อยู่อาศัยเดิม งบประมาณในการซื้อคอนโดมิเนียมของท่าน ขนาดพื้นที่ที่ใช้สอยของคอนโดมิเนียมที่ท่านต้องการ แหล่งข้อมูลใดที่ใช้ค้นหาข้อมูลคอนโดมิเนียมที่สนใจ ระยะเวลาที่ใช้ตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม บุคคลใดที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียม และเหตุผลในการเลือกซื้อคอนโดมิเนียม

มีลักษณะคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Question) จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 3 การตลาดเชิงกิจกรรมของ Kave Condo ได้แก่ การสร้างความบันเทิง การสร้างความสนุกสนาน การสร้างความตื่นเต้น การสร้างธุรกิจ มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed- ended Question) กำหนดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 12 ข้อ ส่วนที่ 4 ภาพลักษณ์ขององค์กร ได้แก่ ด้านองค์กรด้านพนักงาน ด้านการบริการ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed- ended Question) กำหนดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 16 ข้อ ส่วนที่ 5 ทัศนคติของผู้บริโภคคอนโดมิเนียม Kave Condo มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed- ended Question) กำหนดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 6 การตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม Kave Condo มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed- ended Question) กำหนดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 5 ข้อ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, ออนไลน์, 2551) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้ 1) ดร.ปวีณา กลกิจชัยวรรณ ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด BJC 2) ดร.ดวงเด็ต ย้วยความดี ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากลยุทธ์องค์กร สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกต รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า .67 และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด จากนั้นคำนวณหาความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach, 1951, p. 297) ได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเท่ากับ .96 ถือว่าเป็นแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยการแจกแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ Google Form จำนวน 400 คน โดยส่งผ่านทางข้อความบนแพลตฟอร์ม Line ของกลุ่มผู้บริโภคแต่ละโครงการ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล จำนวน 12 เดือน (มกราคม-ธันวาคม 2566)

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดค่าอันตรภาคชั้นในการแปลผลข้อมูล (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2540, หน้า 27-28) และ 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทดสอบปัจจัยด้วยการวิเคราะห์ตัวแปรสมการเชิงโครงสร้างแบบ

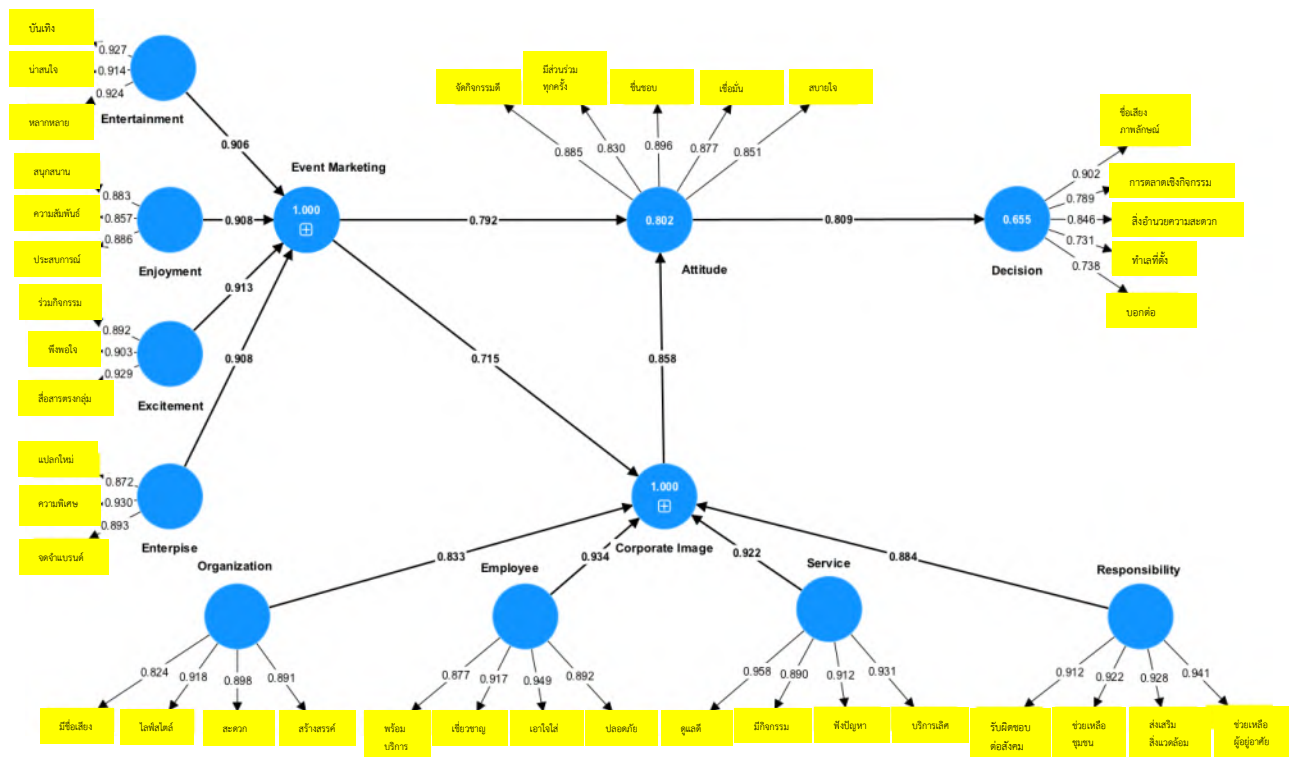

กำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน ด้วยโปรแกรม SmartPLS เพื่อหาปัจจัยเชิงยืนยันและปัจจัยเชิงสำรวจ โดยพิจารณาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 36-45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 60,001-80,000 บาท สถานภาพโสด และมีพฤติกรรมการซื้อคอนโดมิเนียมโดยเลือกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คนงบประมาณในการซื้อคอนโดมิเนียม 1.01-2 ล้านบาท และเลือกขนาดพื้นที่ใช้สอย 31-40 ตารางเมตร โดยเหตุผลในการเลือกซื้อส่วนใหญ่เพื่อการลงทุน เพราะคอนโดมิเนียม Kave Condo ตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษาขนาดใหญ่และทำเลทอง นอกจากนี้นักกลุ่มตัวอย่างหาข้อมูลเกี่ยวกับคอนโดมิเนียมและกิจกรรมของ Kave Condo จากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Website เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจและชื่นชอบกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน

นอกจากนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้ใช้โมเดลเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรม SmartPLS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยกระบวนการ Bootstrapping

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจระดับสอง (Coefficient of Determinant-R Square)

	ด้าน องค์กร	ด้าน พนักงาน	ด้านการบริการ	ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	ทัศนคติ	การตัดสินใจซื้อ
R-Square	.543	.413	.362	.525	.820	.655
R ²	.539	.407	.355	.520	.816	.654

จากตารางที่ 1 พบว่าด้านองค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจคือ .543 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุงคือ .539 ด้านพนักงาน มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจคือ .413 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุงคือ .407 ด้านการบริการ มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจคือ .362 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุงคือ .355 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจคือ .525 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุงคือ .520 ด้านทัศนคติ มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจคือ .802 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุงคือ .801 ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจคือ .655 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจปรับปรุงคือ .654

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานของโมเดลเชิงโครงสร้าง PLS-SEM

ความสัมพันธ์	Direction	Path Coefficient	t	p	ผลสมมติฐาน
การตลาดเชิงกิจกรรม → ทัศนคติ	+	.36	9.90*	.00	สนับสนุน
การตลาดเชิงกิจกรรม → ภาพลักษณ์องค์กร	-	.00	1.68	.09	ไม่สนับสนุน
ภาพลักษณ์องค์กร → ทัศนคติ	+	.59	17.58*	.00	สนับสนุน
ทัศนคติ → การตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม	+	.80	44.23*	.00	สนับสนุน

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการทดสอบสมมติฐานของโมเดลเชิงโครงสร้างมีรายละเอียดดังนี้ 1) การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง .36 มีความสัมพันธ์เชิงบวกและสนับสนุนผลสมมติฐาน 2) การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง .001 ซึ่งไม่สนับสนุนผลสมมติฐาน 3) ภาพลักษณ์ขององค์กรส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง .59 มีความสัมพันธ์เชิงบวกและสนับสนุนผลสมมติฐาน และ 4) ทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค แสดงถึงความสัมพันธ์

ของทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง .80 มีความสัมพันธ์เชิงบวกและสนับสนุนผลสมมติฐาน

อภิปรายผล

1. การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค พบว่าด้านการตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค เมื่อพิจารณาจากการทดสอบสัมประสิทธิ์การตัดสินใจระดับหนึ่งของตัวแปรแฝง ด้านทัศนคติของผู้บริโภคมีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด โดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสังเกตของปัจจัยด้านการตลาดเชิงกิจกรรมคือการสร้างความตื่นเต้น (Excitement) มากที่สุด จะเห็นได้ว่าการตลาดเชิงกิจกรรมที่จัดทำขึ้น สามารถสร้างการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคที่มีความรู้สึว่าการจัดกิจกรรมทางการตลาดเป็นกิจกรรมที่ดี โดย Kave Condo มีการจัดกิจกรรมทางการตลาดอยู่เสมอ ทั้งการจัดมินิคอนเสิร์ต การออกบูธ และอื่น ๆ อีกมากมาย เพื่อสร้างประสบการณ์พิเศษร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้อยู่อาศัย นอกจากนั้นยังสร้างทัศนคติที่ดีในเชิงบวกให้แก่องค์กร อีกทั้งการตลาดเชิงกิจกรรมยังถือเป็นการสื่อสารการตลาดที่ในปัจจุบันที่นักการตลาดต่างให้ความสำคัญ เพราะนอกจากจะเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้อย่างตรงจุด ยังสามารถตอบสนองความพึงพอใจให้แก่กลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการตลาดเชิงกิจกรรมที่ตอบโจทย์ต่อกลุ่มเป้าหมายยังสามารถสร้างความประทับใจ เกิดความชื่นชอบ และมองว่าการได้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่คุ้มค่า คุ้มค่า สอดคล้องกับ Leischnig, Schwertfeger & Geigenmüller (2011, p. 220) Shopping events, shopping enjoyment, and consumers' attitudes toward retail brands-An empirical examination พบว่าการตลาดเชิงกิจกรรมมีผลในเชิงบวกต่อทัศนคติต่อตราสินค้า

2. การตลาดเชิงกิจกรรมส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร พบว่าด้านการตลาดเชิงกิจกรรมไม่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร เมื่อพิจารณาจากการทดสอบสัมประสิทธิ์การตัดสินใจระดับหนึ่งของตัวแปรแฝงภาพลักษณ์ขององค์กรด้านบริการมีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด โดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสังเกตของปัจจัยด้านการตลาดเชิงกิจกรรม คือการสร้างความตื่นเต้น (Excitement) มากที่สุด เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าการตลาดเชิงกิจกรรม ด้านการสร้างความตื่นเต้นที่จัดทำขึ้น สามารถสร้างการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรได้เป็นอย่างดี หากแต่ผู้บริโภคในปัจจุบันมีความคาดหวังต่อประสบการณ์ที่จะได้รับอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การตลาดเชิงกิจกรรมยังไม่ตอบโจทย์ต่อกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง อาจกล่าวได้ว่าการตลาดเชิงกิจกรรมเป็นการกระตุ้นการจดจำของผู้บริโภคในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ขององค์กรในระยะยาว โดยปัจจัยที่ต้องคำนึงด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านพนักงาน ด้านบริการและด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการเข้าถึง

กลุ่มเป้าหมาย สร้างภาพจำ โดยเลือกใช้สื่อการตลาดในด้านอื่นเข้ามาช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางบวกมากขึ้น

3. ภาพลักษณ์ขององค์กรส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค พบว่าภาพลักษณ์ขององค์กรส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภค เมื่อพิจารณาจากการทดสอบสัมประสิทธิ์การตัดสินใจระดับหนึ่งของตัวแปรแฝง ภาพลักษณ์ขององค์กรด้านบริการมีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด โดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสังเกตของปัจจัยทัศนคติมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่เป็นตัวแทนของภาพลักษณ์ขององค์กรด้านองค์กร และทัศนคติของผู้บริโภค จะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ขององค์กรในด้านบริการ Kave Condo ให้บริการที่ดีด้วยความใส่ใจ ห่วงใยลูกบ้านทุกหลัง ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคที่มีความรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมทางการตลาดเป็นกิจกรรมที่ดี จะเห็นได้ว่า Kave Condo มีพนักงานที่พร้อมให้บริการอย่างเต็มศักยภาพและเต็มที่กับทุกกิจกรรมทางการตลาดที่องค์กรได้จัดขึ้นให้แก่ผู้อยู่อาศัย อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด และดูแลเอาใจใส่ลูกบ้านทุกหลังอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้อยู่อาศัย ก่อให้เกิดภาพลักษณ์องค์กรที่ดี นอกจากนั้นการเข้าออกเข้าใจของพนักงานที่มีต่อลูกบ้าน ยังช่วยส่งเสริมทัศนคติผู้อยู่อาศัยในเชิงบวก สอดคล้องกับ เบญจมาภรณ์ พิงรุ่ง และคม คัมภีรานนท์ (2564, หน้า 15) ที่ศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์สุขสยาม ณ ไอคอนสยาม ที่ส่งผลต่อทัศนคติของลูกค้าชาวไทย พบว่าการรับรู้ภาพลักษณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลของทัศนคติส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับมากเช่นกัน โดยด้านความรู้สึกมีทัศนคติมากที่สุด อีกทั้งยังสามารถพัฒนาภาพลักษณ์เพื่อสร้างความประทับใจและดึงดูดกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

4. ทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค พบว่าทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เมื่อพิจารณาจากการทดสอบสัมประสิทธิ์การตัดสินใจระดับหนึ่งของตัวแปรแฝง การตัดสินใจซื้อมีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด โดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสังเกตของปัจจัยทัศนคติมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่เป็นตัวแทนของทัศนคติ และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค จะเห็นได้ว่าผู้บริโภคมีความรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมทางการตลาดเป็นกิจกรรมที่ดี ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่เลือกซื้อเพราะชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท จากผลการทดสอบสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติในด้านความรู้สึกที่กลุ่มตัวอย่างหรือผู้อยู่อาศัยมีต่อกิจกรรมทางการตลาดที่คอนโดมิเนียม Kave Condo ได้ในจัดทำขึ้น ล้วนมาจากความรู้สึกนึกคิด จนทำให้เกิดความประทับใจและความพึงพอใจ รวมถึงการตลาดเชิงกิจกรรมที่ดี จะก่อให้เกิดประสบการณ์ที่พิเศษ จนอาจมีส่วนช่วยในการปรับเปลี่ยนความเชื่อดั้งเดิมและเกิดเป็นทัศนคติใหม่ที่ดีต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น โดยส่งอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในชื่อเสียงของบริษัท ภาพลักษณ์ขององค์กร ทำให้มีผู้อยู่อาศัยจำนวนมากกล้าตัดสินใจเลือกซื้อ Kave Condo และเกิดการบอกต่อและแนะนำให้ผู้อื่นตัดสินใจเลือกซื้อ Kave Condo สอดคล้องกับ วรณวิศา ศรีคำ (2562, หน้า 32) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อคอนโดมิเนียมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้โมเดลการตัดสินใจ พบว่าทัศนคติความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเองส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่าการตลาดเชิงกิจกรรมเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้บริโภคหรือผู้อยู่อาศัยเกิดการจดจำแบรนด์ได้ดีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งผลต่อความเชื่อมั่นใจชื่อเสียงของบริษัท ล้วนมาจากทัศนคติในเชิงบวกที่ผู้อยู่อาศัยมีต่อ Kave Condo
2. จากการศึกษาพบว่าต้องคำนึงถึงความพึงพอใจและดำเนินธุรกิจเพื่อให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายมากที่สุด นอกจากนี้ การตลาดเชิงกิจกรรมยังมีส่วนช่วยให้ภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นไปในทิศทางบวก และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค
3. จากการศึกษาพบว่าภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดี ช่วยเพิ่มทัศนคติในเชิงบวก สอดรับให้องค์กรมีความแข็งแกร่งและสามารถเติบโตในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้อย่างต่อเนื่องในทุกปี
4. จากการศึกษาพบว่าการสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้บริโภคทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรมมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียม พร้อมทั้งเกิดการบอกต่อและแนะนำให้ผู้บริโภครายอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ทำให้ไม่ได้ข้อมูลในเชิงลึก หากมีการศึกษาวิจัยหัวข้อนี้ควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจะทำให้งานวิจัยเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น เช่น ผู้อยู่อาศัยในคอนโดมิเนียมหรือบ้านในเครือเพื่อทราบความคิดเห็นและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในอนาคต
3. ควรศึกษาตัวแปรในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียม Kave Condo

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2540). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยางกูร กิตติธีรธำรง. (2566). *เจาะตลาด Campus Condo อะไรคือกลยุทธ์มัดใจกำลังซื้อหน้าใหม่วัยนักศึกษา* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://propholic.com/prop-talk/เจาะตลาด-campus-condo-อะไรคือกลยุทธ์/#google_vignette [2566, 5 กันยายน].

- เบญจมาภรณ์ พึ่งรุ่ง และคม คัมภีรานนท์. (2564). **การรับรู้ภาพลักษณ์สุขสยาม ณ ไอคอนสยาม**
ที่ส่งผลต่อทัศนคติของลูกค้าชาวไทย. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มติชนออนไลน์. (2566). **“แอสเซทไวส์” ตะลุยคอนโดแคมป์ส บ้านหรู ลั่นรายได้ 1 หมื่นล้านไม่ไกลเกินเอื้อม**
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https:// www.matichon.co.th/economy/news_3801905](https://www.matichon.co.th/economy/news_3801905) [2566, 10
ตุลาคม].
- วรรณวิศา ศรีคำ. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อคอนโดมิเนียมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้โมเดล**
การตัดสินใจ. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). **การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) (ออนไลน์).**
เข้าถึงได้จาก: <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329> [2566, 12 ธันวาคม].
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค.** กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of
tests. *psychometrika*, 16(3), pp. 297-334.
- Leischnig, A., Schwertfeger, M., & Geigenmüller, A. (2011). Shopping events, shopping
enjoyment, and consumers' attitudes toward retail brands—An empirical
examination. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 18(3), pp. 218-223.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าชาวประมงปูม้าพื้นบ้านในเขตจังหวัดชลบุรี

VALUE CHAIN ANALYSIS OF LOCAL BLUE CRAB FISHERMAN

IN CHONBURI PROVINCE

อมราพร เทียนเงิน*, ณกร อินทร์พยุง, อารีกมล ต.ไชยสุวรรณ

Amraporn Tainngern*, Nakorn Indra-paying, Areekamol Torchaisuwan

สาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Logistics, Burapha University

*Corresponding Author e-Mail: 63920169@go.buu.ac.th

(Received: 2024, January 11; Revised: 2024, March 14; Accepted: 2024, March 16)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาห่วงโซ่คุณค่าของการทำประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี สภาพและปัญหาของการทำประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรีและนำเสนอแนวทางในการเพิ่มมูลค่าและวัดประสิทธิภาพของห่วงโซ่คุณค่าทางการตลาดของการทำประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจประมงปูม้าพื้นบ้านโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสุ่มแบบโควต้า และทำการเก็บข้อมูลโดยใช้หลักเกณฑ์ในเรื่องของการทำประมงปูม้าพื้นบ้านในการแจกแบบสอบถามเฉพาะผู้ที่ทำการประมงปูม้าพื้นบ้านเท่านั้น และผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน คือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ และทั้ง 2 กลุ่มจะต้องเป็นชาวประมงผู้ประกอบการอาชีพการทำประมงปูม้าพื้นบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณ 5 อำเภอในเขตจังหวัดชลบุรี งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสม ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผนกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่สามารถให้ข้อมูลที่มีความสำคัญในอาชีพการทำประมงปูม้าพื้นบ้าน

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาสภาพแวดล้อมมีผลต่อจำนวนทรัพยากรปูม้าที่ลดน้อยลง ปัญหาการขายปูม้าที่ยังต้องพึ่งพิงพ่อค้าคนกลาง ปัญหาต้นทุนในการจับปูม้าสูงขึ้น ปัญหาในการเพิ่มมูลค่าของปูม้า ปัญหาการสื่อสารและปัญหาการชำระเงินที่เป็นช่องทางออนไลน์ และปัญหาไม่มีความรู้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตั้งสหกรณ์ประมงปูม้า การอบรมให้ความรู้อาชีพเสริมให้กับชาวประมงปูม้า ควรถ่ายทอดอาชีพชาวประมงปูม้าจากรุ่นสู่รุ่น และมีการสร้างคอนโดปูม้าให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการนำร่อง และมีการสอนหรืออบรมการทำต่อ ๆ กันไปเรื่อย

และให้เงินสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ควรมีการอบรมการใช้สื่อออนไลน์ และอบรมการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านหัวหน้าชมรม เป็นต้น

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า; ปูม้า; ประมงพื้นบ้าน

ABSTRACT

This research aimed to investigate the value chain of local blue crab fishing in Chonburi province, study the conditions and problems of the fishing in Chonburi, and propose strategies to improve the value and efficiency of the local market's value chain. The study employed a mixed research approach, utilizing a quota sampling method for collecting data through questionnaires from Chonburi individuals engaged in the local blue crab fishing business and three officials who were involved with the local blue crab fishermen in Chonburi since the beginning of the process. Both groups were those fishermen living in 5 districts of Chonburi.

The findings indicated the following problems: environmental problems affecting the decreasing number of blue crab resources, reliance on intermediaries for crab sales, rising costs of blue crab capture, problems enhancing blue crab value, online communication and payment, and income and expense accounting. The establishment of blue crab fishing cooperative and supplementary vocational training for fishermen should be held from generation to generation. Blue crab shelters for specific groups should be created as a pioneer project and continuously implemented and financially supported. The fishermen should be given trainings on online media using and income and expense accounting. Information dissemination should reach club presidents.

Keywords: Value Chain Analysis; Blue Crab; Local Fisherman

บทนำ

การทำประมงปูม้าพื้นบ้านทำได้ทั้งเรือแบบไม่มีเครื่องยนต์และแบบมีเครื่องยนต์ แต่การทำประมงปูม้าพื้นบ้านในพื้นที่ชลบุรีส่วนใหญ่จะใช้แบบมีเครื่องยนต์เป็นหลัก ขนาดความยาวของเรืออยู่ระหว่าง 6-10 เมตร พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558 (ออนไลน์, 2558) สามารถออกเรือได้ไกลจากชายฝั่งทะเล ประมาณ 2-10 กิโลเมตร อุปกรณ์ที่ใช้จับปูคือ อวนจมปูซึ่งเวลาวางผืนอวนจะทิ้งอวนให้จมถึงพื้นดินที่อยู่ใต้น้ำ ปริมาณการจับปูม้ามีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา ความแตกต่างระหว่างเรือประมงปูม้าพื้นบ้านกับเรือประมงปูม้าพาณิชย์

กล่าวคือ ขนาดของเรือประมงปูม้าพาณิชย์จะมีขนาดใหญ่กว่า และอุปกรณ์ที่ใช้ในการจับปูม้ามีความแตกต่างกัน เรือประมงแบบพาณิชย์จะใช้ลอใบในการจับปู เนื่องจากระยะทางในการออกเรือของประมงปูม้าพาณิชย์จะไกลกว่า ระยะทางการออกเรือของประมงพื้นบ้านทำให้มีต้นทุนสูงกว่า แต่ได้ปริมาณปูมากกว่า (กรมทรัพยากรทะเลชายฝั่ง, ออนไลน์, 2558) ขนาดปูม้าที่ธุรกิจประมงพื้นบ้านจับได้ มักจะมีขนาดประมาณ 7-15 ตัวต่อกิโลกรัม ประมงพื้นบ้านจะจับได้ปริมาณน้อยมากเนื่องจากปูขนาดใหญ่จะอาศัยอยู่บริเวณไกลจากชายฝั่งจึงต้องใช้เรือที่มีขนาดใหญ่ จึงเป็นจุดอ่อนอย่างหนึ่งของการทำประมงปูม้าพื้นบ้าน ธุรกิจการทำประมงปูม้าพื้นบ้านจะเป็นลักษณะการประกอบธุรกิจแบบครัวเรือน การออกเรือหาปูม้า 1 ลำต่อชาวประมง 1 คน อุปกรณ์ที่ใช้จับปูก็จะเป็นอวนจมในการออกเรือ 1 ครั้ง จะทำการวางอวนจมประมาณ 5-10 อวน ถึงแม้การทำประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรีจะมีการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญในอาชีพจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบันให้ได้พบเห็นเชิงประจักษ์ว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักและหล่อเลี้ยงครอบครัวของชาวประมงพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรีมาอย่างยาวนาน ศศิบังอร ธรรมคุณ (2561, หน้า 95) อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้ประสบกับปัญหา ด้านมลภาวะทางน้ำ รวมถึงธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปูม้าที่อยู่บริเวณชายฝั่งต้องอพยพไปอยู่น้ำที่ลึกกว่าเพื่อความอยู่รอดทำให้ปริมาณปูม้าลดน้อยลง หรือเหตุผลอื่นที่ไม่อาจควบคุมได้จากธรรมชาติ ส่งผลให้ปูม้าที่อาศัยอยู่ไม่สามารถวางไข่ได้ เกษม จันทรแก้ว (2550, หน้า 11) ในการดำเนินการของชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่เมื่อได้ปูม้ามาแล้วจะไม่มีการค้าขนาดและมีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายต่อแบบเหมาตะกร้าซึ่งทำให้ไม่ได้ราคา จากปัญหาที่ชาวประมงพื้นบ้านปูม้าในเขตจังหวัดชลบุรีประสบอยู่ทั้งในด้านมลภาวะที่เกิดขึ้นจากอากาศและน้ำที่ทำให้ปริมาณของปูม้าเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาทางการตลาดในเรื่องของต้นทุนและราคาปูม้าในตลาดจนส่งผลให้เกิดปัญหาในการประกอบอาชีพการทำประมงปูม้าพื้นบ้านมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน จึงเป็นปัญหาที่ควรแก้ไขเนื่องจากเป็นอาชีพหลักของชาวประมงจังหวัดชลบุรีที่มีอยู่จำนวนมาก

จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การทำประมงปูม้าพื้นบ้านในเขตจังหวัดชลบุรีเนื่องจากเป็นแหล่งประมงพื้นบ้านที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัด โดยจะทำการวางแผนเพื่อเก็บข้อมูลในพื้นที่ทั้งแง่มุมของสภาพการประกอบธุรกิจประมงปูม้าพื้นบ้านที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและปัญหาที่พบในพื้นที่ของการทำประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าอย่างเป็นระบบเพื่อหาคำตอบรวมถึงแสวงหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อสร้างประโยชน์และการอนุรักษ์ไว้ซึ่งอาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่นให้ชุมชนประมงปูม้าพื้นบ้านที่เป็นวิถีของชุมชนให้อยู่คู่กับจังหวัดชลบุรีต่อไป

ตารางที่ 1 ส่วนประกอบของโซ่คุณค่า

Primary Activities	Support Activities
Inbound Logistics -ปัญหาจำนวนปฐมาในธรรมชาติมีจำนวนน้อย	Firm Infrastructure -ปัญหาไม่มีการส่งเสริมการทำคอนโดปฐมาจากภาครัฐและภาคเอกชน -ปัญหาไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์
	Firm Infrastructure -ไม่ได้บริการต่าง ๆ ที่ได้รับจากภาคเอกชนและภาครัฐ -ไม่ได้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน -ไม่มีความรู้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
Operations -ปัญหาต้นทุนในการจับปฐมาสูงขึ้น	Human Resource Management -ปัญหาจำนวนแรงงานที่ใช้ในการจับปฐมามีน้อย
Outbound Logistics -ปัญหาบางช่วงเวลา -ปัญหาขาดแคลนพาหนะในการขนส่ง	Technology Development -ปัญหาเครื่องมือที่ช่วยในการคัดขนาดไซส์ปฐมา ทำให้ต้องใช้เวลาในการคัดไซส์ -ปัญหาการสื่อสารของชาวประมงปฐมาที่ใช้เพียงโทรศัพท์ -ปัญหาการชำระเงินที่ใช้เงินสด -ปัญหาไม่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการประมงปฐมา เช่น เครื่องโซนาร์
Marketing and Sales -ปัญหาการขายปฐมาที่ยังต้องพึ่งพิงพ่อค้ากลาง -ปัญหาในการเพิ่มมูลค่าของปฐมา เนื่องจากปฐมาจะขายได้ในราคาที่ไม่สูงนัก	
Service -ปัญหาการให้บริการรักษาคุณภาพปฐมาระหว่างการขนส่ง	

ตารางที่ 2 การวัดประสิทธิภาพของห่วงโซ่คุณค่าด้านราคา

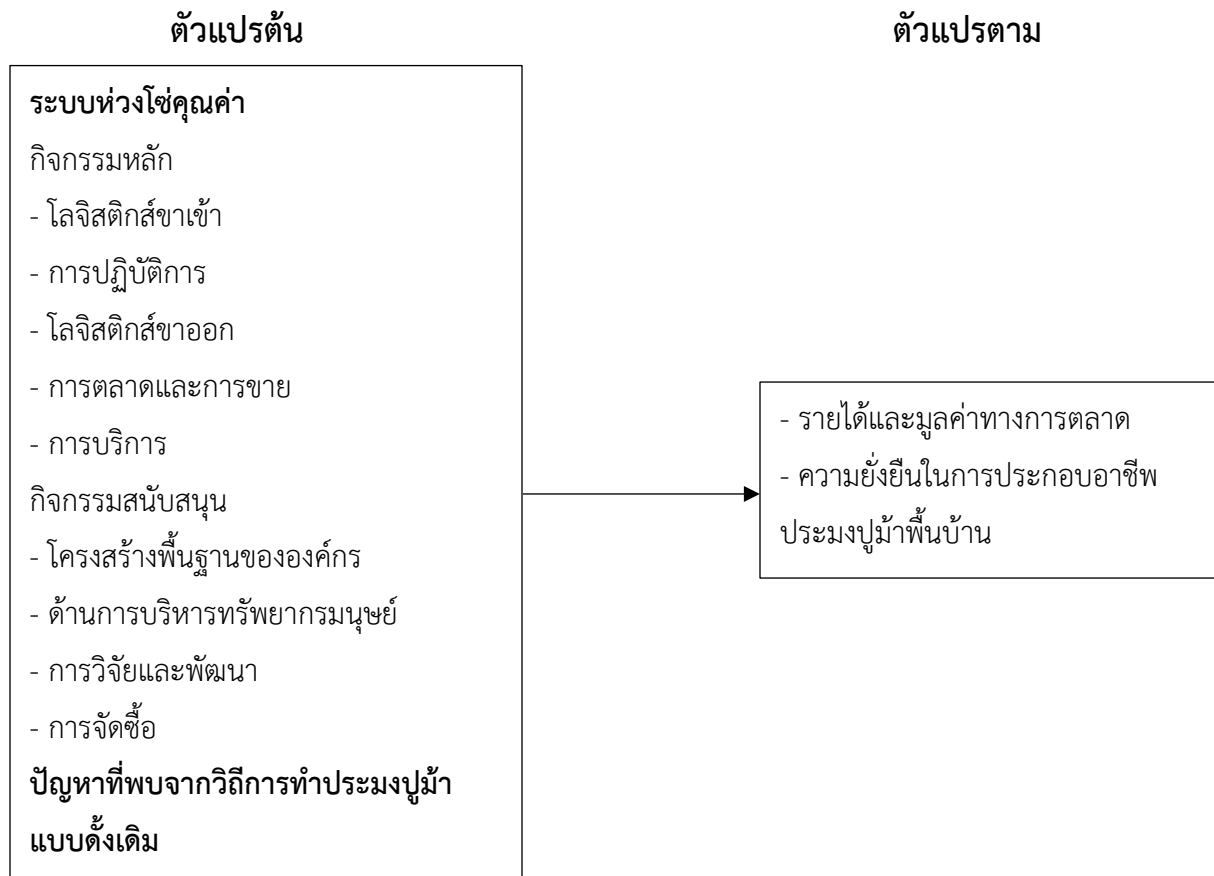
ข้อคำถามด้านการตลาดและการขาย		จำนวน (คน)	จำนวน (รวม)	ร้อยละ	ร้อยละ
1. ท่านมีรูปแบบ	ปฐมาสด (เป็น)	253		97.30	
การขายปฐมาแบบใด	ปฐมาสด (ตาย)	7		2.70	
	ปฐมาดอง	-		-	
	ปฐมาต้ม	-		-	
	ปฐมาต้มแกะ	-	260	-	100.00
2. ราคาปฐมาที่ท่านขายราคาเฉลี่ยเท่าไรต่อกิโลกรัม					
ปฐมาสด(เป็น)	200-250 บาทต่อกิโลกรัม	143		55.40	
	251-300 บาทต่อกิโลกรัม	46		17.80	
	301-350 บาทต่อกิโลกรัม	27		10.50	
	351-400 บาทต่อกิโลกรัม	42		16.30	
ปฐมาสด(ตาย)	200-250 บาทต่อกิโลกรัม	2	260	100.00	100.00
3. ผู้ขายมีการคัดขนาด	มี	147		56.50	
ของปฐมาก่อนขายหรือไม่	ไม่มี	113	260	43.50	100.00

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาห่วงโซ่คุณค่าของการทำประมงปฐมาพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการทำประมงปฐมาพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการเพิ่มมูลค่าและวัดประสิทธิภาพของห่วงโซ่คุณค่าทางการตลาดของการทำประมงปฐมาพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ การวิจัยเชิงปริมาณมีประชากรรวมทั้งสิ้น 782 คน (กรมประมง, ออนไลน์, 2563) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (อีลีส ทีม, ออนไลน์, 2563) ด้วยวิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) โดยนำจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มเป็นค่าน้ำหนักประกอบการคำนวณเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บในแต่ละกลุ่มสมาชิกได้ผลลัพธ์จากการคำนวณ รวมเท่ากับ 260 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เป็นชาวประมง ผู้ประกอบอาชีพการทำประมงปูม้าพื้นบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณ 5 อำเภอในเขตจังหวัดชลบุรี ได้แก่ อำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง และ

อำเภอเกาะสีชัง จำนวน 3 คน คือหัวหน้าชมรมประมงปูม้าพื้นบ้านในเขตจังหวัดชลบุรีที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 30 ปี เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจประมงปูม้าพื้นบ้านเชิงนโยบาย จำนวน 3 คน โดยในการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวโดยจะมีการบันทึกข้อมูลในแบบสัมภาษณ์โดยประเด็นในการสัมภาษณ์ซึ่งจะถูกสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ต้องการจะศึกษา เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริง ความคิดเห็น ปัญหา รวมถึงข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำมาสรุปผลเป็นข้อมูลในการใช้วิเคราะห์ โดยวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจะคำนวณจากค่า IOC ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ แสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ ดังนี้ 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว แจกให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 260 คน และได้รับการตอบรับจากกลุ่มตัวอย่างมาทั้งหมด 260 ชุด ครอบคลุม 5 อำเภอ และข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน 2) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ความถูกต้องสมบูรณ์ และหลังจากที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 คนแล้ว เมื่อได้ไฟล์ที่บันทึกเสียงจากนั้นทำการถอดข้อความจากบทสัมภาษณ์และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย นำมาสรุปเป็นประเด็น หลังจากศึกษาข้อมูลเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ มาตั้งเป็นข้อคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลคำตอบที่เป็นความจริง โดยจะทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามแบบจากชาวประมงปูม้าพื้นบ้านและเมื่อเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงไปทำการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยการใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ห้วงโซ่คุณค่าของชาวประมงปูม้าพื้นบ้านในเขตจังหวัดชลบุรีจากนั้นนำผลลัพธ์ที่ได้ไปหาเหตุผลหรือหาสาเหตุของผลลัพธ์ที่ได้จากตัวแบบสอบถาม และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยใช้การบันทึกเสียงแต่จะไม่บันทึกภาพขณะที่สัมภาษณ์เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ประสงค์ออกนาม และถอดคำจากคลิปเสียงเพื่อที่จะวิเคราะห์ห้วงโซ่คุณค่าประมงปูม้าพื้นบ้าน สำหรับการสรุปผลการวิจัยจะนำเสนอเป็น SWOT Analysis ให้เห็นจุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรคของห้วงโซ่อุปทาน

ผลการวิจัย

1. ระบบห่วงโซ่คุณค่าของประมงปูม้าพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าเมื่อทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) มีรายละเอียดดังนี้

จุดเด่น (Strengths)

ด้านการตลาดและการขาย (Marketing and Sale) เป็นรูปแบบการขายเป็นปูม้าที่ยังมีชีวิตอยู่ทำให้มีเนื้อปูมีรสชาติที่ดีกว่าปูม้าที่ผ่านกระบวนการแช่แข็ง

ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource) เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ในการออกเรือทำประมงปูม้าพื้นบ้านปูม้าเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นของคนในท้องถิ่นทำให้ทราบถึงบริเวณที่มีปูม้าอาศัยอยู่ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำประมง (วางอวน)

จุดด้อย (Weaknesses)

ด้านการปฏิบัติการ (Operations) ระยะทาง เนื่องจากเรือมีขนาดเล็กทำให้ไม่สามารถออกเรือไกลจากฝั่งได้ความคงทนในสภาพภูมิอากาศในการอยู่รอดทางทะเล ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำลึกที่มีปูชุกชุมได้

ด้านการตลาดและการขาย (Marketing and Sale) ราคาที่ขายไม่ได้สูงมาก เนื่องจากขนาดของปูม้ามีขนาดเล็กและปริมาณน้อย ส่งผลทำให้การกำหนดราคาได้ไม่สูงเท่าที่ควรและยังไม่มีวิธีในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การเลี้ยงขุนเพื่อเพิ่มน้ำหนักและขายเป็นปูเป็นเนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ในการลงทุนทำฟาร์มขุนขนาดใหญ่

ด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Firm Infrastructure) ไม่มีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้ไม่ทราบถึงค่าใช้จ่าย รายได้ และต้นทุนที่เกิดขึ้น ทำให้ขาดการวางแผนทางการเงินเพื่อต่อยอดธุรกิจ ส่งผลต่อความมั่นคงในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในระยะยาว

ด้านการวิจัยและพัฒนา (Technology Development) ช่องทางในการติดต่อซื้อขาย ส่วนใหญ่จะใช้การติดต่อผ่านโทรศัพท์มือถือเดียว ไม่มีผ่านแอปพลิเคชันหรือช่องทางอื่น เนื่องจากชาวประมงส่วนใหญ่มีอายุ และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาทำให้ขาดความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการประกอบอาชีพชาวประมงพื้นบ้าน

โอกาส (Opportunities)

ด้านโลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistics) จะมีพ่อค้าคนกลางมารับโดยที่ชาวประมงไม่ต้องมีความเสี่ยงในการสต็อกสินค้าหรือความไม่แน่นอนในการขายสินค้า เนื่องจากมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อตลอดเวลา อีกทั้งการขายกับผู้บริโภคโดยตรงทำให้ได้ราคาขายที่สูงขึ้น

อุปสรรค (Threats)

ด้านโลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound Logistics) ปริมาณของปทุมที่จับได้ ปริมาณปทุมในท้องทะเลในบริเวณที่ชาวประมงทำการประมง ปริมาณปทุมในท้องทะเลจับได้น้อยลงเพราะประชากรของปทุมลดน้อยลงทำให้ยากต่อการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน

ด้านการปฏิบัติการ (Operations) สภาพแวดล้อมทางอากาศที่มีการแปรปรวนส่งผลต่อการออกเรือเพื่อทำการประมงพื้นบ้าน

ด้านการตลาดและการขาย (Marketing and Sale) ช่องทางในการจัดจำหน่ายมีจำนวนจำกัด และสินค้ามีปริมาณจำกัดทำให้อำนาจต่อรองราคาทางการตลาดกับพ่อค้าคนกลางลดน้อยลง

ด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Firm Infrastructure) ปัญหาไม่ได้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน ชาวประมงอาจจะอยากกู้แต่ขนาดองค์กรมีขนาดเล็กและไม่มีสหกรณ์ การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนที่ทำกลุ่มประมงพื้นบ้านไม่ได้ลงลึกไปถึงการบริหารจัดการเงินของกลุ่มชาวประมงทำให้ชาวประมงเกิดปัญหาในเรื่องของการเงินและการจะต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบได้

2. จากการศึกษาปัญหาการทำประมงพื้นบ้านปทุมในจังหวัดชลบุรี พบว่าปัญหาการขายปทุมที่ยังต้องพึ่งพิงพ่อค้ากลาง ปัญหาบางช่วงเวลาคือ หน้าฝน ช่วงเดือนกลางเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม จับปทุมได้จำนวนน้อย ปัญหาต้นทุนในการจับปทุมสูงขึ้น เช่น ราคาน้ำมัน ปัญหาในการเพิ่มมูลค่าของปทุม ปัญหาการสื่อสารของชาวประมงปทุมที่ใช้เพียงโทรศัพท์ ไม่สามารถใช้สื่อออนไลน์ที่ปัจจุบันนิยมใช้อย่างแพร่หลาย ปัญหาการชำระเงินของชาวประมงปทุมที่ใช้เงินสด ไม่สามารถใช้แอปธนาคารหรือพร้อมเพย์ และปัญหาไม่มีความรู้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

3. แนวทางการแก้ไขและวัดประสิทธิภาพการทำประมงพื้นบ้านปทุมในจังหวัดชลบุรี พบว่าจำนวนคนที่สนใจในการทำคอนโดปทุม จำนวน 260 คน และมีวิธีเพิ่มมูลค่าในการขุนให้ปทุมมีเนื้อและทำให้น้ำหนักเพิ่มมากขึ้น ซึ่งชาวประมงที่สนใจได้คิดว่ารายได้ที่จะเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 1,000-1,500 บาทต่อครั้ง

อภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 พบว่าชาวประมงส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่ประกอบอาชีพประมงปทุมเป็นหลักอีกทั้งยังเป็นเสาหลักของครอบครัว โดยมีรายได้จากการทำประมงต่อเดือนเฉลี่ยประมาณ 10,000-15,000 บาท อุปกรณ์ที่ใช้ในการจะเป็นอวนจมน้ำเนื่องจากไม่ต้องใช้เหยื่อในการล่อ จึงทำให้ปริมาณที่ได้ในแต่ละครั้งจะเฉลี่ยประมาณ 5-10 กิโลกรัม และขนาดที่ได้ประมาณ 7-9 ตัว/กิโลกรัมเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายอย่างทั้งเรือที่มีขนาดเล็กทำให้ระยะทางในการเดินเรือสั้นกว่าเรือที่มีขนาดใหญ่ รวมถึงฤดูกาลของปทุมก็มีผลต่อราคาขาย และเขตพื้นที่ในการแพร่กระจายของปทุมมีผลกระทบต่อปริมาณของปทุม ปัจจุบันชาวประมงพบปัญหา และ

อุปสรรคในการทำประมงในเรื่องทรัพยากรปูม้าที่มีขนาดและปริมาณลดลง ทำให้ระยะทางในการเดินเรือเพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายในการทำประมงเพิ่มขึ้น และชาวประมงเมื่อได้ปูม้ามาแล้วจะมีวิธีการขายโดยขายให้กับร้านอาหารมารับ พ่อค้าคนกลางมารับ รูปแบบการขายปูม้าคือ ปูม้าสด (เป็น) และจะเห็นว่าชาวประมงไม่ส่วนในการกำหนดราคาปูม้า รวมถึง มีช่องทางในการติดต่อทางเบอร์โทรศัพท์ช่อง รูปแบบการชำระเงินเป็นเงินสดเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ ประไพพิศ ขอบแต่ง, ศุภรัตน์ พินสุวรรณ และนิสากร กล้าณรงค์ (ออนไลน์, 2560) ที่ศึกษาวิธีการทำประมงพื้นบ้านชุมชนเขาหิน ตำบลหัวเขาแดง อำเภอสีนคร จังหวัดสงขลา พบว่าปัญหาการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ได้แก่ ปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำ และสภาพเศรษฐกิจที่มีผลต่อการทำประมงที่เปลี่ยนไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าปัญหาที่พบในด้านกิจกรรมหลักของชาวประมงพื้นบ้านปูม้า คือ เรื่องของสภาพแวดล้อมมีผลต่อจำนวนทรัพยากรปูม้าที่ลดน้อยลง การขายปูม้าที่ยังต้องพึ่งพิงพ่อค้าคนกลาง การเพิ่มมูลค่าของปูม้าและต้นทุนในการจับปูม้าสูงขึ้น เช่น ราคาน้ำมัน นอกจากนี้ปัญหาที่พบในด้านกิจกรรมสนับสนุนของชาวประมงพื้นบ้านปูม้าคือ การสื่อสารและปัญหาการชำระเงินที่เป็นช่องทางออนไลน์ ปัญหาไม่ได้สินเชื่อจากสถาบันการเงิน การไม่ได้บริการต่าง ๆ ที่ได้รับจากภาคเอกชนและภาครัฐ เช่น ทุนสนับสนุนช่องทางในการหารายได้เสริมและการเพิ่มรายได้ และการไม่มีความรู้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สอดคล้องกับ ประไพพิศ ขอบแต่ง, ศุภรัตน์ พินสุวรรณ และนิสากร กล้าณรงค์ (ออนไลน์, 2560) พบว่าปัญหาการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านคือ ปัจจัยทางธรรมชาติ ได้แก่ ฤดูกาล และปัจจัยทางสังคม

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขการทำประมงพื้นบ้านปูม้าในจังหวัดชลบุรี พบว่าควรมีโครงการการสร้างปะการังเพิ่มขึ้นรวมถึงมีการจัดตั้งสหกรณ์ประมงปูม้า การอบรมให้ความรู้อาชีพเสริมให้กับชาวประมงปูม้าและมีแหล่งเงินทุนจากภาครัฐและภาคเอกชนให้ชาวประมงปูม้าโดยเฉพาะ รวมทั้งมีโครงการสร้างคอนโดปูม้าให้กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการนำร่อง และมีการสอนหรืออบรมการทำต่อ ๆ กัน ไปเรื่อย ควรมีการอบรมการใช้สื่อออนไลน์ และการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ของภาครัฐและภาคเอกชนผ่านรถกระจายเสียง ผู้นำชุมชน หัวหน้าชมรมการประมง เป็นต้น สอดคล้องกับ สุภัชฌา ฤกษ์ปราณี และคณะ (ออนไลน์, 2563) ที่ศึกษาองค์ประกอบของการจับปูม้า อัตราการจับต่อหน่วยกาลแรงประมงและขนาดของปูม้า จากการทำประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี พบว่าควรสร้างความตระหนักเพื่อให้ชาวประมงเห็นคุณค่าความสำคัญเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลทั้งข้อมูลการทำประมง และบัญชีรายรับรายจ่าย รวมถึงสร้างแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดรูปธรรมที่แท้จริง และคมชัดลึกออนไลน์ (ออนไลน์, 2562) วิธีการเลี้ยงปูทะเลแบบคอนโดระบบปิด โดยจะใช้ระยะเวลาอยู่ที่ประมาณ 20-30 วัน แต่ถ้าเป็นปูไข่ ก็จะใช้เวลากว่า 30 วัน ใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 20 วันก็จะจับขายกิโลกรัมละ 380-400 บาท ในการอนุบาลปูในการเพิ่มน้ำหนักและเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวของสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชาวประมงปูม้า ควรมีการทำรายรับ-รายจ่าย เพื่อควบคุมหรือวางแผนการใช้เงินให้รัดกุมเป็นการสร้างวินัยทางการเงิน และควรนำเงินเข้าฝากธนาคารอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ในการขอสินเชื่อในกรณีที่มีการเรียกขอหลักฐานการเคลื่อนไหวของบัญชี
2. ภาครัฐ ควรมีการปล่อยสินเชื่อหรือสนับสนุนทางการเงินให้กับกลุ่มประมงปูม้า เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือการอนุรักษ์ปูม้าและทางการเงินให้ชาวประมงปูม้ามีเงินหมุนเวียน และควรมีการตั้งราคากลางในการรับซื้อปูม้าที่เป็นธรรม ด้วยการมีสถานที่รับซื้อปูม้าอย่างเป็นทางการและกำหนดราคากลางที่เป็นยอมรับของผู้ซื้อและผู้ขายปูม้า
3. ภาครัฐ ควรเพิ่มแหล่งเงินทุนของรัฐที่ปล่อยเครดิตในการช่วยเหลือทางการเงินแก่ชาวประมงปูม้า ให้มากขึ้นหรือเพิ่มงบประมาณในการช่วยเหลือชาวประมงปูม้า เช่น การมีโครงการอบรมให้ความรู้ การมีเงินสนับสนุนการวิจัยหรือนวัตกรรมในการสร้างเครื่องมือและอุปกรณ์ และควรมีเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับการประมงปูม้า เพื่อช่วยเหลือหรือรับข้อร้องเรียนของกลุ่มชาวประมงปูม้าโดยเฉพาะ
4. ชาวประมงปูม้า ภาครัฐ และภาคเอกชน ควรร่วมมือกันหรือทำงานอย่างบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อช่วยเหลือกันผ่านอุปสรรคหรือปัญหาที่พบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องอื่น ได้แก่ การศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายของชาวประมงปูม้าพื้นบ้าน การศึกษาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีของการประมงปูม้า การศึกษาความต้องการการช่วยเหลือจากภาคเอกชนและภาครัฐของชาวประมงปูม้าพื้นบ้าน การศึกษาการอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ของชาวประมงปูม้าพื้นบ้าน การศึกษาวิธีการหรือเทคนิคในการร่วมมือกันอนุรักษ์ปูม้า
2. ควรศึกษาประชากรอื่น เช่น พ่อค้าคนกลาง เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และผู้บริโภค
3. ควรใช้เครื่องมืออื่นเพิ่มเติม เช่น แบบสังเกต

บรรณานุกรม

กรมทรัพยากรทะเลชายฝั่ง. (2558). *เครื่องมือประมงพื้นบ้าน อีกหนึ่งวิถีอนุรักษ์ของป้าคลอก* (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://www.dmcr.go.th/detailLib/2120> [2565, 8 มกราคม].

กรมประมง. (2563). *จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/view_blog2/10/70575/2369 [2565, 8 มกราคม].

เกษม จันทร์แก้ว. (2550). **การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คมชัดลึกออนไลน์. (2562). **คอนโดปู เลี้ยงไม่จ้อบอดิน 20 วันจับขายได้ กำไรงาม** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.komchadluek.net/news/389598> [2565, 9 มกราคม].

ธีสิส ทิม. (2563). **การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูป** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thetsis.com/post/research-tips-sampling> [2565, 9 มกราคม].

ประไพพิศ ชอบแต่ง, ศุภรัตน์ พิณสุวรรณ และนิสากร กล้าณรงค์. (2560). **วิธีการทำประมงพื้นบ้านชุมชนเขาดิน ตำบลหัวเขาแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www2.huso.tsu.ac.th/ncom/csd/csdfu/pdf/f280.pdf> [2565, 9 มกราคม].

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558. (2558, 13 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www4.fisheries.go.th/file_footer/20160517105511_file.pdf [2565, 8, มกราคม].

ศศิบังอร ธรรมคุณ, สรวิทย์ สมศรี, ประวิทย์ ทองไชย และกนก พานทอง. (2561). **วิถีประมงพื้นบ้านหาดวอนนภาในบริบทสังคมเมือง. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 11(1),** หน้า 95-104.

สุภัชมา ฤกษ์ปราณี และคณะ. (2563). **องค์ประกอบการจัดปูม้า อัตราการจับต่อหน่วย การลงแรงประมง และขนาดของปูม้า จากการทำประมงพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://kukr.lib.ku.ac.th/kukr_es/kukr/search_detail/result/401583 [2565, 9 มกราคม].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRIVATE SCHOOLS

AFFILIATED WITH CHONBURI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

รัตนาพร อนันต์ประดิษฐ์*, สรรเสริญ หุ่นแสน, ดาวประกาย ระโส

Ratanapron Ananpradit*, Sunsuen Hunsuen, Daoprakai Raso

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Master of Education Program, Educational Administration, Faculty of Master of Education,

Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding Author e-Mail: rattanapronjane28@gmail.com

(Received: 2024, January 25; Revised: 2024, March 12; Accepted: 2024, March 15)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 196 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 10 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงานวิชาการ; สถานศึกษาเอกชน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the condition of private schools' academic administration under Chonburi provincial education office; and 2) development guidelines of private schools' academic administration under Chonburi provincial education office. The quantitative sample selected using multi-stage sampling method was 196 school administrators and teachers who responded to a questionnaire regarding status and the condition of private schools' academic administration. The qualitative research sample consisted of ten consultants chosen using a purposive sampling method. The instruments used to collect data were a questionnaire and focus group discussion. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, standard deviation, and content analysis.

The research results were found as follows: 1) The current academic administration of private schools was at a high level in all aspects. When each aspect was considered, it was discovered that research was designed to improve the quality of education at educational institutions. It had the highest average, followed by measuring, assessing, and transferring academic outcomes, developing the learning process, and developing the educational institution's curriculum. The lowest average was in educational supervision. 2) The guidelines for academic administration of private schools under Chonburi provincial education office included research for educational quality development, educational supervision, learning process development, school curriculum development, and measurement, evaluation, and transfer of learning outcomes.

Keywords: Guidelines of Academic Administration; Private Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทย ในส่วนของภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดการได้หรือจัดการได้ไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัด ด้านทรัพยากรของรัฐบาล ในปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมา เอกชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ร้อยละ 15 และมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งบทบัญญัติทางกฎหมายนั้นเอื้อต่อการให้ภาคเอกชนมาลงทุนด้านการศึกษาจะเห็นได้จากมาตรา 43-46 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, หน้า 39-42) ได้

กำหนดเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนไว้เป็นการเฉพาะโดยให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษารัฐต้องให้การสนับสนุนทางด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาของเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งสร้างเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข และให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2565, หน้า 78-82)

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องรับผิดชอบเพราะหน้าที่สถานศึกษาทุกแห่งคือ การจัดการด้านวิชาการซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดโรงเรียนที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีการวัดคุณภาพของผู้เรียนด้านวิชาการโดยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานนี้เป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้ซึ่งเกิดจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความร่วมมือครู กระตุ้นครู เตือนครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน คุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นงานที่สนับสนุนให้งานวิชาการของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2566, หน้า 46) ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 57) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานของสถานศึกษา นอกจากนั้นงานวิชาการยังเป็นงานส่วนใหญที่สุดของระบบงานวิชาการเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบและจัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรกของงานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร ดังนั้นคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพิจารณาได้จากความสำเร็จของงานวิชาการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี มีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและข้อมูลแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2565 พบว่าปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการคือ หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมตลอดเวลาทำให้ผู้เรียนขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารขาดความรู้ความชำนาญในงานด้านวิชาการ การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวัดผล

ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนทำให้ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี, ออนไลน์, 2565)

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ แนวโน้มของปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ต้องเอาใจใส่อย่างเต็มที่เต็มความสามารถ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการดำเนินการแก้ไข โดยใช้การสอนที่หลากหลายรูปแบบแต่ยังคงขาดแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ชัดเจน และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารวิชาการและเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

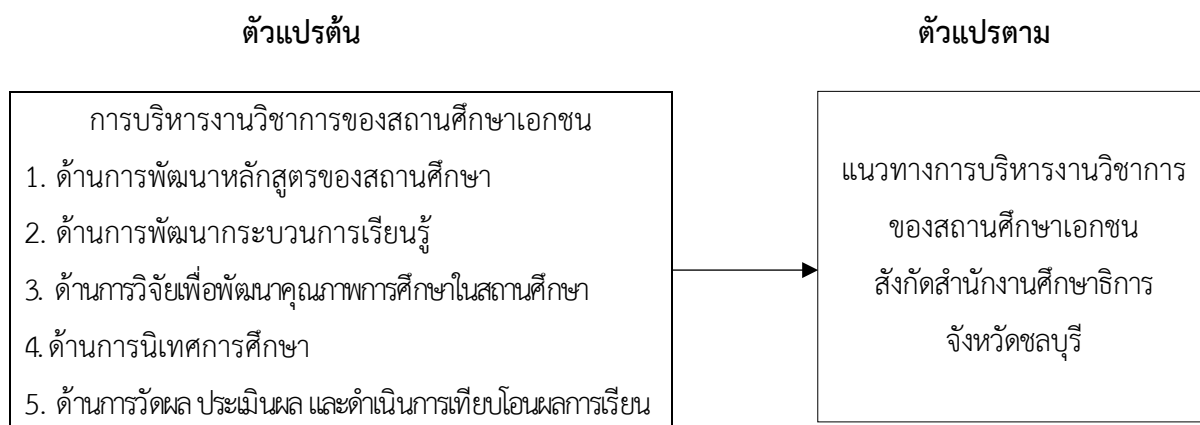
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี คือการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 388 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 196 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสัดส่วนของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี รองศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 42 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี จำนวน 6 ข้อ ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี จำนวน 196 คน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ.2566 ส่งผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Form และตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี โดยการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลด้วยการสัมภาษณ์แบบพบหน้ากัน วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ.2566

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 103) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 2) ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analyze)

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม** พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.30 อายุไม่เกิน 25 ปี ร้อยละ 28.60 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 94.40 ตำแหน่งครูในสถานศึกษา ร้อยละ 96.40 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.90

2. **สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี**

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน	n=196		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.38	0.43	มาก	4
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.38	0.44	มาก	3

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน	n=196		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	4.39	0.47	มาก	1
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.38	0.49	มาก	2
5. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	4.35	0.42	มาก	5
รวม	4.38	0.40	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38, SD=0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.39, SD=0.47$) มากที่สุด รองลงมาด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.38, SD=0.49$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.38, SD=0.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.35, SD=0.42$)

3. ผลการสนทนากลุ่มการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี 5 ด้าน มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี รองศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี สรุปได้ดังนี้

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูดำเนินการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูและสถานศึกษา มีการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เข้าใจของครูในการทำวิจัย มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการประชุมชี้แจงครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมีการจัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยของโรงเรียน

ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าผู้บริหารควรกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดชี้แจงกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจน มีการสังเกตการปฏิบัติงานของครู สนับสนุนการนิเทศการสอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางแก่ผู้รับการนิเทศ มีคู่มือการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศได้ศึกษาทำความเข้าใจ มีรูปแบบการนิเทศเชิงประจักษ์

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารควรมีการวางแผนและร่วมแก้ไขการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรมีเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน มีการนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตร นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข โดยอิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามคู่มือการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการกำหนดปฏิทินงานเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ส่งมอบผลการเรียนให้ทันตามเวลาที่กำหนด มุ่งเน้นการทดสอบความรู้ความสามารถ มีการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมาย มีการใช้เครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายมากขึ้นมีความยืดหยุ่นตามความแตกต่างของผู้เรียน

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี พบว่าในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาเอกชนควรมีการวางแผนงานด้านวิชาการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นหลัก สถานศึกษาไม่เผยแพร่รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาสู่สาธารณชน ไม่ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มทักษะงานด้านวิชาการ ไม่พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเรียน การวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศการสอน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการประกันคุณภาพมีภาระงานการบริหารงานหลายฝ่าย มีงานด้านเอกสารทางวิชาการที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น และขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน และแนวทางในการดำเนินงานด้านวิชาการ สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566ข, หน้า 46) ได้กล่าวว่างานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ พัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ชลบุรี พบว่ามี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรสนับสนุนให้ครูจัดทำงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษา มีการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เข้าใจของครูในการทำวิจัย มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการประชุมชี้แจงครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับ อภิษฎา สังกะคำ และธรินธร นามวรรณ (2564, หน้า 95) ได้กล่าวว่าโรงเรียนมีงานวิจัยการบริหารจัดการ มีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน การเผยแพร่ผลการวิจัยผลการพัฒนาเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนให้กับโรงเรียน บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นได้รับทราบ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยและวางแผนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้รับการนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดมีการสังเกตการปฏิบัติงานของครู สนับสนุนการนิเทศการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทาง มีคู่มือการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศได้ศึกษาทำความเข้าใจ มีรูปแบบการนิเทศเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศการศึกษาเป็นการติดตามกระบวนการเรียนการสอนในขณะที่ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนจริง ดำเนินการนิเทศโดยผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นกัลยาณมิตรและมีความยุติธรรม ควรให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามหลักการนิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษา สอดคล้องกับ สุวรรณา สุธัฒมา, ศุภชัย ทวี และสาธิต ทรัพย์รวงทอง (2564, หน้า163) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาควรประชุมวางแผนการจัดทำแผนการนิเทศการศึกษา โดยให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำเครื่องมือและปฏิทินการนิเทศการศึกษา และดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตรในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียน และควรส่งเสริมให้ครูนิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร การนำผลการนิเทศมาอภิปรายหาข้อสรุป เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรมีการวางแผน ร่วมแก้ไขการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบและหลายช่องทาง โดยเฉพาะทางสื่อออนไลน์ซึ่งมีบทบาทต่อการเรียนรู้

ของผู้เรียนเป็นอย่างมากทำให้สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาสัญญาณอินเทอร์เน็ต ครูผู้สอนต้องมีการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนอาจปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการบรรยายเป็นรูปธรรม คลิปวิดีโอสาธิตการทดลองการค้นคว้าหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์ทันทีที่มีประเด็นสงสัยในห้องเรียน และการทดสอบออนไลน์ซึ่งทำให้กระบวนการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น สอดคล้องกับ อาคม ยุพานิชย์ และสุรางคณา มัณยานนท์ (2565, หน้า 146) ได้กล่าวว่าควรให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำการเรียนการสอนโดยการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้นและผู้บริหารควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็น Best Practice ภายในโรงเรียน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน คือ ควรมีการวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรมีเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน มีการนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตร นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข โดยอิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ และรายละเอียดต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาต้องจัดกระทำปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือจัดกระทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใหม่อิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับ ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 142) ได้กล่าวว่าควรมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับ ดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามคู่มือการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการกำหนดปฏิทินงานเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ส่งมอบผลการเรียนให้ทันตามเวลาที่กำหนด มุ่งเน้นการทดสอบความรู้ความสามารถ มีการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมาย มีการใช้เครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายมากขึ้น มีความยืดหยุ่นตามความแตกต่างของผู้เรียน อาจเนื่องมาจากการวัดผลประเมินผลมีความสำคัญมากเพราะเป็นข้อมูลที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนควรเป็นไปอย่างเป็นระบบมีการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนแล้วนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินแล้วสรุปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยังสามารถนำผลที่ได้ไปเทียบเมื่อมีการย้ายหรือโอนไปต่างสถานศึกษา สอดคล้องกับ วรชาติ นามบุตร ศุภธนฤกษ์ ยอดสละ และทรงเดช สอนใจ (2565, หน้า 1291) ได้กล่าวว่าสถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในวางแผน และกำหนดนโยบายของสถานศึกษาด้าน

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากผู้บริหารมีความตระหนัก และให้ความสำคัญต่อกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับเนื้อหา การเรียนรู้และระดับชั้นของผู้เรียน มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก
2. ควรมีการกำหนดการนิเทศในสถานศึกษาอย่างชัดเจน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรมีการ สนับสนุน เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน
3. ควรมีจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องกันจนจบรายวิชา ที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จริง
4. ควรจัดกระทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ควรมีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตร แกนกลาง ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนสังกัดอื่น และมีการวิเคราะห์ แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนจากโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการที่มีแนวทางเป็น ประโยชน์และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2542 แก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่** (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- วรชาติ นามบุตร ศุภธนภุช ยอดสละ และทรงเดช สอนใจ. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**, 7(2), หน้า 1291-1295.

ศุภวรรณ สุธัมมา, ศุภชัย ทวี และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(2),
หน้า 163-166.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2566ก). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2566ข). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2565). *การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัด
การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.2565* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://cbipeo.moe.go.th/wp-
content/uploads/2023/04/รายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ-65.pdf](https://cbipeo.moe.go.th/wp-content/uploads/2023/04/รายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ-65.pdf). [2565, 22 สิงหาคม].

อาคม ยุพานิชย์ และสุรางคนา มัณยานนท์. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 2(1),
หน้า 146-150.

อภิขญา สังกะคำ และธรินทร นามวรรณ. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียน
คุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญา
วิวัฒน์*, 5(2), หน้า 95-101.

อริสราภรณ์ แสงเพชร และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*,
12(1), หน้า 195-200.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง
THE POTENTIALS OF WAT RACHA COMMUNITY TO DEVELOP
INTEGRATED SUSTAINABLE CREATIVE TOURISM WITH INNOVATION,
BASED ON SUFFICIENCY ECONOMY

วาสนา สุรีย์เดชะกุล^{1*}, ชินวัฒน์ ศาสตนันทน์², อาริยา ภูระหงษ์³, ศศิธร เจตananท์⁴

Wasana Suridechakul^{1*}, Chinnawat Satsananan², Ariya Poorahong³, Sasitorn Chetanont⁴

^{1*, 3}สาขาวิชาการจัดการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1*, 3}Social and Cultural Development Management, Faculty of Humanities and Social
Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

²สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²Forensic Science, Faculty of Science and Technology, Suan Sunandha Rajabhat University

⁴สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม

⁴Tourism Industry and Hospitality Management, College of Hospitality Industry Management
Suan Sunandha Rajabhat University Nakhonpathom

*Corresponding Author e-Mail: wasana.sur@ssru.ac.th

(Received: 2024, January 24; Revised: 2024, March 12; Accepted: 2024, March 15)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงรวมเป็น 32 คน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม คือหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ประชาชนและนักท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ และได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงของคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เท่ากับ .90 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์แบบสามเส้า

(Triangulation) และการวิเคราะห์ SWOT สังเคราะห์ TOWS Matrix และนำเสนอผลการศึกษาระบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ศักยภาพด้านเกี่ยวกับที่ชุมชนชาววัดราชาด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชน ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนชาววัดราชาและศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนชาววัดราชา มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เนื่องจากมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ อีกทั้งชุมชนยังมีแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถจัดการท่องเที่ยวแบบ One Day Trip ในการท่องเที่ยวชุมชนวัดราชาได้

คำสำคัญ: ศักยภาพ; การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; เศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This qualitative research aims to the Potentials of Watracha Community to Develop Integrated Sustainable Creatives Tourism with Innovation, Based on Sufficiency Economy. The researcher will select a purposive 32 sampling from 4 groups of informants, government and Private sector, agencies citizens and tourists. The research instruments were in-depth structured interview, with a precision value .90. The data method was Triangulation and content analysis, and SWOT analysis, TOWS Matrix synthesis, which will present the results of the study using Descriptive Analysis.

The results, the Potentials of Watracha Community to Develop Integrated Sustainable Creatives Tourism with Innovation, based on Sufficiency Economy, the physical characteristics of the community, potential for tourism resources of the community, Sustainable resource management of the Watracha community, Community participation potential Tourists and stakeholders of the Wat Racha community and activity potential Learning and cultivating awareness of the Watracha community. It is appropriate to organize creative tourism with innovation based on the sufficiency economy in the community. Because there are tourism resources that can be developed into creative tourism destinations. In addition, the

community has a strategic plan for organizing community tourism. It is also possible to organize a One Day Trip to visit the Watracha community.

Keywords: The Potentials; Development of Creative Tourism; Sufficiency Economy

บทนำ

ในปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีดำเนินการท่องเที่ยวไทยที่ต้องมุ่งเรื่องคุณภาพไม่ใช่งานท่องเที่ยวราคาถูกโดยการมุ่งการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่าและภาครัฐต้องเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นสินค้าที่มีคุณภาพในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและต้องการให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากขึ้นร่วมพัฒนาชุมชน ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยหลังจากการเกิดโรคระบาดโควิด-19 ซึ่งเชื่อได้ว่าเมื่อมีการเปิดประเทศให้มีการออกเดินทางท่องเที่ยวจะเป็นโอกาสทองของประเทศไทยจะกลายเป็นปลายทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหลาย ๆ ประเทศที่ได้เข้ามาเรียนรู้และสัมผัสเรื่องเล่าชุมชน ขณะเดียวกันชาวบ้านในชุมชนได้มีความสุขและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่ร่ำรวยแหล่งท่องเที่ยวและมีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก (พิชญานา ศิริรัตน์, ออนไลน์, 2565)

แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา ถ้ำ ป่าไม้ เป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน 3) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและความเชื่อ เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด เจดีย์และพระธาตุ และ 4) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีบุญเดือนสิบ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวสมัยใหม่ เช่น ห้างสรรพสินค้า สวนน้ำ สวนนก สวนสัตว์ ตลาดน้ำ ตลาดนัด สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ฟาร์มสัตว์ประเภทต่าง ๆ รีสอร์ท สถานตากอากาศ และสวนสาธารณะ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จะกระจายอยู่ใน 77 จังหวัดของประเทศไทย (พูนทรัพย์ เศษศรี และ สุจิตรา ริมดุสิต, 2566, หน้า 42)

ภายใต้นโยบายของภาครัฐที่มีการสร้างแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ว่าด้วยเรื่อง “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อนำมาผนวกกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่จะมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้เข้าไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ตรงกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่ได้จากการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าการไปท่องเที่ยวเพียงแค่อิ่มอร่อย หรือดูอย่างเดียว (พชรพจน์ นันทรามาศ, กิตติพงษ์ เรือนทิพย์ และจารุวรรณ เหล่าสัมฤทธิ์, 2564, หน้า 7-11) ดังนั้นเพื่อการพัฒนาประเทศไทยให้

เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ที่ตั้งไว้ ประเทศไทยจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่พื้นที่ที่เป็นหน่วยการปกครองที่เล็กที่สุดของประเทศคือ “หมู่บ้าน หรือ ชุมชน” ให้ได้รับความเจริญ เพราะหมู่บ้านหรือชุมชนถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ทั้งนี้ชุมชนชาววัดราชา เป็นหนึ่งในชุมชนตั้งอยู่ในเขตดุสิต มีประวัติความเป็นมาของชุมชนที่ยาวนานมีการที่ก่อตั้งชุมชนภายหลังการก่อสร้างวัดราชาธิวาส หรือ “วัดสมอราย” ในอดีต โดยได้รับประกาศเป็นชุมชนที่จัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครเมื่อปี พ.ศ.2540 ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ของชุมชนเป็นของวัดราชาธิวาส โดยวัดได้จัดสรรพื้นที่ให้ประชาชนเป็นที่อยู่อาศัยแต่ต้องเสียค่าเช่าให้กับวัด ชื่อของชุมชนเป็นการนำชื่อของวัดราชาธิวาสมาตั้งเป็นชื่อชุมชนโดยตัดคำว่า “ธิวาส” ออก เพื่อให้เกิดความกระชับและจำได้ง่ายสำหรับประชาชนทั่วไป ซึ่งลักษณะทั่วไปของที่พักอาศัยภายในชุมชนจะเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งปูนสองชั้น กระจุกตัวรวมกันตามแนวริมคลองวัดราชาธิวาส ด้านหน้าชุมชนจะเป็นอาคารพาณิชย์ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนประกอบอาชีพค้าขายอาหารและยังประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างทั่วไป ข้าราชการเกษียณอายุ ภายในบริเวณชุมชนชาววัดราชา มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่สำคัญคือ วัดราชาธิวาสวรวิหาร พระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร อีกทั้งเคยเป็นที่ประทับของรัชกาลที่ ๔ ระหว่างทรงผนวช เป็นที่ก่อกำเนิดคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายแห่งแรกในประเทศไทย ทั้งนี้ภายในวัดมีถาวรวัตถุที่สำคัญและโดดเด่นได้แก่ ศาลาโบสถ์แพ ศาลาการเปรียญที่สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลังที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย พระอุโบสถที่สร้างด้วยการผสมผสานศิลปะขอม ศิลปะไทย และศิลปะตะวันตกเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนและเป็นต้นแบบให้กับวัดอื่น ๆ และภายในชุมชนยังมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพอเพียงของรัชกาลที่ ๙ กิจกรรมศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ณ วัดราชาธิวาสวิหาร กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมรำนรนา ที่จัดขึ้นในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ (ณรงค์ กุลนิเทศ, อธิระดาภิญญา และอาณัติ ต๊ะปิ่นตา, 2555, หน้า 4)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพในแต่ละด้านของชุมชนที่จะนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยังสามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

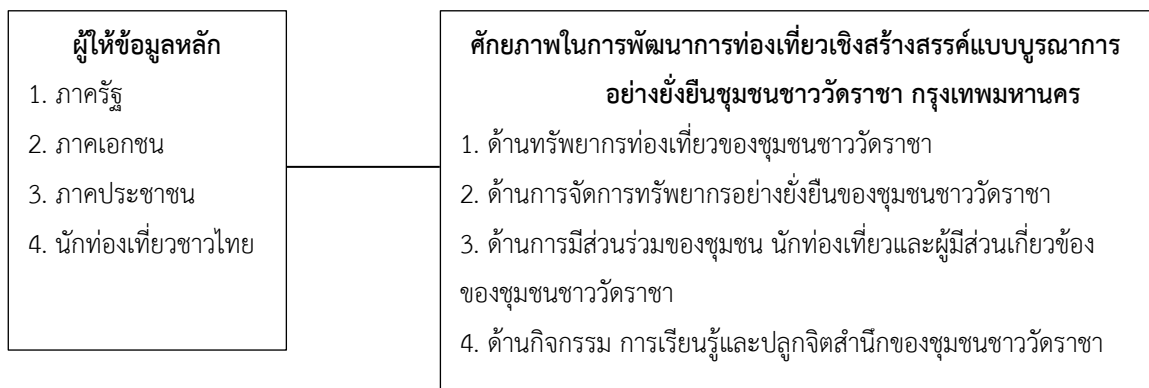
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดมาใช้ในการประกอบการศึกษาวิจัยคือ 1) ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่สองส่วนคือ ส่วนที่เป็นศักยภาพของชุมชนประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์กรทางสังคม เป็นต้น ส่วนที่เป็นการแพร่กระจายของนวัตกรรม เป็นเรื่องของความเจริญที่เกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งแล้วแพร่กระจายออกไปยังแหล่งอื่น ๆ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2521, หน้า 135-136) 2) แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาหรือใช้ศักยภาพทางด้านความคิดที่สร้างสรรค์ของตนเองผ่านกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ (ธนรัตน์ ทับทิมไทย, ออนไลน์, 2565) 3) แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ได้แก่ ความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ (กรมสรรพสามิต, ออนไลน์, 2563) จากแนวคิดทั้ง 3 แนวคิดทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนชาววัดราชา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งใช้หลักการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน รวมเป็น 32 คน (ชาย โพธิ์สิตา, 2550, หน้า 185) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความเห็นของแต่ละภาคส่วนทั้งระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการในพื้นที่วิจัย ได้แก่ 1)

หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวและการวางแผนการท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรม นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 8 คน 2) หน่วยงานภาคเอกชน ประกอบด้วย ผู้ให้บริการที่พัก สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการอาหาร ร้านค้าขายของฝากของที่ระลึกในชุมชน จำนวน 8 คน 3) ภาค ประชาชน ประกอบด้วย หัวหน้าชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนชาววัดราชา จำนวน 8 คน และ 4) นักท่องเที่ยว คือตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนชาววัดราชา จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย 1) แบบ รายงานทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ 2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของพื้นที่ในชุมชนชาววัดราชา 3) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบ บูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ค่า IOC=.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชน ชาววัดราชาและทำการสัมภาษณ์ (Interview) โดยนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์ข้อมูลต่าง ๆ จาก บุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หน่วยงาน ภาครัฐ จำนวน 8 คน 2) หน่วยงาน ภาคเอกชน จำนวน 8 คน 3) ภาคประชาชน จำนวน 8 คน และ 4) ตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในชุมชนชาววัดราชา จำนวน 8 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation) และการวิเคราะห์ SWOT สังเคราะห์ TOWS Matrix โดยใช้ทฤษฎีของ Albert Humphrey (Humphrey, 2005, pp. 7-8) และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการสำรวจเกี่ยวกับศักยภาพด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต การเดินทาง ภูมิอากาศ พบว่าพื้นที่ชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่ สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่จะสามารถนำมาใช้สำหรับการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนชาววัดราชาคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา คลองท่า วาสูกี ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ วัดราชาธิวาสวิหาร อุโบสถวัดราชาธิวาสวิหาร ศาลาการเปรียญ 2) ทรัพยากรท่องเที่ยวเทศกาล งานประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณีงานบุญเดือนสิบ ประเพณี สงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง 3) ทรัพยากรด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้วิถีพอเพียง รัชกาลที่ 9 กิจกรรมศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ณ วัดราชาธิวาสวิหาร กิจกรรมวัดเด็กแห่งชาติ กิจกรรม รำโนรา 4) ทรัพยากรบริการ ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน เช่น ไฟฟ้า ปะปา ระบบการสื่อสาร ร้านค้า ร้านอาหาร และร้านเครื่องดื่ม จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงาน

ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า 1) ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเข้าพื้นที่ มีถนน ป้ายบริการประจำทาง และบริการรถประจำทาง มีสภาพภูมิอากาศและที่ตั้งที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว มีวิถีชีวิตที่ สบายงามเหมาะสมกับการพักผ่อนและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีทรัพยากรวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ และมีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น ซึ่งมีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เขียวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ มีแผนยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการแบ่งเขตพื้นที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในชุมชน มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพื่อป้องกันผลกระทบต่อการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนถึงมีการจัดการขยะ คุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน การเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต 3) ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าชุมชนหรือกลุ่มบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความร่วมมือกันในการดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ชุมชนยังให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้กับประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในชุมชน 4) ศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก และมีวิธีการสื่อความหมายที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึง กิจกรรมที่สามารถให้ประสบการณ์อันเป็นที่น่าพึงพอใจและมีความคุ้มค่าต่อการเข้ามามีการเรียนรู้ในชุมชนวัดราชาแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจได้

จากการสำรวจและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของชุมชนชาววัดราชา มีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. ชุมชนชาววัดราชตั้งอยู่ตรงกลางสามารถเชื่อมต่อกับแหล่งเที่ยวอื่นๆ ในเขตกรุงเทพมหานครได้ 2. มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา 3. มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น 4. ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว 5. มีความหลากหลายทางชีวภาพ 6. มีสถานบริการสาธารณสุข 7. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเพียงพอ	1. ขาดแผนยุทธศาสตร์ที่บูรณาการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราช 2. ขาดการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน 3. ประชาชนขาดความรู้การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน 4. แหล่งท่องเที่ยวมีขนาดเล็กขาดความน่าสนใจ 5. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวยังเป็นแบบทุนนิยม
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
1. มีโอกาสเชื่อมโยงเป็น Gate Way ทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย 2. เกิดกระแสการท่องเที่ยวโลกเชิงเกษตร เชิงสุขภาพ เชิงอาหาร เชิงวัฒนธรรม เชิงกีฬา มหกรรม3. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน 4. มีโอกาสสร้างแบรนด์ของชุมชนชาววัดราช 5. มีโอกาสเผยแพร่ชุมชนชาววัดราชบนโลกอินเทอร์เน็ตให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากขึ้น 6. มีระบบโลจิสติกส์ (logistics) ที่ทันสมัยและสะดวกเพื่อพาท่องเที่ยว 7. มีกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเป้าหมาย จีน อินเดีย มุสลิม และอาเซียน	1. เกิดภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัว 2. ภาครัฐขาดการสนับสนุนเงินและเทคโนโลยีในการพัฒนาการท่องเที่ยว 3. แหล่งท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่งบริเวณใกล้เคียงมีศักยภาพสูงขึ้น 4. มีภาวะคุกคามจากโรคติดต่อร้ายแรงจากภายนอก เช่น โรค COVID-19

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของชุมชนชาววัดราช ทำให้ได้ TOWS ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

SO (Strengths+Opportunities) กลยุทธ์เชิงรุก	WO (Weaknesses+Opportunities) กลยุทธ์เชิงแก้ไข
SO1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น โดยสื่อสังคมออนไลน์ SO2 สนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการดูแลและบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชน SO3 ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานด้านระบบสาธารณูปโภค และบริการเสริมต่างๆ ให้มีความปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยว	WO1 เร่งพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้กับประชาชนในชุมชนชาววัดราชา WO2 เร่งพัฒนาเครือข่ายการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนชาววัดราชา
ST (Strengths+Threats) กลยุทธ์เชิงป้องกัน	WT (Weaknesses+Threats) กลยุทธ์เชิงรับ
ST1 สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับชุมชนรอบข้างโดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการท่องเที่ยว	WT1 ชุมชนและภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนและส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองมากขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ SWOT และการสังเคราะห์ TOWS ทำให้เห็นถึงนวัตกรรมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนชาววัดราชาที่เป็นเชิงกลยุทธ์ โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ **กลยุทธ์เชิงรุก**: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่นโดยสื่อสังคมออนไลน์ สนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการดูแลและบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชนและส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานด้านระบบสาธารณูปโภค และบริการเสริมต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยว **กลยุทธ์เชิงแก้ไข**: เร่งพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับประชาชนในชุมชนชาววัดราชา เร่งพัฒนาเครือข่ายการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนชาววัดราชา **กลยุทธ์เชิงป้องกัน**: สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับชุมชนรอบข้างโดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการท่องเที่ยว และ**กลยุทธ์เชิงรับ**: ชุมชนและภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนและส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่าศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนชาววัดราชา ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น โดยใช้นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนชาววัดราชา

2. การพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับประชาชนในชุมชนชาววัดราชา รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนชาววัดราชา

3. การสร้างและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับชุมชนรอบข้างโดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่กว้างขึ้น

อภิปรายผล

ศักยภาพด้านเกี่ยวกับที่ชุมชนชาววัดราชาด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชน เช่น ที่ตั้ง อาณาเขต การเดินทาง ภูมิอากาศ อยู่ในพื้นที่ที่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย รวมถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนชาววัดราชา ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนได้ สอดคล้องกับ ปิรันธ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทิก (2559, หน้า 259-260) ที่ศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง พบว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้งเป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมและนำมาสร้างนวัตกรรมการสร้างสรรคออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการและชุมชนสามารถสร้างการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ยังตรงกับทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2521, หน้า 135-136) ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาและการสร้างความเจริญในสังคมชนบทหรือหมู่บ้าน ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 6 ประการคือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การสังคม ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร และการฝึกอบรม เนื่องจากศักยภาพด้านเกี่ยวกับที่ชุมชนชาววัดราชากับสวนผึ้งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ใช้สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเหมือนกันทำให้การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนและการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้เหมือน ๆ กัน

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ดังนี้

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเข้าพื้นที่มีถนน ป้ายบริการประจำทาง และบริการรถประจำทาง มีสภาพภูมิอากาศและที่ตั้งเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว มีวิวทิวทัศน์ สวยงามเหมาะสมกับการพักผ่อนและกิจกรรมการท่องเที่ยว มีทรัพยากรวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ และมีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น ซึ่งมีความเหมาะสม

สำหรับการพัฒนาชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์ (2562, หน้า 34) ที่ศึกษาศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร พบว่าศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตรส่วนใหญ่มีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ วัดโพธิ์ วัดสุขุมาราม ย่านเก่าวังกรด วัดประทับช้าง ซึ่งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกถือว่าเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ ผลการวิจัยด้านศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับผลการวิจัยของศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร เนื่องจากภายในชุมชนชาววัดราชามีวัดราชา มีพิพิธภัณฑ์ มีชุมชนเก่าแก่ซึ่งเป็นชุมชนมอญที่สามารถมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ถือเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในพื้นที่ชุมชนชาววัดราชาได้

2. ศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร พบว่าชุมชนชาววัดราชามีแผนยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการแบ่งเขตพื้นที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในชุมชน มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพื่อป้องกันผลกระทบต่อการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนได้มีการจัดการขยะ คุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน การเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต สอดคล้องกับ นิสากร ยินดีจันทร์, ฐริพัฒน์ แก้วตาธนวัฒนา และสันตุสินธุ์ บริวงษ์ตระกูล (2564, หน้า 258) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี พบว่าการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในจันทบุรีมีการดำเนินการจัดการและร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวที่จะทำให้การท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมและเพื่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนจันทบุรี ทั้งนี้ ผลการวิจัยด้านศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร มีบริบทการพัฒนาการดำเนินการจัดการและร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชุมชนรวมถึงพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อเป็นชุมชนสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าชุมชนหรือกลุ่มบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความร่วมมือกันในการดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ชุมชนยังให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความเข้มแข็ง

ให้กับประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในชุมชน สอดคล้องกับ วรวิมล ภู่นาค (2558, หน้า 70-71) ที่ศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา พบว่าชุมชนโดยการนำของนายกเทศมนตรี ตำบลอัมพวาเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเพื่อนำไปกำหนดนโยบายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลอัมพวา ซึ่งทำให้การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยทั้งนี้ด้วยศักยภาพของผู้นำชุมชนที่ประชาชนภายในชุมชนให้ความเคารพและความร่วมมือ และมีความเข้มแข็งของชุมชนที่จะร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาชุมชน

4. ศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ชุมชนมีการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก และมีวิธีการสื่อความหมายที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงกิจกรรมที่สามารถให้ประสบการณ์อันเป็นที่น่าพึงพอใจและมีความคุ้มค่าต่อการเข้ามามีการเรียนรู้ในชุมชนวัดราชาแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจได้ สอดคล้องกับ วรวิมล ภู่นาค (2558, หน้า 70) ที่พบว่าภายในชุมชนตำบลอัมพวามีการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำบลอัมพวาโดยจัดในพื้นที่ตลาดน้ำอัมพวาเพื่อเป็นการฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คืนกลับมามีชีวิตอีกครั้ง เช่น การใส่บาตรทางน้ำ เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมน้ำ ซึ่งยังมีการเดินทางทางน้ำที่พระสงฆ์บางรูปได้มีการบิณฑบาตด้วยการพายเรือซึ่งยังสะท้อนความเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมคลองอัมพวา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุมชนสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับใช้จัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนได้
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับชุมชนในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวคือ ท่องเที่ยวลุ่มแม่เจ้าพะยา สัมผัสวิถีแบบ Slow life เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เช่น การได้เข้าไปนั่งสมาธิในวัดราชาธิวาส เพื่อการฝึกจิต
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 4 กลุ่ม ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในเขตดุสิต ซึ่งเป็นเขตที่มีชุมชนชาววัดราชาตั้งอยู่ และควรอาศัยความร่วมมือและการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยนำชุมชนชาววัดราชาเป็นต้นแบบ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนวัดราชาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่

บรรณานุกรม

กรมสรรพสามิต. (2563). *เศรษฐกิจพอเพียง* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.excise.go.th/prachinburi/PEOPLE/INFOCENTER/WEBPORTAL16200018206>

[2565, 27 เมษายน].

ชาย โพธิ์สีดา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณรงค์ กุลนิเทศ, ชีระดา ภิญโญ และอาณัติ ต๊ะปิ่นตา. (2555). *รายงานการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชน
วัดราชาธิวาสในการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธนรัตน์ ทับทิมไทย. (2565). *สารรอบรู้ ศูนย์สุพรรณบุรี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://suphanburicampus.dusit.ac.th/report/230757.pdf> [2565, 28 มิถุนายน].

นิสากร ยินดีจันทร์, ภูริพัฒน์ แก้วตาธนาวัฒนา และสันตุสินท์ บิรวงษ์ตระกูล. (2564). การพัฒนาศักยภาพ
ชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี. *วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* มหาวิทยาลัยนครพนม, 11(1), หน้า 248-260.

นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์. (2562). ศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร. *วารสารการ
บริการและการท่องเที่ยวไทย*, 14(1), หน้า 28-41.

ปรีณัฐ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง.

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ),
9(1), หน้า 250-268.

พชรพจน์ นันทรามาศ, กิตติพงษ์ เรือนทิพย์ และจารุวรรณ เหล่าสัมฤทธิ์. (2564). *เจาะพฤติกรรม*

การท่องเที่ยว New Normal: เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

[https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_4
50เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน_New_Normal_เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน_31_08_63.pdf](https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_450เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน_New_Normal_เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน_31_08_63.pdf) [2564, 20
มีนาคม].

พิชญภา ศิริรัตน์. (2565). *นวัตกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ความท้าทายใหม่ในเวที
โลก* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://www.nia.or.th/Sustainable-Tourism-Innovation-in-
Thailand](https://www.nia.or.th/Sustainable-Tourism-Innovation-in-Thailand) [2565, 30 มีนาคม].

พูนทรัพย์ เศษศรี และสุจิตรา ริมดูลิต. (2566). ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนของ
ตำบลคลองโยง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 19(4),
หน้า 40-50.

วรรณิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา.

วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 26(1), หน้า 63-74.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2521). พัฒนาการในหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: การพิสูจน์ทฤษฎีศักยภาพในการ
พัฒนาและการแพร่กระจาย. *วารสารสังคมศาสตร์*, 15(3), หน้า 134-151.

Humphrey, A. (2005). SWOT analysis for management consulting. *SRI alumni
Newsletter*, 1(2), pp. 7-8.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

พัฒนาการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเพื่อท้องถิ่น

REINVENTING RAMBHAH BARNI RAJABHAT UNIVERSITY'S DEVELOPMENT FOR COMMUNITY

วยากร อุดมโกชน* และคณะ

Wayakorn Udompoch, et al.

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Industrial Technology, Rambhai Barni Rajabhat University

*Corresponding Author e-Mail: wayakorn.u@rbru.ac.th

(Received: 2023, November 8; Revised: 2024, March 12; Accepted: 2024, March 16)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ 2) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน 3) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร งานวิจัยนี้มีการบริหารจัดการแผนงานโครงการ โดยศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ การสำรวจ และการศึกษาความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเพื่อท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ และก่อให้เกิดการพัฒนา โดยข้อ 1-5 เป็นเชิงพัฒนา และ 6-7 เป็นการศึกษาวิจัยย่อย ดังนี้ 1) การพัฒนาการดำเนินการในยุควิถีใหม่ ระบบการประเมินผลปฏิบัติราชการสายวิชาการเข้าสู่ระบบประเมินออนไลน์ และมีรูปแบบการประเมินที่ทันสมัยมากขึ้น การพัฒนาบุคลากรสู่วิถีใหม่ในยุคดิจิทัลจำนวน 60 คน การแก้ไขข้อบกพร่อง ระเบียบ ประกาศ ให้มีความทันสมัย การพัฒนาคณาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ด้านรับใช้สังคม 9 คน 2) พัฒนาระบบและกลไกการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยพัฒนาข้อบกพร่องของมหาวิทยาลัยในการรองรับการจัดการศึกษาระบบคลังหน่วยกิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรระยะสั้นที่สามารถเก็บเครดิตได้ 3) พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยพัฒนาได้ 12 หลักสูตร และมีหลักสูตรที่ตอบสนองการเรียนรู้ 5 หลักสูตร 4) พัฒนา

คณะนักวิจัย: คมพล สุวรรณภู, ทรงศักดิ์ มีมกระโทก, พอพันธ์ สุทธิวัฒนะ, นาคนิมิตร อรรคศรีวร, อาภาพร บุญมี, จักรพันธ์ วงษ์พา, สุทธินันท์ โสถวิธิ

Researcher Team: Khompol Suvannakuta, Songsak Mimgratok, Porphan Suttiwattana, Apaporn Boonmee, Nakhimit Akkasriworn, Jakrapan Wongpa, Sutthinan Sothvithee

ระบบมหาวิทยาลัยท้องถิ่นอัจฉริยะ โดยพัฒนาระบบรองรับการใช้งานและบริการ 7 ระบบ คือ ระบบเสนอเอกสารและตัดสินใจ ระบบสอบ ติดตามผลภาษาอังกฤษและ ICT ของนักศึกษา ระบบรับสมัครออนไลน์ ระบบแสดงผลการศึกษาออนไลน์ (Transcript Online) ระบบให้บริการนักศึกษาผ่านสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ระบบฐานข้อมูลและการทำงานของบริการวิชาการ ระบบประเมินผลปฏิบัติราชการออนไลน์ 5) พัฒนานวัตกรรม/วิศวกรสังคมแกนนำ ได้โค้ชนวัตกรรมชุมชนจำนวน 12 คน นักศึกษาแกนนำ จำนวน 8 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 30 คน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ระยอง จันทบุรีและตราดได้ 3 นวัตกรรมชุมชน และหลักสูตรความร่วมมือกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) เรื่อง หลักสูตรผู้สร้างนวัตกรรมชุมชน 6) การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ 7) การศึกษาประสิทธิภาพการใช้งานระบบประเมินผลปฏิบัติราชการ

คำสำคัญ: พลิกโฉมมหาวิทยาลัย

ABSTRACT

This developmental and qualitative research aimed to develop 1) an information system for management, 2) a system and mechanism for lifelong learning of people in the community, and 3) an information system for service. The data were obtained by a study of developmental guidelines, interview, survey, and satisfaction questionnaire and then analyzed by percentage, average score, and standard deviation. It was found that the reinventing of Rambhai Barni Rajabhat University's development for community succeeded and led to development, with items 1-5 were developed and items 6-7 led to research sub-projects, as follows: 1) A management system facilitating operations in the new normal era developed a system for evaluating academic civil service performance into an online evaluation system, used more modern form for the evaluation, developed 60 university personnel towards a new normal in the era of disruption by amending rules, regulations, announcements to be up to date, and supported 9 faculty members to gain academic titles in Social Service. 2) The systems and mechanisms for lifelong learning of people in the community were developed so that the university regulations would support education through credit bank system, promote lifelong learning, and short courses in which credits could be accumulated. 3) 12 short courses supporting the needs of career skill development were developed and 5 out of the 12 courses highly responded to community's needs. 4) Smart local university system was developed. Seven systems supporting practical work and service included a document submission and decision-making system, an English and ICT examination results tracking system, an online application system, an online transcript system, a student service system

through smart phones, a database system for academic services, and an online performance evaluation system. 5) Leading innovators and social engineers were developed. The university was able to develop 12 community innovator coaches, 8 student leaders, and 30 community leaders in 3 provinces namely Rayong, Chanthaburi, and Trat. From such operations, 3 local innovations and a curriculum in collaboration with the National Innovation Agency (NIA) on “Community Innovator Creator” were created. 6) The satisfaction for service was studied. 7) The efficiency of the government work performance evaluation system was studied.

Keyword: Reinventing University

บทนำ

ในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) หรือสภาวะที่ธุรกิจถูกทำให้หยุดชะงักในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด, การไม่พัฒนาในตัวองค์กร หรือการมี “Disruptive Challenge” (เฮ้าเออร์กรีนฟิช, ออนไลน์, 2560) ได้เข้ามามีบทบาทและเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต รูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ในช่วงระยะเวลาที่สั้น ทั้งการทำงาน การใช้ชีวิต โดยเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประชากร กลุ่ม Gen Y (ผู้เกิดในปี พ.ศ.2523-2540), กลุ่ม Gen Z (ผู้เกิดในปี พ.ศ.2540 ขึ้นไป) (เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ, ออนไลน์, 2562) ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย การเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น โกลบอล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อในทุกวงการ ทั้งวงการธุรกิจ วงการแสดง วงการภาครัฐ ภาคประชาสังคม เป็นต้น ไม่เว้นวงการการศึกษา ซึ่งได้รับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน รูปแบบความต้องการในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป รูปแบบความต้องการในการพัฒนาทักษะอาชีพที่เปลี่ยนไป การเรียนรู้เพื่อตอบสนองการทำงานในรูปแบบใหม่ที่เน้นทักษะมากกว่าคุณวุฒิของประชาชนหรือเยาวชน ซึ่งลักษณะและพฤติกรรมของคนกลุ่มนี้มีความแตกต่างกับยุค Boomer (ผู้เกิดในปี พ.ศ.2489-2507) และ Gen X (ผู้เกิดในปี พ.ศ.2508-2522) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลให้สถาบันการศึกษาที่ปรับตัวไม่ทันมีการปิดตัวลงเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในแถบประเทศยุโรป ซึ่งผลกระทบในลักษณะดังกล่าวกำลังส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาในประเทศไทย หากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยไม่สามารถปรับเปลี่ยนวิถีการศึกษา และรูปแบบการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการ มหาวิทยาลัยอาจได้รับผลกระทบต่อความอยู่รอด

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้เล็งเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในยุคการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้น จึงมีนโยบายในการให้มหาวิทยาลัยทั่วประเทศเตรียมความพร้อมในโครงการพลิกโฉมระบบอุดมศึกษาของประเทศไทย (Reinventing University) โดยมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนา 2 ประเด็นคือ ด้านการใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในด้านบริหารจัดการ

และการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ใน 5 กิจกรรม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนางานด้านวิจัย การพัฒนาความร่วมมือ การพัฒนาความเป็นนานาชาติ ประกอบกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของอธิการบดีที่มีความมุ่งมั่นในการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยสู่การเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลดีสลับชั้นในการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จากเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยและยังเป็นโอกาสในการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. ด้านการปรับโครงสร้างการบริหารงาน มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสารสนเทศให้รองรับการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลการตัดสินใจที่รวดเร็ว โดยมหาวิทยาลัยมีแนวทางในการปรับโครงสร้างการบริหารงานดังนี้

1.1 ยกระดับบุคลากรรองรับวิถีใหม่ (New Normal) โดยพัฒนาบุคลากรทุกระดับเพื่อให้มีศักยภาพ มีความสามารถเป็นมืออาชีพและมีความเป็นสากล พัฒนารูปแบบการประเมินผลในรูปแบบ (Challenge) การสร้างความเข้าใจความตระหนักในการให้บริการประจักษ์าติมิตร (Humanization)

1.2 ยกระดับระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยปรับเปลี่ยนระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ให้มีความทันสมัย เหมาะสม รองรับวิถีใหม่ โดยมีเป้าหมาย 5 ด้านคือ S=Smart Service บริการชุมชนและสังคม รวมถึงนักศึกษาและอาจารย์ M=Smart Management การบริหารจัดการโดยใช้ Software A=Smart Access การเข้าถึงเทคโนโลยีและการให้บริการ ฐานข้อมูลวิจัย e-book R=Smart Research สร้างผลงานวิจัยที่ตอบสนองสังคมและนำไปใช้ประโยชน์ได้ T=Smart Teaching with Technology การจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทันสมัยมีประสิทธิภาพ

1.3 ยกระดับบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาระบบสารสนเทศฐานข้อมูลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาบักดาต้าของมหาวิทยาลัยให้เป็นฐานข้อมูลกลางด้านบริการวิชาการ งานวิจัย และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รองรับบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยไปยังชุมชนหรือพื้นที่บริการได้อย่างมีความเหมาะสม

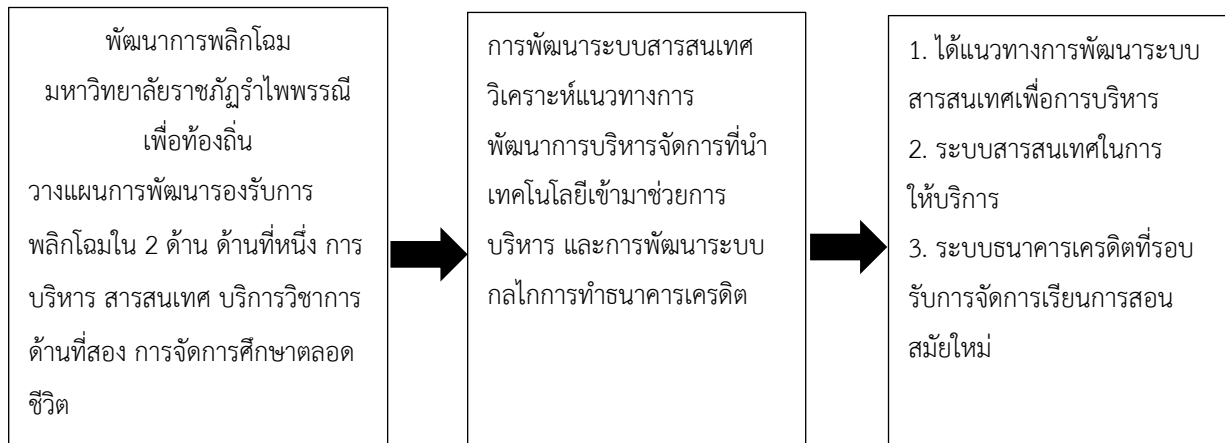
2. ด้านระบบรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยจัดทำและพัฒนาระบบรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการพัฒนาระบบและรูปแบบการดำเนินงานของการจัดการศึกษาระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ที่เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นแบบออนไลน์ และหลักสูตรแบบปริญญาแบบออนไลน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการดำเนินการในยุควิถีใหม่
2. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการการพัฒนาทักษะอาชีพ
4. เพื่อพัฒนาระบบมหาวิทยาลัยท้องถิ่นอัจฉริยะ
5. เพื่อพัฒนา นวัตกรรม/วิศวกรสังคมแกนนำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีกระบวนการศึกษาปัญหา ประชุมหาแนวทางการพัฒนา และศึกษาวิจัยย่อยเพื่อการพลิกโฉม ดังนี้

1. ระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการดำเนินการในยุควิถีใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือคณาจารย์ จำนวน 41 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารกลุ่มที่ 2 จำนวน 4 คน ผู้บริหารกลุ่มที่ 3 จำนวน 9 คน ผู้บริหารกลุ่มที่ 4 จำนวน 11 คน และคณาจารย์จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตรงตามความต้องการ ด้านความง่ายต่อการใช้งาน ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และด้านประสิทธิภาพของระบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ด้านกระบวนการใช้งานระบบ และด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบการใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการแบบออนไลน์ แล้วประเมินประสิทธิภาพของระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการแบบออนไลน์ และประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระเบียบข้อบังคับและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานสายวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างต้นแบบการคำนวณผลการประเมินการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel และนำไปพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการแบบออนไลน์

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ตามรูปแบบวงจรการพัฒนา ระบบหรือ Software Development Life Cycle Model ตามแนวคิดของ Biswamohan Acharya และ Prabhat Kumar Sahu (ทรงศักดิ์ มีมกระโทก และคณะ, ออนไลน์, 2566) โดยใช้ภาษา HTML และ PHP ร่วมกับฐานข้อมูล MySQL และทดสอบการใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการแบบออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากร จำนวน 41 คน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาประสิทธิภาพการใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์ ด้วยแบบ ประเมินประสิทธิภาพระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสายวิชาการออนไลน์

ขั้นตอนที่ 5 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน

2. พัฒนาระบบและกลไกการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน เป็นกระบวนการพัฒนาระบบ และกลไกในการการปรับแก้ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ของมหาวิทยาลัยให้มีความทันสมัย รองรับประกาศ กระทรวง

3. พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการการพัฒนาทักษะอาชีพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นประธานหลักสูตร จำนวน 54 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร Non-Degree ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน

4. พัฒนาระบบมหาวิทยาลัยท้องถิ่นอัจฉริยะ ระบบทรานสคริปออนไลน์และการรับสมัคร นักศึกษาออนไลน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้สมัครในระบบออนไลน์ จำนวน 351 คน จากจำนวน 4,000 คน จำนวนผู้กำลังศึกษาหรือสำเร็จการศึกษา จำนวน 317 คน จากจำนวน 1,800 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้ระบบ การรับสมัครนักศึกษาออนไลน์ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้ระบบใบรายงานผล การศึกษาออนไลน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในการใช้ระบบทั้ง 2

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ

5. พัฒนานวัตกรรม/วิศวกรรมสังคมแกนนำ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นคณาจารย์ จำนวน 12 คน นักศึกษาแกนนำ จำนวน 10 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน และนักศึกษา จำนวน 500 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการทำเวทีถอดบทเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาจำแนกและเรียบเรียงกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ ด้วยกระบวนการนวัตกรรมชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และเขียนพรรณนาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

การขับเคลื่อนโครงการวิจัยรวมพลังคนรำไพพลิกโณมมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามข้อตกลงในสัญญาและก่อให้เกิดการพัฒนาที่มากกว่าข้อตกลง ประกอบด้วย 1) ระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการดำเนินการในยุควิถีใหม่ สามารถพัฒนาระบบการประเมินผลปฏิบัติราชการสายวิชาการเข้าสู่ระบบประเมินออนไลน์ และมีรูปแบบการประเมินที่ทันสมัยมากขึ้น 1 ระบบ การพัฒนาบุคลากรสู่วิถีใหม่ในยุคดิจิทัล จำนวน 60 คน ให้กับผู้บริหารสายสนับสนุนทุกคน การแก้ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ ให้มีความทันสมัย การพัฒนาคณาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ด้านรับใช้สังคม จำนวน 9 คน สามารถสร้างผลงานได้คนละ 1 ผลงาน 2) พัฒนาระบบและกลไกการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยพัฒนาข้อบังคับของมหาวิทยาลัยในการรองรับ ธนาคารเครดิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรระยะสั้นที่สามารถเก็บเครดิตได้ ซึ่งสามารถสร้างข้อบังคับธนาคารเครดิตแล้วเสร็จ 3) พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่รองรับความต้องการการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยพัฒนาได้ 12 หลักสูตร และมีหลักสูตรที่ตอบสนองการเรียนรู้ 5 หลักสูตร 4) พัฒนาระบบมหาวิทยาลัยท้องถิ่นอัจฉริยะ โดยพัฒนาระบบรองรับการใช้งานและบริการ 7 ระบบ คือระบบเสนอเอกสารและตัดสินใจ ระบบสอบ ติดตามผลภาษาอังกฤษและ ICT ของนักศึกษา ระบบรับสมัครออนไลน์ ระบบใบแสดงผลการศึกษาออนไลน์ ระบบให้บริการนักศึกษาผ่านสมาร์ทโฟน ระบบฐานข้อมูลและการใช้งานบริการวิชาการ ระบบประเมินผลปฏิบัติราชการออนไลน์ 5) พัฒนานวัตกรรม/วิศวกรรมสังคมแกนนำ ได้โค้ชนวัตกรรมชุมชน จำนวน 12 คน นักศึกษาแกนนำ จำนวน 8 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ระยอง จันทบุรีและตราดได้ 3 นวัตกรรมชุมชน และหลักสูตรความร่วมมือกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) เรื่องหลักสูตรผู้สร้างนวัตกรรมชุมชน

อภิปรายผล

1. การพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ สายวิชาการ ทั้งวิธี ตัวชี้วัด ที่ตอบการพัฒนามหาวิทยาลัยเชิงรุก และเป็นออนไลน์ ซึ่งมีกระบวนการที่สอดคล้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินผลปฏิบัติงานบุคลากร วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี สระบุรี (ทัศนีย์ เกริกกุลธร, ศักดิธัช ทิพวัฒน์, จันทิมา

เขียวแก้ว, ธนัญญ์ สากะสัน และสุพรรณา พรหมสุคนธ์, ออนไลน์, 2561) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้นสำหรับการบริหารงานบุคคล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (สนั่น หวานแท้, ออนไลน์, 2553) ระบบประเมินผลปฏิบัติราชการออนไลน์ กรณีศึกษา กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (เกียรติภูมิ กฤตเวทิน, ออนไลน์, 2563) ในการวัดประเมินเชิงรุกเพื่อตอบสนองนโยบาย ยุทธศาสตร์

2. การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น ยังมีหลายหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดที่น่าจะเป็นประเด็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสนใจ ยังขาดการสำรวจความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างจริงจัง หรือทำในภาพรวมเพื่อหาประเด็นสนใจ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีหลักสูตรที่พัฒนาและมีผู้สนใจเข้าอบรมพัฒนา 5 หลักสูตร จาก 12 หลักสูตร และสอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง และการพัฒนาทุกช่วงวัย การพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (เฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้, ออนไลน์, 2561) แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาความเป็นเลิศ ฉบับปรับปรุง (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, ออนไลน์, 2564) หลักสูตรการจัดการทุเรียนคุณภาพเพื่อการส่งออก ตอบ 13 หมู่หมาย หลักสูตรการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ต้นทุนต่ำ ตอบนโยบายเกษตรแปรรูป

3. การดำเนินการและการขับเคลื่อนการทำธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ยังไม่สามารถเปิดระบบได้ (ข้อบังคับเสร็จ กระบวนการ ศึกษาดูงาน) ตอบโจทย์นโยบายกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ที่ส่งเสริมให้จัดการศึกษาตลอดชีวิต สอดคล้องกับ การศึกษาตลอดชีวิต : พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (ดุชนิ คำมี, ออนไลน์, 2557) ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือธนาคารหน่วยกิต กรณีศึกษางานวิจัย (พิณสุตา สิริรังศรี, ออนไลน์, 2558)

4. การพัฒนาระบบการเสนอเอกสารสามารถรับทราบผ่านระบบออนไลน์ แต่ยังต้องพัฒนาระบบต่อไปเพื่อให้สามารถพิจารณาหรืออนุมัติผ่านระบบได้ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารเข้าถึง ลดเวลา ลดกระดาษ และกระบวนการลงได้ สอดคล้องกับ พฤติกรรมและประสิทธิภาพการใช้ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ (เจนจิรา วิศพันธ์ และกฤตม์ แต่สิริสุข, ออนไลน์, 2560) การพัฒนาระบบสารสนเทศสถาบันพระบรมราชชนก (ปัทมา ทองสม, ออนไลน์, 2540) ใช้ระบบเอกสารออนไลน์แทนการใช้การเดินเอกสาร

5. ระบบให้บริการนักศึกษาผ่านออนไลน์และ Smart Phone เป็นระบบที่ได้รับความพึงพอใจและการตอบรับที่ดีของนักศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระบบให้บริการต่าง ๆ ให้ทันสมัยมากขึ้นและเชื่อมโยงระบบให้บริการต่าง ๆ ในที่เดียวกัน และผ่าน Smart Phone ได้ สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ คุณาฤทธิพล (ออนไลน์, 2557) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้แอปพลิเคชัน BU Mobile พบว่าการใช้เทคโนโลยีในการให้บริการออนไลน์ ได้ทุกที่ทุกเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการต่อเนื่องและมีการพัฒนาให้ทันต่อความต้องการของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบและใกล้เคียงภาคตะวันออกเฉียงและประเทศในทุกปี
2. ควรส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติบุคลากรให้เกิดความพร้อมและตื่นตัวในการรับการเปลี่ยนแปลง
3. การพัฒนาระบบประเมินผลปฏิบัติราชการ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาบททวนในทุกปีเพื่อปรับตัวชี้วัด เงื่อนไขการประเมินให้ตอบโจทย์การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาระบบประเมินผลสู่ระบบอัจฉริยะที่สามารถดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมาเชื่อมโยงกับแบบประเมิน
4. พัฒนาระบบการและขับเคลื่อนการพัฒนาคณาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ด้านรับใช้สังคมให้สามารถได้รับการแต่งตั้ง และเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย

บรรณานุกรม

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2564). **แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา แผนการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ หรือแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาด้านอื่น (ฉบับปรับปรุง)** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://acd.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2021/09/แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาความเป็นเลิศ-ฉบับป.pdf> [2566, ตุลาคม 9].
- กิตติศักดิ์ คุณาฤทธิพล. (2557). **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้แอปพลิเคชัน BU Mobile** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1605/5/kittisak.kuna.pdf> [2566, ตุลาคม 9].
- เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2562). **Generation/ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.iok2u.com/article/marketing/generation> [2566, ตุลาคม 10].
- เกียรติภูมิ กฤตเวทิน. (2563). **ระบบประเมินผลปฏิบัติราชการออนไลน์ กรณีศึกษา กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://irj.kku.ac.th/images/journal/0db424178dc213b3493a654c421ec7bc.pdf> [2566, ตุลาคม 9].

เจนจิรา วิศพันธ์ และกฤตม์ แท้สิริสุข. (2560). **รายงานการวิจัย พฤติกรรมและประสิทธิภาพการใช้**

ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://ir.tsu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/424/1/Janejira%2000214443.pdf> [2566, ตุลาคม 9].

เฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้. (2561). **การพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน** (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/view/196662/136707> [2566, ตุลาคม 9].

ดุชนี คำมี. (2557). **การศึกษาตลอดชีวิต : พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้** (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/mur2r/article/view/243133/165146> [2566, ตุลาคม 10].

ทรงศักดิ์ มีมกระโทก และคณะ. (2566). **การศึกษาพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการออนไลน์**

สำหรับการประเมินบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก:

https://www.chonburi.spu.ac.th/journal/booksearch/upload/2160_1695104692.pdf [2567, มีนาคม 10].

ทัศนีย์ เกริกกุลธร, ศักดิธัช ทิพวัฒน์, จันทิมา เขียวแก้ว, ธนัญญ์ สากระสัน และสุพรรณษา พรหมสุคนธ์.

(2561). **การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินผลปฏิบัติงานบุคลากร วิทยาลัยพยาบาล**

ราชชนนี สระบุรี (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://so06.tci-](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_research/article/view/145982)

[thaijo.org/index.php/tla_research/article/view/145982](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_research/article/view/145982) [2566, ตุลาคม 9].

ปัทมา ทองสม. (2540). **การพัฒนาระบบสารสนเทศสถาบันพระบรมราชชนก** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JNAE/article/download/118873/91094/> [2566, ตุลาคม 9].

พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2558). **ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หรือ ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank**

System) : กรณีศึกษางานวิจัย (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.dpu.ac.th/ces/upload/km/1494553177.ดร> [2566, ตุลาคม 9].

สนั่น หวานแท้. (2553). **การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้นสำหรับการบริหารงาน**

บุคคล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Sanan_Wanthae/fulltext.pdf [2566, ตุลาคม 9].

เอ้าเออร์กรีนฟิช. (2560). **DIGITAL DISRUPTION คืออะไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับการทำธุรกิจ**

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://BLOG.OURGREENFISH.COM/TH/DIGITAL-DISRUPTION-คืออะไร-BUSINESS> [2566, ตุลาคม 9].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

การจัดการด้านการบินที่ส่งผลความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม

AVIATION MANAGEMENT CONTRIBUTING TO ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY

จิตลดา ปิยะทัต*, โชติกา พันธุ์ผูกบุญ

Jitlada Piyatat*, Chotika Punpookboon

สาขาการจัดการธุรกิจการบิน คณะวิทยาการจัดการ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Aviation Business Management Program, Faculty of Management Sciences,

Panyapiwat Institute of Management

*Corresponding Author e-Mail: jitladapiy@pim.ac.th

(Received: 2024, January 17; Revised: 2024, February 28; Accepted: 2024, March 2)

บทคัดย่อ

บทความการจัดการด้านการบินที่ส่งผลความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมมีจุดประสงค์เพื่อศึกษา 1) แนวทางการใช้อากาศยานและท่าอากาศยานเพื่อให้ลดผลกระทบจากการใช้งานที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม 2) มาตรการข้อควรปฏิบัติต่างด้านการบินภายใต้หลักการที่ใช้เป็นมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม และ 3) แนวทางการส่งเสริมการตระหนักรู้และสร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการขึ้นลงจอดของอากาศยาน การใช้เชื้อเพลิง การปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการปรับใช้พื้นที่ในการสร้างสนามบิน ที่ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางเสียง มลภาวะทางอากาศ ภาวะโลกร้อน และอื่น ๆ พบว่าทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมการบินมีความตระหนักในการใช้ทรัพยากรที่ส่งผลความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมโดยการขับเคลื่อนความยั่งยืนและการฟื้นฟูอุตสาหกรรมการบินประสบความสำเร็จเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่การบินที่ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม (Net-Zero Flying) แนวทางของพันธมิตรสายการบินกลุ่ม Oneworld ที่ประกาศเป้าหมายไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม (Net-Zero Emissions) โดยการพัฒนาเชื้อเพลิงชีวภาพ การพัฒนาพลังงานทดแทน การลดการใช้พลาสติก และการชดเชยคาร์บอน (Carbon Offsets) องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศได้เสนอแนวทางการจัดการปัญหามลพิษทางเสียงจากอากาศยานอย่างสมดุล การนำพลังงานแสงอาทิตย์พลังงานทดแทนอื่นมาปรับใช้ในสนามบิน นอกจากนี้ยังมีการออกมาตรการในการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้โดยสารอีกทั้งขับเคลื่อนความยั่งยืนและการฟื้นฟูอุตสาหกรรมการบินประสบความสำเร็จ คือ การดำเนินการเพื่อสร้างความยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปของโลก พร้อมกับการคำนึงถึงการเติบโตขององค์กรเอง เพื่อสร้างความสมดุล ทั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการรักษาสิ่งแวดล้อม แนวทางเพื่อสร้างอุตสาหกรรมการบินที่ดีเกิดจากการใช้เทคโนโลยี เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันก็สร้างโอกาสใหม่ ๆ ทางธุรกิจให้กับสายการบิน เมื่อทุกคนได้ประโยชน์ก็จะนำไปสู่การร่วมมือกัน เพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: สิ่งแวดล้อม; ความยั่งยืน; การจัดการด้านการบิน

ABSTRACT

This article aimed to study 1) guidelines for using aircrafts and airports in order to reduce the impact of their use on the environment, 2) measures to follow various aspects of aviation under the principles used as environmental standards, and 3) guidelines for promoting awareness and creating environmental sustainability resulting from the landing of an aircraft fuel consumption, greenhouse gas emissions, and the use of space to build an airport, all of which resulted in noise pollution, air pollution, global warming, and others. It was found that all sectors in the aviation industry were aware of the use of resources contributing to environmental sustainability by driving sustainability and successfully revitalizing the aviation industry to change. This led to flying that did not create environmental pollution (Net-Zero Flying) and Oneworld's guidelines that had announced a goal of not creating environmental pollution (Net-Zero emissions) by developing biofuels, alternative energy, reduction of plastic use, and carbon offsets. The International Civil Aviation Organization had proposed an approach to balancedly manage the problem of noise pollution from aircrafts and to adopt solar energy and other alternative energy sources at the airports. In addition, there were measures to collect fees from passengers to drive sustainability and the successful recovery of the aviation industry. An action to create sustainability must take into account the world's possibilities along with the growth of the organization itself to maintain balance between economic growth and environmental protection. A good way to create a healthy aviation industry was supported by technology to reduce the impact on the environment. At the same time, new business opportunities were created for airlines. When everyone gained benefits, it would lead to cooperation driving the industry in a better direction.

Keywords: Environment; Sustainable; Aviation Management

บทนำ

การท่องเที่ยว นับว่าเป็นอุตสาหกรรมรายได้หลักของประเทศไทย (ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบี ธนาคาร, ออนไลน์, 2566) ประเมินรายได้ท่องเที่ยวไทยปี 2565 อยู่ที่ระดับ 1.25 ล้านล้านบาท บนบริบทของพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมกับคาดการณ์รายได้ในปี 2566 จะเติบโตในอัตราที่สูงขึ้นอีก 1 ล้านล้านบาท เพิ่มถึง 2.25 ล้านล้านบาท จากการที่จีนเปิดประเทศหนุนตัวเลข

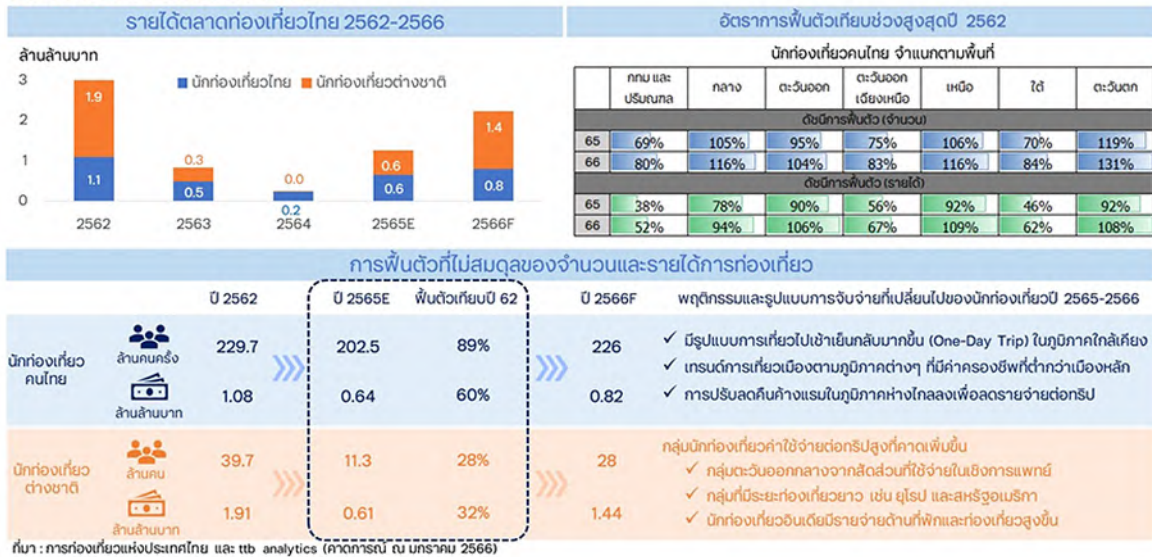
วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

นักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้น 28.9 ล้านคน ส่งผลทางอ้อมให้การท่องเที่ยวภูมิภาคไทยมีความคึกคักเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัด เมืองหลักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายต่อทริปสูงจะมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น

ttb analytics คาดรายได้การท่องเที่ยวไทยปี 2566 เพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาทจากปีก่อน พุ่งแตะระดับ 2.25 ล้านล้านบาท จากพฤติกรรมและรูปแบบการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติที่ต่างไปจากเดิม

ttb analytics

ภาพที่ 1 การคาดการณ์การท่องเที่ยวไทยในปี พ.ศ.2566
(ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบีชนชาติ, ออนไลน์, 2566)

ดังนั้นจากข้อมูลเชิงตัวเลขซึ่งจะแสดงให้เห็นว่ากลุ่มการเดินทางท่องเที่ยวในอัตราส่วนชาวไทยและต่างชาติเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ภาคเศรษฐกิจเกิดการเติบโตจากการเดินทางของนักท่องเที่ยว ธุรกิจการบินจึงเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะเป็นอีกหนึ่งวิธีในการเลือกใช้บริการเดินทางของนักท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันก็อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านผลกระทบทางเสียงหรือมลภาวะทางเสียง (Noise Pollution) ผลกระทบอันเกิดจากไอเสียของเครื่องบิน (Aircraft Engine Emissions) ซึ่งการปลดปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) ออกสู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งมีปริมาณสูงถึงปีละ 915 ล้านตัน (ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบีชนชาติ, ออนไลน์, 2566) ทั้งนี้องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) ได้คาดการณ์ว่าปริมาณ CO2 ที่ถูกปลดปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศจากการขนส่งทางอากาศในปี 2050 จะเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่าเมื่อเทียบกับปริมาณ CO2 ที่ถูกปลดปล่อยในปี 2015 อันเป็นผลมาจากแนวโน้มการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องของการขนส่งทางอากาศในปัจจุบันหากไม่มีการบังคับใช้มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดขึ้นในภาคอุตสาหกรรมการบินจะส่งผลให้การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากเที่ยวบินสูงขึ้นถึง 188 ล้านตันภายในปี ค.ศ.2050

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้อากาศยานและท่าอากาศยานเพื่อให้ลดผลกระทบจากการใช้งานที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อศึกษามาตรการข้อควรปฏิบัติต่างด้านการบินฯภายใต้หลักการที่ใช้เป็นมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการตระหนักรู้และสร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

การจัดการด้านการบินที่ส่งผลความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม

เบตเตอร์ เวิลด์ อินเด็กซ์ (ออนไลน์, 2564) กล่าวว่าหลายภาคส่วนในอุตสาหกรรมการบินเห็นความสำคัญของการยึดมั่นต่อเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จะเห็นได้จากเครือข่ายของ 14 สายการบินระดับโลก ซึ่งรวมถึง American Airlines, British Airways และ Cathay Pacific Airways ประกาศเป้าหมายไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม (Net-Zero emissions) ภายในปี พ.ศ.2593 โดยนอกจาก One world จะเป็นเครือข่ายสายการบินแรกที่ยื่นออกมาประกาศแล้ว ยังได้ให้ข้อมูลอีกว่าแต่ละสายการบินจะมีการดำเนินการที่แตกต่างกันเพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมายไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะในแต่ละเที่ยวบิน การลงทุนในเชื้อเพลิงอากาศยานที่ถูกสร้างขึ้นจากวัสดุทางชีวภาพ (SAF) การลดการใช้พลาสติก การชดเชยคาร์บอน (Carbon Offsets) เพื่อไปสู่เป้าหมายการเป็น Net Zero โดยออกกฎให้สมาชิก ICAO 192 ประเทศทั่วโลก รวมถึงไทยต้องใช้กลไกตลาดและชดเชยการปล่อยคาร์บอน โดยการปล่อยคาร์บอนที่ไม่สามารถลดได้โดยการพัฒนาทางเทคโนโลยี การปรับปรุงกระบวนการ หรือการใช้เชื้อเพลิงอากาศยานยั่งยืน (Sustainable Aviation Fuel: SAF) จะต้องถูกชดเชยด้วยตลาดคาร์บอน ส่งผลให้ในอนาคตความต้องการคาร์บอนเครดิตภายใต้โครงการ CORSIA นอกจากนี้ก็ยังมีมาตรการที่น่าสนใจจากภาคส่วนและเครือข่ายอื่นๆ อีกมากมายตามมาอย่างเช่น Destination 2050 มาตรการเพื่อความยั่งยืนของภาคส่วนการบินในสหภาพยุโรป ที่จะลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากทุกเที่ยวบินภายในและที่ออกจากยุโรป 45% ภายในปี พ.ศ. 2573 และไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมภายในปี พ.ศ.2593

กรมควบคุมมลพิษ (ออนไลน์, 2562) นำแนวทางการจัดการปัญหามลพิษทางเสียงจากอากาศยานอย่างสมดุลขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ International Civil Aviation Organization, Guidance on the Balanced Approach to Aircraft Noise Management, (ICAO Doc 9829) จำนวน 4 ด้าน ระบุในเอกสารมาตรการการจัดการมลพิษทางเสียงจากสนามบินสาธารณะ ประกอบด้วย 1) การลดเสียงที่อากาศยาน (Reduction of noise at source) เช่น พัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานวางแผนนำอากาศยานรุ่นใหม่มาใช้และพิจารณาการรับรองเสียงอากาศยานหรือทบทวนการรับรองเสียงอากาศยาน 2) การวางแผนและการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น จัดทำ Noise zoning กำหนดการใช้พื้นที่ เช่นไม่อนุญาตสำหรับการใช้ประโยชน์ที่มีความไวต่อการรับเสียง 3) วิธีปฏิบัติการบินที่ลดเสียง เช่นการใช้ Noise barrier

เพื่อป้องกันเสียงระดับพื้นดิน 4) ข้อจำกัดในการปฏิบัติการ เช่นการใช้ Noise Quota เพื่อควบคุมหรือลดระดับเสียงในพื้นที่รอบสนามบินอันเกิดขึ้นจากอากาศยาน (ในช่วง 6 เดือนหรือ 1 ปี) โดยจำกัดจำนวนเที่ยวบินในช่วงเวลาโดยใช้การรับรองด้านเสียง (Noise Certification Levels) ของอากาศยานการใช้อากาศยานที่มีเสียงเบาจะเป็นประโยชน์ทำให้คงจำนวน Slot ที่สายการบินได้รับการจัดสรร (Slot คือการจัดสรรเวลาการบินที่สนามบินกำหนดให้สายการบินต่าง ๆ ทำการบินขึ้นลงยังสนามบินนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการเดินอากาศ)

รอยซ์ทีวี (ออนไลน์, 2562) รายงานว่าหลาย ๆ สายการบินมีการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเพื่อลดผลกระทบต่อชุมชน สิ่งแวดล้อมและสภาพอากาศ เช่น นายโทนี เพอร์นานเดซ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารกลุ่มสายการบินแอร์เอเชียกล่าวว่า “ในแต่ละปีอุตสาหกรรมการบินปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ประมาณ 3 เพอร์เซ็นต์ แอร์เอเชียตระหนักถึงความสำคัญตรงนี้ โดยใช้เครื่องบินใหม่ซึ่งทำให้ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลง 20 เพอร์เซ็นต์ และการพยายามลดน้ำหนักของเครื่องบินในการทำการบินแต่ละไฟท์ นี่คือนี่หนึ่งในเหตุผลที่แอร์เอเชียเก็บค่ากระเป๋าเดินทาง เนื่องจากน้ำหนักสัมภาระเป็นหนึ่งในสิ่งที่ก่อให้เกิดการใช้เชื้อเพลิงในการบิน เพราะยิ่งหนักยิ่งทำให้เกิดการเผาผลาญเชื้อเพลิง” อีกตัวอย่างที่น่าสนใจของสายการบินเอมิเรตส์ (เอมิเรตส์, ออนไลน์, 2567) การปฏิบัติการการประหยัดเชื้อเพลิงในเที่ยวบินเริ่มต้นได้ด้วยการวางแผนที่ภาคพื้นดิน ได้ลงทุนในระบบการวางแผนเที่ยวบินที่ดีที่สุดเท่าที่มี เพื่อวางแผนเที่ยวบินได้อย่างรอบคอบ และปรับเส้นทางบินได้ตามสภาพอากาศในแต่ละวัน ข้อจำกัดเรื่องน้ำมันฟ้าและเครื่องบินเฉพาะลำที่จัดสรรไว้สำหรับแต่ละภาคส่วน เมื่ออยู่บนท้องฟ้าแล้ว ลูกเรือจะใช้ประโยชน์จากโอกาสเพื่อประหยัดเชื้อเพลิงและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เมื่อเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติและด้วยการสนับสนุนจากการควบคุมการจราจรทางอากาศ รวมถึงการได้ระดับและการลดเพดานบินอย่างต่อเนื่องและการปรับเปลี่ยนเส้นทางบนเที่ยวบินระยะยาวเพื่อพิจารณาการเปลี่ยนทิศทางการของกระแสลมในการนำเครื่องลงจอดนักบินจะใช้ระบบทรีดีวีเอส ซึ่งทำหน้าที่ชะลอความเร็วเครื่องบินขณะร่อนลงจอดแทนที่จะเป็นระบบทรีดีวีเอส แบบเต็มรอบ และดับเครื่องยนต์หนึ่งตัวในขณะที่วิ่งบนอยู่ลานบิน เมื่อมีความปลอดภัยและกระทำได้ในเชิงปฏิบัติ สายการบินให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานภาคพื้นดินและอากาศที่ปรับไว้ล่วงหน้าเมื่อเป็นไปได้ เพื่อให้หน่วยสำรองกำลังของเครื่องบิน ซึ่งจะเป็นเครื่องยนต์ขนาดเล็กที่อยู่ส่วนท้ายของเครื่องบินสามารถปิดการทำงานได้มาตรการทั้งหมดเหล่านี้จะช่วยประหยัดเชื้อเพลิงและลดการปล่อยก๊าซเช่นเดียวกับการลดเสียงดัง

European Transport and Environment องค์กรไม่แสวงหากำไรของสหภาพยุโรปที่เป็นผู้นำในการพัฒนาการขนส่งที่ไม่มีการปล่อยมลพิษและส่งผลกระทบท่อสุขภาพ สภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด (โพสท์ทูเดย์, ออนไลน์, 2566) กล่าวว่าการบินทางโดยเครื่องบินส่วนตัวส่งผลกระทบต่อการใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อมเนื่องจากประสิทธิภาพน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการขนส่งผู้โดยสารด้วยเครื่องบินพาณิชย์ที่ผู้โดยสารได้จำนวนมากกว่า นอกจากนี้รายงานจาก Institute for Policy Studies (โพสท์ทูเดย์, ออนไลน์, 2566) อ้างถึงงานวิจัยของกรีนพีซว่าเครื่องบินส่วนตัวในยุโรปเพียงแห่งเดียวปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากถึง 3.39 ล้าน

เมตริกตันในปี 2565 เทียบเท่ากับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากรถยนต์ 753,000 คันในสหรัฐอเมริกาเป็นเวลาหนึ่งปี

Jetex (โพสต์ทูเดย์, ออนไลน์, 2566) บริษัทการบินเอกชนในดูไบในฐานะสมาชิกของสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA) ร่วมกับสายการบินพาณิชย์รายใหญ่อื่น ๆ มีเป้าหมายที่จะบรรลุเป้าหมายการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2593 หรือปี 2050 ได้มีความร่วมมือกับบริษัทน้ำมัน Neste ในปี 2021 โดย Jetex เริ่มให้บริการเชื้อเพลิงอากาศยานแบบยั่งยืน หรือ Sustainable Aviation Fuel (SAF) ซึ่งทำจากวัตถุดิบและขยะเหลือใช้ที่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้ เช่น น้ำมันปรุงอาหารที่ใช้แล้ว และตั้งเป้าว่าต้องการทำให้ SAF เป็นอีกตัวเลือกของเชื้อเพลิงทางเลือกสำหรับนักเดินทางในทั่วทุกแห่ง นอกจากนี้ในปี ค.ศ.2022 Jetex ได้มีการเปิดตัวอาคารผู้โดยสารส่วนตัว "สีเชียวบริสุทธิ์" แห่งแรกของโลก ณ สนามบิน Neuhausen ของกรุงเบอร์ลิน ซึ่งเป็นที่ตั้งของฟาร์มพลังงานแสงอาทิตย์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในยุโรป “มีโซลาร์ฟาร์มรอบสนามบินซึ่งจะครอบคลุมความต้องการพลังงานของสนามบินทั้งหมด นอกจากนี้ ยังวางแผนที่จะใช้รถยนต์ไฟฟ้าเพื่อให้เกิดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์” Mardini กล่าวเนื่องจากอาคารผู้โดยสารในเบอร์ลินยังคงอยู่ระหว่างการพัฒนา บริษัทจึงได้ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อเปลี่ยนสถานที่อื่น ๆ บางแห่ง ซึ่งรวมถึงดูไบ ลอนดอน ปารีส และสิงคโปร์ ให้เป็นอาคารผู้โดยสาร "สีเชียว" โดยสมบูรณ์ภายในสิ้นปี 2567

อาคารผู้โดยสารแบบยั่งยืนในสนามบินเป็นอาคารที่ได้รับการออกแบบ ก่อสร้าง และดำเนินการเพื่อลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การอนุรักษ์น้ำและพลังงาน และการใช้วัสดุที่ยั่งยืนตัวอย่างบางส่วนของอาคารผู้โดยสารที่ยั่งยืนในสนามบินทั่วโลก ดังนี้

สนามบินนานาชาติเดนเวอร์ (DEN) เป็นสนามบินแห่งแรกในสหรัฐอเมริกาที่ได้รับการรับรอง LEED Gold และยังคงเป็นผู้นำในด้านความยั่งยืน สนามบินมีโครงการริเริ่มต่าง ๆ มากมายเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การรีไซเคิลน้ำฝน และการหมักเศษอาหาร

สนามบินซางซี (SIN) เป็นหนึ่งในสนามบินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในโลก โดยมีคุณสมบัติที่ยั่งยืนหลายประการ รวมถึงระบบการเก็บน้ำฝนที่เก็บน้ำได้มากกว่า 6 ล้านแกลลอนต่อปี ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ที่ผลิตไฟฟ้าได้มากกว่า 1 เมกะวัตต์ และหลังคาสีเขียวที่ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 10 เอเคอร์ของอาคารผู้โดยสาร

สนามบินสคิปโฮลล์แอมสเตอร์ดัม (AMS) มุ่งมั่นที่จะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลง 50% ภายในปี 2573 สนามบินมีโครงการริเริ่มหลายประการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้รวมถึงการใช้พลังงานหมุนเวียน การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการขนส่งภาคพื้นดิน

สายการบินออลนิปปอน แอร์เวย์ เปิดตัวโครงการ “การริเริ่มเที่ยวบิน SAF (Sustainable Aviation Fuel) หรือน้ำมันอากาศยานที่ยั่งยืนที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อคนรุ่นต่อไป” เพื่อมีส่วนร่วมในการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในส่วนลูกค้าองค์กรที่ขนส่งสินค้าและใช้บริการ เพื่อส่งเสริมการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และวางแผนขยายการใช้งาน SAF ไปทั่วทั้งอุตสาหกรรม โดยการปรับใช้กับความคืบหน้า

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ที่ออกแบบมาให้เหมาะสมกับแต่ละขั้นตอนของการให้บริการ เช่น การล้างเครื่องยนต์ด้วยน้ำ การลดน้ำหนักสุทธิของเครื่องบิน (เช่น การลดน้ำหนักของรถเข็นอาหารสำหรับบริการในเที่ยวบิน) และการลดเวลาที่ใช้ในภาคพื้นดินโดยการให้เครื่องบินออกจากบริเวณลานจอดบางแห่งโดยไม่ต้องใช้รถดันเครื่องบิน

ข้อเสนอแนะคุณลักษณะหลักบางประการของอาคารผู้โดยสารแบบยั่งยืน (Frankfurt Airport Online, 2024) ดังนี้

ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน: อาคารควรได้รับการออกแบบเพื่อลดการใช้พลังงานโดยใช้แสงสว่าง ระบบ HVAC และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพ

การอนุรักษ์น้ำ: การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สนามบินสามารถลดการใช้น้ำได้โดยปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำของอาคารและอุปกรณ์ ตัวอย่างเช่น สนามบินสามารถติดตั้งวาล์วประหยัดน้ำและปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสีย

การลดของเสีย: อาคารควรมีโครงการรีไซเคิลเพื่อลดปริมาณของเสียที่ต้องนำไปทิ้ง

วัสดุที่ยั่งยืน: อาคารควรสร้างโดยใช้วัสดุที่ยั่งยืน เช่น วัสดุรีไซเคิลและวัสดุที่มาจากในท้องถิ่น

พลังงานหมุนเวียน: อาคารควรใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม เพื่อลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล

ด้วยการรวมคุณสมบัติเหล่านี้เข้ากับการออกแบบ การก่อสร้าง และการดำเนินงาน สนามบินสามารถสร้างอาคารผู้โดยสารที่ยั่งยืนซึ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด และมีส่วนช่วยในอนาคตที่ยั่งยืนมากขึ้นสำหรับการบิน

บทสรุป

อุตสาหกรรมการบินที่เติบโตอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มากจากการใช้งานของอากาศยานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ออกสู่ชั้นบรรยากาศ รวมถึงการใช้พลังงานภายในท่าอากาศยานที่เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ สายการบินต่างทั่วโลกได้เริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานและบริการให้สอดคล้องกับแนวคิด “ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม” มากขึ้น

ธุรกิจอุตสาหกรรมการบินจึงต้องตระหนักเรื่องแนวทางการใช้พลังงานอย่างยั่งยืนรวมถึงพลังงานที่ใช้ทดแทนเพื่อลดการสร้างมลภาวะทางด้านเสียง อาคารรวมถึงสภาวะแวดล้อมอื่นๆโดยรวมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบยั่งยืนในด้านการจัดการกับสิ่งแวดล้อมยับยั้งการก่อมลพิษทุกรูปแบบ การปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) กำหนดให้สายการบินต้องตรวจสอบและรายงานการปล่อยมลพิษตั้งแต่ปี 2562 และซื้อหน่วยลดการปล่อยมลพิษที่สร้างขึ้นโดยโครงการในภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมการควบคุมการเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่สูงกว่า

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ระดับ 2020 จากปี 2564 การปฏิบัติการบินแบบมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงสายการบินต่าง ๆ ต้องสร้างการตระหนักรู้แก่คนในองค์กรและรณรงค์ให้พนักงานและผู้โดยสารเป็นส่วนในการสร้างความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 2 เป้าหมายสู่ Net Zero ของบริษัททำอากาศยานไทย
(กรีนเน็ตเวิร์คไทยแลนด์, ออนไลน์, 2566)

ข้อเสนอแนะ

อุตสาหกรรมการบินส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทุกด้าน การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในธุรกิจการบินต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องที่ควรตระหนักทั้งภาคอุตสาหกรรมการบิน บุคลากรทางการบินและผู้โดยสาร
2. การออกมาตรการแนวนโยบายเพื่อพัฒนาพลังงานรูปแบบใหม่และการจัดหาพลังงานทดแทนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเป็นเรื่องที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง
3. มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการรับรู้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้และร่วมรับผิดชอบกับการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2562). **มาตรการการจัดการปัญหามลพิษทางเสียงจากสนามบินสาธารณะ** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.pcd.go.th/wp-content/uploads/2020/06/pcdnew-2020-06-05_06-45-15_966440.pdf [2566, 14 พฤศจิกายน].
- กรีนเน็ตเวิร์คไทยแลนด์. (2566). **การลดคาร์บอน (decarbonization) ในอุตสาหกรรมการบิน** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.greennetworkthailand.com/sustainability-in-aviation-industry/> [2566, 12 สิงหาคม].
- เบตเตอร์ เวิลด์ อินเด็กซ์. (2564). **อนาคตของอุตสาหกรรมการบินกับการสร้างความยั่งยืน** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bwiglobal.org/post/future-of-aviation-industry-and-sustainability> [2566, 15 ธันวาคม].
- โพสต์ทูเดย์. (2566). **“เครื่องบินส่วนตัว” ตัวร้ายโลกร้อน จะเป็นมิตรกับอากาศได้อย่างไร?** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.posttoday.com/post-next/be-greener/695453> [2566, 22 ตุลาคม].
- วอยซ์ทีวี. (2562). **การพัฒนาที่ยั่งยืนจากอุตสาหกรรมการบิน ทำได้จริงหรือ?** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://voicetv.co.th/read/NUMifTWdY> [2566, 17 ธันวาคม].
- ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบีธนาคาร. (2566). **ttb analytics คาดรายได้การท่องเที่ยวไทยปี 2566 เพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาทจากปีก่อน** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.ttbbank.com/th/newsroom/detail/travel-thailand-2566> [2566, 20 กรกฎาคม].
- เอมิเรตส์. (2567). **สิ่งแวดล้อมความยั่งยืนในการดำเนินงาน** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.emirates.com/th/thai/about-us/our-planet/sustainability-in-operations/> [2566, 10 ธันวาคม].
- Frankfurt Airport. (2024). **Building the Future-Terminal 3** (Online). Available: <https://terminal3.frankfurt-airport.com/en/highlights-of-terminal-3/sustainable-for-the-future#:~:text=The%20features%20that%20contribute%20to,consistent%20use%20of%20LED%20luminaires> [2024, March 2].

ขั้นตอนการนำส่งบทความวิจัยหรือบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์

1. บทความ มีเนื้อหาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความยาว 8-10 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์ตัวอักษร Angsana New ขนาด 16 พอยท์ ตัวเลขที่มีทศนิยม ใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

2. รูปแบบ

2.1 บทความวิจัย

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน มหาวิทยาลัย (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

และ e-Mail address

- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์การวิจัย
- สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- วิธีดำเนินการวิจัย
- ผลการวิจัย
- อภิปรายผล
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

2.2 บทความวิชาการ

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน มหาวิทยาลัย (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

และ e-Mail address

- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- บทสรุป
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

3. กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ ราย 3 เดือน (มกราคม ถึง มีนาคม, เมษายน ถึง มิถุนายน, กรกฎาคม ถึง กันยายน และตุลาคม ถึง ธันวาคม)

4. วิธีการส่งต้นฉบับ

- ส่งต้นฉบับบทความ Ms word ที่มีรูปแบบตามวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ผ่าน

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/SPUCJ/information/authors>

- ค่าระเงิน 4,000.- บาท (สี่พันบาทถ้วน) เมื่อบทความเข้าสู่กระบวนการพิจารณา

จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นคำดำเนินการ

หมายเหตุ: สอบถามรายละเอียดได้ที่ สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โทรศัพท์ 0 3814 6123 ต่อ 2507

หรือ e-Mail: research@chonburi.spu.ac.th หรือ Line OA:

ตัวอย่างบรรณานุกรม

จรัส สุวรรณเวลา. (2553). **จุดด้อยบนทางสู่ธรรมภิบาล บทบาทของบอร์ตองค์การมหาชน** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เจษฎา มินศิริ. (2551, 20 มีนาคม). รองกรรมการผู้จัดการ บริษัทบัณฑิต เซ็นเตอร์ จำกัด. สัมภาษณ์.

ธิดา มุติกุล. (2549). **ความพึงพอใจของบุคลากรและนักศึกษาที่มีต่องานอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัย**

ศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

และการบริหารงานบุคคล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.

บุญเสริม บุญเจริญผล. (2553). **จิตพิ ะไรกันหนักหนา** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=630> [2554, 9 ตุลาคม].

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2533). ระบบตลาดเสรีและปัญหาประชาธิปไตย. ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ

บุษบา คุราศิริรินทร์ (บรรณาธิการ), **เปเรสตรอยก้า: จุดเปลี่ยนของเศรษฐกิจการเมืองโซเวียต**

(หน้า 77-118). กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.

ฟิสิกส์, ปีเตอร์. (2553). **ลูกค้ายจรรย์** แปลจากเรื่อง Customer genius (วัฒนา มานะวิบูลย์, แปล).

กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล และสุรพงษ์ ยัมละมัย. (2553). อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองหาดใหญ่.

ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2(1), หน้า 26-41.

Davis, Beverly M. (2004). **The impact of leadership on employee motivation** (Online).

Available: http://www.lib.umi.com/digital_dissertations/gateway/full_citation_abstract/AAT_MQ89924 [2005, May 27].

- Foster, Sharon L., & Cone, John D. (1986). Design and use of direct observation. In Anthony R. Ciminero, Karen S. Calhoun, & Henry E. Adams (Eds.), *Handbook of behavioral assessment* (2nd ed.) (pp. 253-324). New York: Wiley.
- Huerta, de la Adriana. (2010). *Microfinance in rural and urban Thailand: Policies, social ties and successful performance*. Master Thesis of Economics, Department of Economics University of Chicago.
- Morgan, Nigel, Pritchard, Annette, & Pride, Roger. (2010). *Destination branding: Creating the unique destination proposition*. London, UK: Elsevier.
- Robinson, Peter (Ed.). (2009). *Operations management in the travel industry*. Cambridge, MA: CAB International.

**▶ KNOW
LEDGE**